

การประชุมเชิงปฏิบัติการ

เรื่อง

แนวทางการวิจัยลาวศึกษาในประเทศไทย

ระหว่างวันที่ ๒๒-๒๓ สิงหาคม ๒๕๓๗
ณ โรงแรมโรนยะ จังหวัดขอนแก่น

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
บริษัท ไทยเท-โม โคลตติ้ง จำกัด
สถาบันวิจัยศิลปและวัฒนธรรมอีสาน
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม

That Do-It

บรรณาธิการ

สมชาย	ลำตวน
ทรงคุณ	จันทาร
พิสิษฐ์	บุญไชย
วรรณศักดิ์พีจิตร	บุญเสริม

รูปเล่ม / ศิลปะ

P02 340010

สถิตย์ เจ็กมา
มนกชทิพย์ จมูอิน
ดวงสมร อินริสาร
พิภพ ไชยเพชร

คำนำ

การวิจัยที่ว่านี้มีบทบาทสำคัญต่อวงการวิชาการที่กำลังจัดตั้งตัวเป็นสมัยงอกงามใน
ปัจจุบัน วงการเฉพาะเมื่อประเทศไทยได้มีการพัฒนา และมีคณาจารย์ที่สามารถทำการศึกษาวิจัย
ในลักษณะการวิจัยข้ามชาติ สถาบันวิจัยศึกษาและวัฒนธรรมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิ
โรฒ มหาสารคาม ได้ตระหนักถึงภาระหน้าที่ที่รับผิดชอบนี้ จึงได้พยายามหาหนทางในการ
มุ่งเน้นที่การศึกษาค้นคว้า และสร้างความร่วมมือทางด้านวิชาการระหว่างประเทศ เพื่อพัฒนา
วิทยฐานะทาง การศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ด้านการศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาของประเทศไทย
การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง "แนวทางการวิจัยข้ามชาติและวัฒนธรรมศึกษา" จึงมีขึ้นเป็น
จุดเริ่มต้นของการกำหนดทิศทางงานวิจัยไทย-ลาว ที่เป็นรูปธรรม สถาบันวิจัยศึกษาและ
วัฒนธรรมศึกษา ตลอดจนมหาวิทยาลัยมหาสารคามได้สนับสนุนการวิจัย (ศึกษา) และปฏิบัติ
โดย ไทย-ลาว ร่วมกัน จัดทำขึ้น เพื่อให้เกิดประโยชน์และมีความจำเป็นที่เป็นประโยชน์อย่างมา
กต่อการประชุมทางครั้งนี้ นอกจากการประชุมแล้วจะพัฒนาเป็นคู่มือการปฏิบัติที่เป็นประโยชน์ต่อ
วงวิชาการไทย-ลาว และพัฒนาความสัมพันธ์อันดีซึ่งกันและกันของประเทศไทยและลาว

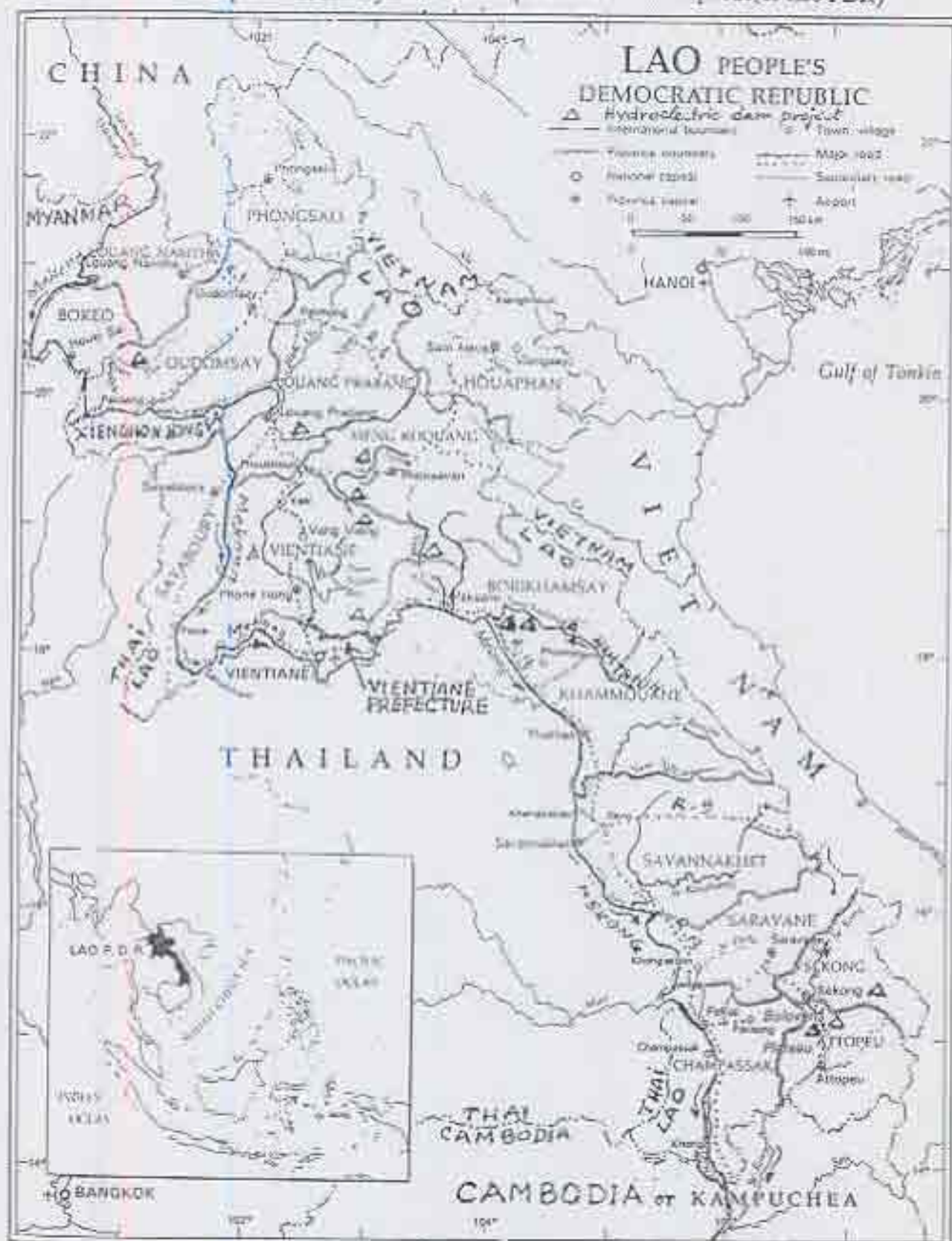
สถาบันวิจัยศึกษาและวัฒนธรรมศึกษา

สารบัญ

โครงการบูรณาการ ซึ่งอยู่ใต้การ : วิจัย	
แนวทางการวิจัยและพิจารณาของคณะ : ศสวท	
คำนำ : บทนำ : บทนำ : บทนำ : บทนำ	
บทนำ : บทนำ : บทนำ : บทนำ : บทนำ	10
คำนำ : บทนำ : บทนำ : บทนำ : บทนำ	
บทนำ : บทนำ : บทนำ : บทนำ : บทนำ	12
บทนำ : บทนำ : บทนำ : บทนำ : บทนำ	
บทนำ : บทนำ : บทนำ : บทนำ : บทนำ	14
บทนำ : บทนำ : บทนำ : บทนำ : บทนำ	19
บทนำ : บทนำ : บทนำ : บทนำ : บทนำ	26
บทนำ : บทนำ : บทนำ : บทนำ : บทนำ	31
บทนำ : บทนำ : บทนำ : บทนำ : บทนำ	
บทนำ : บทนำ : บทนำ : บทนำ : บทนำ	35
บทนำ : บทนำ : บทนำ : บทนำ : บทนำ	
บทนำ : บทนำ : บทนำ : บทนำ : บทนำ	58
บทนำ : บทนำ : บทนำ : บทนำ : บทนำ	
บทนำ : บทนำ : บทนำ : บทนำ : บทนำ	69
บทนำ : บทนำ : บทนำ : บทนำ : บทนำ	
บทนำ : บทนำ : บทนำ : บทนำ : บทนำ	81

สภาพการค้นคว้าวิจัยสารเคมีชนิดใหม่บนเทคโนโลยี	
โดย ศ.ดร.วิทย์ เกตุเมธาก	96
สภาพการวิจัยสารเคมีของสารเคมีในภาคอีสาน	
โดย ศ.ดร.วิทย์ เกตุเมธาก	103
การค้นคว้าเกี่ยวกับเทคโนโลยีสารเคมีในสาขาเกษตร	
นางสาวณิชาภัทราพร ชื่นชม	
โดย ศ.ดร.วิทย์ เกตุเมธาก	114
แนวทางการวิจัยสารเคมีสำหรับประเทศไทยด้านเศรษฐกิจ	
โดย รศ.ดร.เกตุเมธาก เกตุเมธาก	120
ข้อมูลพื้นฐานด้านเศรษฐกิจสังคม	
โดย ศ.ดร.วิทย์ เกตุเมธาก	129
สภาพการค้นคว้าวิจัยสารเคมีของภาคใต้	
โดย รศ.ดร.วิทย์ เกตุเมธาก	137
สภาพการวิจัยสารเคมีของภาคเหนือ	
โดย รศ.ดร.วิทย์ เกตุเมธาก	154
ตอนที่ 3 การสำรวจข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐกิจสังคม	
สถานการณ์ของประเทศไทย โดย รศ.ดร.วิทย์ เกตุเมธาก	
การสำรวจของภาคใต้	164
การสำรวจของภาคเหนือ	170
การสำรวจของภาคกลาง	
และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	187

MAP Modern period of history: The Lao People's Democratic Republic (or Lao PDR)

8 April 1994

Somphavan Inthavong

NOTE : NOTES ON LAO HISTORY by SOMPHAVAN INTHAVONG, PAKPASACK PRESS, VIENTIANE, LAO P.D.R., APRIL 1994 หน้า (11).

การประชุมเชิงปฏิบัติการ

เรื่อง

"แนวทางกรวิจัยลาวศึกษาในประเทศไทย"

ระหว่างวันที่ 22-23 สิงหาคม 2537

ณ ห้องคอนเวนชันโรงแรมโรตัส จังหวัดขอนแก่น

1. หลักการและเหตุผล

ในบรรดาประเทศเพื่อนบ้านกลุ่มอินโดจีนอันได้แก่ พม่า ลาว เขมร และ เวียดนาม ลาวนับว่าเป็นประเทศบ้านพี่เมืองน้องที่มีความสัมพันธ์อันแนบแน่นกับไทยมาแต่โบราณ ด้วยทั้งสองประเทศมีภาษาและขนบธรรมเนียมประเพณีที่คล้ายคลึงกันมาก คือประเพณีวรรณโชน-ลาว มีร่วมกันอย่างใกล้ชิดและสืบทอดกันมาช้านาน ความใกล้ชิดดังกล่าวส่งผลต่อการพัฒนาความร่วมมือด้านอื่น ๆ เช่น ทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา และสิ่งแวดล้อม มาแต่ครั้งบรรพกาล อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าเสียดายว่า กว่า 100 ปีที่ผ่านมา ความร่วมมือด้านต่าง ๆ ของไทย-ลาว ยังไม่ราบรื่นเท่าที่ควรนัก เพราะไทยและลาวได้ประสบกับภาวะความยุ่งยากทางด้านเศรษฐกิจและการเมือง โดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2436-2497 ไทยและลาวต้องต่อสู้กับการล่าอาณานิคมของชาวตะวันตกโดยเฉพาะฝรั่งเศส ในสมัยการล่าอาณานิคม และตั้งแต่ปี พ.ศ. 2497-2518 ไทยและลาวต้องประสบความยุ่งยากกันเองหรืออินโดจีน จนในที่สุดลาวก็สามารถปลดปล่อยประเทศได้ในวันที่ 2 ธันวาคม 2518 ภายหลังที่สืบเนื่องมาจากภาวะสงคราม และการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายในของประเทศทั้งสอง ประกอบกับกระบวนการปกครองประเทศที่แตกต่างกัน ทำให้บรรดาภาคกลางความมีพลังไทย-ลาว ไม่ใกล้ชิดแน่นแฟ้นเท่าที่ควร ในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ ของทศวรรษแรกหลังจากที่ลาวมีการเปลี่ยนแปลงจากการปกครอง จึงส่งผลทำให้ความร่วมมือด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา และศิลปะวัฒนธรรมระหว่างไทย-ลาว ตึงตังหยดระจิกลงอย่างน่าเสียดาย ในช่วงดังกล่าวความร่วมมือระหว่างนักวิชาการของไทยกับนักวิชาการของลาวมีน้อยมาก ความรู้ทางวิชาการส่วนหนึ่งที่เกี่ยวกับลาวได้จากนักวิชาการชาวตะวันตกที่มีโอกาสศึกษาค้นคว้าในลาวช่วงระหว่างยุคล่าอาณานิคมของฝรั่งเศส และยุคสงครามอินโดจีน (พ.ศ. 2436-2518)

เปิดทววรรษที่ผ่านมากับให้ไว้เป็นจุดสิ้นสุดของสงครามเย็น ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ได้หันมาสร้างความร่วมมือกันมากขึ้นในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านวิชาการ แม้จะเผชิญการเรือง การปกครองที่แตกต่างกัน ไทยและลาวก็เช่นกัน ทั้งสองประเทศได้พ้อง ความความตั้งใจพร้อมและขยายการพัฒนาความร่วมมือกันที่ต่อกันมาโดยตลอด หวังจะเห็นได้จากนโยบายการต่างประเทศ ที่ได้การเปลี่ยนแปลงมาไว้เป็นสนวนการค้าของรัฐบาลไทย นาย พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรี (พ.ศ. 2532-2534) รัฐบาล ปัจจุบันก็ได้มีการสร้างสะพานมิตรภาพไทย-ลาวขึ้น ความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นได้ปรากฏชัดเจน เมื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอภิลोकุศลยเดช สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้เสด็จพระราชดำเนินเปิด สะพานมิตรภาพไทย-ลาว เมื่อวันที่ 8 เมษายน 2537 และได้ทรงประทับที่สวนที่ทุ่ง เวียงจันทน์ในโอกาสเดียวกันซึ่งความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้กับประชาชนทั้ง 2 ประเทศเป็นอย่างมาก ความสัมพันธ์อันดีของของกันที่เมื่อมองนี้ถือเป็นศรัทธาชาตของการพัฒนาความร่วมมือไทย-ลาว ในยุคของยุคปัจจุบันที่เชื่อมระหว่างสาวและการพัฒนาสัมพันธ์อันไว้พระมณ ตามกระแส โลกาภิวัตน์ (Globalization) ดังนั้นจึงถึงเวลาที่นักวิชาการของทั้งสองประเทศ จะได้ พิจารณาให้ความร่วมมือที่วิจัยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันแล้ว และศึกษาวิจัย นวัตกรรม เป็นด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม การศึกษา และสื่อมวลชนการวม ในพื้นที่ของทั้งสอง ประเทศ เพราะการวิจัยเท่านั้นที่เน้นในเรื่องมีข้อค้นพาดำเนินการอย่างเป็นระบบ และมี ผลผล เพื่อศึกษาสิ่งที่ค้นพบหรืออธิบายปัญหาหรือองค์ความรู้ใหม่ได้เป็นอย่างดี สำหรับ ความร่วมมือของการค้นคว้าวิจัยต้องอยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจได้ และความเหมาะสม กับสภาวะการดำเนินงานทั้งสองประเทศ ตลอดจนอยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจ การ ให้เกียรติ และการจริงจังต่อกันของนักวิชาการไทย-ลาว ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความ มั่นใจในความสัมพันธ์ที่มุ่งมุ่งขึ้นของประชาชนทั้งสองประเทศสืบไป

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการค้นคว้าวิจัยด้านการศึกษา สองฝั่งโขง ของนักวิชาการไทย-ลาว โดยเน้นที่สถานการณ์ของการวิจัย ทรัพยากรบุคคล และผลงาน วิจัยที่มีอยู่กันปัจจุบัน

2.2 เพื่อหาแนวทางร่วมกันของนักวิชาการไทย-ลาว ในการจัดทำคู่มือแนวทางการวิจัยลาวศึกษา โดยเน้นการแสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์ของการวิจัยอย่างเห็นภาพชัดเจน ภาวะในปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต

2.3 เพื่อเตรียมสร้างทีมงานของกลุ่มคณะวิจัยไทย-ลาว ที่มีศักยภาพในการจัดทำโครงการวิจัยลาวศึกษาในแง่ต่าง ๆ โดยนำกลุ่มวิจัยที่มีผู้เชี่ยวชาญจากหลาย ๆ ฝ่ายเข้าร่วมด้วยกัน

2.4 เพื่อสร้างมิตรภาพอันดีต่อกันของนักวิชาการไทย-ลาว และประชาชนของทั้งสองประเทศ

3. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

3.1 ร่างคู่มือแนวทางการค้นคว้าวิจัยลาวศึกษา ที่ได้จากการระดมความคิดเห็นของนักวิชาการไทยและลาว ที่ระบุถึงวิธีการจัดทำโครงการ ความเหมาะสม และความเป็นไปได้ รวมทั้งภาวะการในปัจจุบัน ตลอดจนอุปสรรค ปัญหาและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของการวิจัยลาวศึกษา

3.2 นักวิชาการไทยและลาวสาขาต่าง ๆ ได้มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เพื่อเตรียมการเบื้องต้นในการสร้างทีมงานวิจัยลาวศึกษาในประเด็นปัญหาต่าง ๆ ที่มีคุณภาพ

4. วิธีดำเนินการ

4.1 การบรรยาย โดยวิทยากรไทยและลาวที่เชี่ยวชาญด้านลาวศึกษาเป็นกรณีพิเศษในแต่ละด้าน

4.2 สัมภาษณ์และแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยนักวิชาการไทยและลาวที่มีผลงานด้านการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับลาวศึกษาด้านต่าง ๆ จากหลากหลายสถาบัน ทั้งภาครัฐและเอกชนของทั้งสองประเทศ

4.3 จัดประชุมกลุ่มย่อย เพื่อระดมความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในแต่ละด้าน อันจะนำไปสู่การจัดทำคู่มือแนวทางการค้นคว้าวิจัยลาวศึกษา

5. ผู้เข้าร่วมประชุม

ประกอบด้วยบุคลากรจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีผลงานทางวิชาการวิจัยด้าน 1) นวัตกรรมเพื่อรัฐและเอกชน 2) ผลงานนอกเหนือ 2 ส่วน ดังนี้

5.1	วิทยากรจากฝ่ายไทย จำนวน	6 คน
5.2	นักวิชาการผู้เข้าร่วมประชุมฝ่ายไทย	
	- จากกรุงเทพฯ จำนวน	15 คน
	- จากภาคอื่นจำนวน	14 คน
5.3	วิทยากรจากฝ่ายลาว จำนวน	6 คน
5.4	นักวิชาการผู้เข้าร่วมประชุมฝ่ายลาว จำนวน	5 คน
	รวมทั้งผู้เข้าร่วมทั้ง 2 ฝ่ายรวม	46 คน
5.5	ผู้ดำเนินการจัดการประชุม จำนวน	12 คน
	รวมทั้งสิ้น	58 คน

6. รายละเอียดสถานที่

กำหนดดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการระหว่างวันที่ 22-23 สิงหาคม 2537 ณ โรงแรมวิริยะ สโมสรเมือง จังหวัดขอนแก่น

7. ผู้รับผิดชอบโครงการ

7.1 ฝ่ายความร่วมมือระหว่างภาครัฐและทางเอกชนในการพัฒนา สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

7.2 สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม

8. งบประมาณ งบประมาณสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย และภาคเอกชน

9. การประเมินและติดตามผล

9.1 ประเมินผลก่อนเข้าร่วมประชุม ระหว่างการประชุม และภายหลังการประชุม โดยวิธีการสังเกตการณ์ แบบสอบถามและสรุปผลการประเมินทันทีเสร็จสิ้นการจัดประชุม

9.2 ผลการสัมมนากลุ่มย่อย ได้เสนอผลการนิเทศาต่อที่ประชุม และจัดทำเป็นเอกสาร
จัดเก็บสารบัญชื้อต่อไป)

กำหนดการประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่องแนวทางการวิจัยทางศึกษาในประเทศไทย
ระหว่างวันที่ 22-23 สิงหาคม 2537
ณ ห้องคอนเวนชันโรงแรมไฮแอท- จังหวัดขอนแก่น

วันอาทิตย์ที่ 21 สิงหาคม 2537

12.00 - 18.00 น. ผู้เข้าร่วมประชุมเข้าพักที่โรงแรม
18.30 - 20.30 น. รับประทานอาหารเย็น

วันจันทร์ที่ 22 สิงหาคม 2537

06.30 - 08.00 น. อาหารเช้า
08.00 - 08.30 น. ลงทะเบียน
08.30 - 09.00 น. พิธีเปิดการประชุมโดยรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รศ.ดร.บุญชม ศรีสะอาด
บรรยายพิเศษเรื่อง ความสัมพันธ์ไทย-ลาว กับแนวทางความร่วมมือ
ในการศึกษาวิจัย ด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม
ไทย-ลาว โดย รศ.ดร.วิมล วัฒนศิริ
เสวนาเกี่ยวกับ การวิจัยข้ามชาติในไทยและลาว
ประจักษ์พรหมเมือง
09.00 - 09.50 น. บรรยายเรื่อง สภาพปัญหาความต้องการและทิศทางของการ
ร่วมมือศึกษาวิจัยไทย-ลาว อรรถ บัญญัติ และคณะ
รศ.ดร.วิชา สุวิมลวิทย์
ผู้อำนวยการสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
โดย อรรถ บัญญัติ ผู้ดำเนิน
อภิปรายและเสวนาเกี่ยวกับความร่วมมือไทย-ลาว
การตรวจร่างระเบียบ ประเทศลาวการวิจัยข้ามชาติโดย
ประจักษ์พรหมเมือง

- 09.50 - 10.40 น. บรรยายเรื่อง สภาพการณ์ด้านวิจัยทางศึกษา
ด้านมนุษยศาสตร์
โดย ศ.ดร.วีร ปุณณิก
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
โดย นางดาวา กันทะยา
รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว
- 10.40 - 11.00 น. พักรับประทานอาหารว่าง
- 11.00 - 12.00 น. บรรยายเรื่อง สภาพปัญหา ความต้องการในการค้นคว้า
วิจัยด้านเศรษฐกิจสังคมลาว
โดย รศ.ดร.ดำรงศักดิ์ อุดมไพจิตรกุล
กสิพัฒน์ คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
โดย นายกรูบ พันธ์พานะณี ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ
กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์
โดย ท่านคำพัน สีบุญเรือง
ผู้อำนวยการฝ่ายจัดการ
บริษัทที่ปรึกษาด้านกฎหมายการค้าระหว่างประเทศของลาว
ที่ปรึกษาด้านการค้ากระทรวงพาณิชย์ สาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาว และอดีตทูตพาณิชย์ลาวประจำประเทศเซเชลส์
อินโดนีเซีย มองโกเลีย เยอรมัน และเวียดนาม
- 12.00 - 13.00 น. พักรับประทานอาหารกลางวัน
- 13.00 - 13.50 น. บรรยายเรื่อง สภาพการณ์ด้านวิจัยทางศึกษา
ด้านวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ม้งในไทย
โดย รศ.ดร.ไพฑูริย์ มีกลิ่น

สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

โดย ท่านชอุ่ม พันธะวง

ผู้อำนวยการสถาบันค้นคว้าวิจัยการรวมและสังคม

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

13.50 – 14.00 น.

การอภิปรายทั่วไป

14.00 – 17.00 น.

แบ่งกลุ่มกันทำงาน โดยผู้บรรยายแต่ละเรื่องเป็นวิทยากร

ประจำกลุ่ม

กลุ่มที่ 1 สภาทนายความวิจัย "ลาวศึกษา" ด้านมนุษยศาสตร์

วิทยากรประจำกลุ่มประกอบด้วย

ศ.ดร.วิทย์ บุญโสม

นางสาว กิ่งละม้าย

ท่านกัมแก้ว สุวณะทอง

กลุ่มที่ 2 สภาทนายความวิจัย "ลาวศึกษา" ด้านเศรษฐกิจสังคม

วิทยากรประจำกลุ่มประกอบด้วย

รศ.ดร. อังระณี บุญโพธิ์พวง

นายบุญม พานิชานุสนธิ์

ท่านคำพันธ์ สืบเนื่อง

รศ.ดร.วิทยา สุจริตอนวัฑ

กลุ่มที่ 3 สภาทนายความวิจัย "ลาวศึกษา" ด้านชาติพันธุ์วรรณนา

รศ.ดร. ไพฑูรย์ นิกุลผล

ท่านชอุ่ม พันธะวง

งานที่ดำเนินการ

จัดทำร่างคู่มือแนวทางการวิจัย ลาวศึกษา โดยเน้นการแสดงให้เห็นถึงวิสัยทัศน์ของการวิจัยอันเนื่องมาจาก การจะนำปัจจุบันและแนวโน้มอนาคตที่จะไปถึงหลักเกณฑ์ วิธีการจัดทำโครงการ ความเป็นไปได้ อุปสรรค ปัญหาและข้อเสนอแนะ (เพื่อให้นักวิจัยได้ใช้เป็นแนวทางในการสร้างงานวิจัยที่มีคุณภาพ โดยสามารถนำผลของการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในด้านทางปฏิบัติต่อประชาชนของทั้งสองประเทศได้

- 15.30 น. พิธีรับประทานอาหารว่าง
 18.30 - 20.30 น. รับประทานอาหารเย็น
 (การทำงานกลุ่มอาจทำต่อเนื่องได้ หลังจากรับประทานอาหาร
 เย็นแล้ว โดยจะจัดอาหารว่างให้ตามเวลาที่ต้องการ)

วันอังคารที่ 23 สิงหาคม 2537

- 06.30 - 08.00 น. รับประทานอาหารเช้า
 08.00 - 08.30 น. ลงทะเบียน
 08.30 - 10.00 น. การสรุปและการเตรียมงานของแต่ละกลุ่ม
 10.00 - 10.30 น. พิธีรับประทานอาหารว่าง
 10.30 - 11.30 น. การเสนอรายงานของแต่ละกลุ่ม
 11.30 - 12.00 น. การอภิปรายทั่วไปและการสรุปผลงาน
 โดย ดร.บุญรักษ์ บุญยะรัตนาถ ผู้อำนวยการฝ่ายสนับสนุน
 การวิจัยด้านความมั่นคงภายในชาติ และทางเลือกในการพัฒนา
 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย
 12.00 - 13.30 น. รับประทานอาหารกลางวัน
 13.30 น. ผู้เข้าร่วมประชุมเดินทางกลับ

คำรายงานณพิธีเปิด

การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง "แนวทางการวิจัยลาวศึกษาในประเทศไทย"

ประธานพิธี : รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ-มหาสารคาม

ผู้กล่าวรายงาน : ผู้อำนวยการสำนักวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน

สถานที่ : ห้องประชุมวังแวงมณฑล จังหวัดขอนแก่น

วัน/เวลา : 22 สิงหาคม 2537 เวลา 08.30 น.

ลำดับกิจกรรม : - พิธีกรเรียกเชิญประธานพิธีเปิด
- ประธานชุดรูปเทียนบูชาพระรัตนไตรแล้วเริ่มพิธี
- ผู้กล่าวรายงาน กล่าวรายงาน

กราบเรียน ท่านรองอธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน และคณะกรรมการการดำเนินงานจัดประชุมเชิง
ปฏิบัติการเรื่อง "แนวทางการวิจัยลาวศึกษาในประเทศไทย" รู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่
ท่านรองอธิการบดีได้กรุณาให้เกียรติมา เป็นประธานเปิดการประชุมในวันนี้

ไทยเรามีประเทศเพื่อนบ้านอยู่หลายประเทศ แต่ประเทศที่มีลักษณะต่อเนื่องกันและมี
วัฒนธรรมคล้ายคลึงกับประชาชนมากที่สุดคงจะรวมกลุ่มลาวมากที่สุดแล้วลาวมีประชากร
ประมาณ 6 ล้านคน เพราะอยู่ใกล้เมืองและมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันมาช้านาน ด้วยเหตุนี้
สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสานและบุคลากรของสถาบันฯ จึงสนใจที่จะศึกษา
เรื่องราวเกี่ยวกับ "ลาว" ในแง่มุมต่าง ๆ อย่างเป็นกิจลักษณะและเป็นรูปธรรม ทั้งนี้
เพื่อความเข้าใจและสัมพันธภาพที่ดีที่จะร่วมมือกันดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ต่อไป

การจัดประชุมครั้งนี้ มีทั้งจะรับฟังและรวบรวมแนวความคิดจากบุคลากรผู้รู้ในด้าน
ต่าง ๆ เกี่ยวกับลาว เพื่อนำมา เป็นแนวทางในการดำเนินงานต่อไป จึงได้เชิญวิทยากร
และนักวิชาการฝ่ายลาวรวม 11 คน วิทยากรและนักวิชาการฝ่ายไทย 47 คน และท่าน
เลขาธิการรัฐสภาลาวรัฐบาลประชาธิปไตยประชาชนลาว ได้กรุณาให้เกียรติมาเป็นวิทยากร
พิเศษอีกด้วย

คำกล่าวเปิด

การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง "แนวทางการวิจัยลาวศึกษาในประเทศไทย"

- ประธานในพิธี : รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
สถานที่ : ห้องประชุมโรงแรมโรตัส จังหวัดขอนแก่น
วัน/เวลา : 22 สิงหาคม 2537 เวลา 08.30 น.
ลำดับกิจกรรม : - พิธีกรเรียกเชิญประธานมากระทำพิธีเปิด
- ประธานจุดธูปเทียนบูชาพระรัตนไตร แล้วเข้าประจำที่
- ผู้อำนวยการมหาวิทยาลัย กล่าวรายงาน
- ประธานกล่าวเปิด

ท่านเลขาธิการรัฐฯ ท่านผู้อำนวยการ ท่านวิทยากร ท่านนักวิชาการ คณะกรรมการดำเนินงาน และท่านผู้มีเกียรติที่เคารพ

ผมมีความภาคภูมิใจ และรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้รับเชิญมาเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง "แนวทางการวิจัยลาวศึกษาในประเทศไทย" ในครั้งนี้

โครงการนี้ นับว่าเป็นโครงการที่สำคัญมากโครงการหนึ่งงานการร่วมมือร่วมกิจกรรมกันระหว่างประเทศไทยกับลาวปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์การติดต่อได้เปลี่ยนแปลงและวิวัฒนาการอย่างรวดเร็ว ในสังคมระดับประเทศจำเป็นต้องปรับตัวพัฒนาและร่วมมือกันเพื่อพัฒนาภูมิภาคที่อยู่ร่วมกันให้เป็นปึกแผ่นมั่นคงหนา มีความมั่นคงและมีสันติสุข การร่วมมือกันกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ จะต้องอยู่บนพื้นฐานแห่งความเข้าใจกันดีต่อกัน มิฉะนั้นแล้วจะประสบความสำเร็จได้ยาก

การที่สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน กับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย หรือ สกว. ร่วมมือกันจัดประชุมครั้งนี้ขึ้นได้ก็ต่อมาจากพื้นฐานความเข้าใจอันดีต่อกันเช่นกัน สถาบันแห่งนี้ปฏิบัติ สกว. เป็นฝ่ายสนับสนุนงบประมาณ ทั้ง 2 หน่วยงานจะต้องเข้าใจบทบาทภาระหน้าที่ นโยบาย หลักการและศักยภาพในการงานของกันและกัน

ในฐานะรองอธิการบดี ผมมีความพึงพอใจที่ได้เห็นหน่วยงานของมหาวิทยาลัยที่ได้รับทุนการสนับสนุนจากหน่วยงานในสังกัดอื่นร่วมมือกันดำเนินโครงการขยายวงกว้างออกไปในต่างประเทศ เพราะโครงการเช่นนี้เชื่อว่าจะเกิดขึ้นได้ง่าย ๆ ต้องผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากฝ่ายต่าง ๆ มากมาย จึงขอชมเชยและให้กำลังใจแก่คณะกรรมการดำเนินงาน

ขอได้โปรดพิจารณาว่าวิธีใดในข้อก่อนหน้า ๔-๖ คือที่น่าพอใจ และจากวิธีเหล่านั้น
เลือกให้เหมาะสมแล้ว และขอเสนอวิธีใหม่ ๖๓-๖๔ เพื่อที่จะจำกัด ที่ไม่ให้การถ่มถ่ม
ในคราวนี้ ๖๓-๖๔ เป็นการระมัดระวังในลักษณะเช่นนี้จะให้ข้าราชการพัฒนาให้เสียสละซึ่งใจไป

ขอขอบพระคุณท่านเลขาธิการรัฐฯ ท่านอธิบดีกรมและที่ปรึกษากรมทั้งสามประเทศ
ที่จัดให้เรามาประชุมที่ประชุมครั้งนี้ และขออภัยที่เราน่าจะพูดจาผิดเพี้ยนที่ประชุม
วิสัยประจักษ์ตามใจ ๖๓-๖๔ ๖๕-๖๖ ๖๗-๖๘ ๖๙-๗๐ ๗๑-๗๒ ๗๓-๗๔ ๗๕-๗๖ ๗๗-๗๘ ๗๙-๘๐ ๘๑-๘๒ ๘๓-๘๔ ๘๕-๘๖ ๘๗-๘๘ ๘๙-๙๐ ๙๑-๙๒ ๙๓-๙๔ ๙๕-๙๖ ๙๗-๙๘ ๙๙-๑๐๐

ในนี้ เราเห็นสมควรแล้ว ขอเสนอเป็นกรประชุม ๘๖-๘๗

ตอนที่ 1

สรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่องแนวทางการวิจัย "ลาวศึกษา"
ในประเทศไทย

รายการชื่อวิทยานิพนธ์และผู้ที่ทำวิทยานิพนธ์

1. วิทยานิพนธ์ภาษาไทย

- 1.1 รศ.ดร.เกรียงศักดิ์ ช่างอวสิทธิ์
รวมพิธีการขึ้นครองราชย์ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าจุฬาภรณวลัยลักษณ์ อัครราชกุมารี
ผู้สำเร็จราชการแผ่นดิน สก.
- 1.2 ศาสตราจารย์ ดร.เชษฐา ธรรมานนท์
ผู้ชำนาญการฝ่าย สก.
- 1.3 รศ.ดร.วิมล สุจิตต์
ผอ.สถาบันส่งเสริมศึกษา
- 1.4 รศ.ดร.บุญชู งาม
คณะมนุษยศาสตร์ ม.รามคำแหง
- 1.5 รศ.ดร.ธีระศักดิ์ อุดมโพธิ์
คณะสังคมศาสตร์ ม.รามคำแหง
- 1.6 รศ.ดร.ไพฑูริย์ มีคุณ
สาขาวิชาสังคมศาสตร์ มจร.

2. วิทยานิพนธ์ภาษาอังกฤษ

- 2.1 ศาสตราจารย์ ดร.เกรียงศักดิ์ ช่างอวสิทธิ์
เอกอัครราชทูตสถานทูตไทยประจำกรุงวอชิงตัน โดยกระทรวงการต่างประเทศ
- 2.2 ศาสตราจารย์ ดร.เชษฐา ธรรมานนท์
รองผู้อำนวยการและเลขาธิการศูนย์วิจัยและพัฒนาการแพทย์-ไทย
- 2.3 นางดวงใจ คุ้มคำ
รองอธิบดีกรมการแพทย์และวิทยาศาสตร์การแพทย์
กระทรวงสาธารณสุขและวิเทศสัมพันธ์

2.4 ท่านเลขาธิการ สืบเนื่อง

ที่ปรึกษาทางกฎหมายการลงทุนระหว่างประเทศลาว กระทรวงพาณิชย์
(ส่งเอกสารเข้าร่วมสัมมนา)

2.5 ท่านหม่อม วิเศษวง

ผู้อำนวยการสถาบันค้นคว้าวัฒนธรรมและสังคม
กระทรวงวัฒนธรรมและวัฒนธรรม
(ส่งเอกสารเข้าร่วมสัมมนา)

2.6 ท่านโพธิ์ สุนทะลา

ผู้อำนวยการสถาบันวัฒนธรรมและสังคม

3. ผู้เข้าร่วมประชุมฝ่ายไทย

3.1 นักวิชาการจากกรุงเทพฯ

3.1.1 รศ. เดวิด โสภณ

ผอ. สถาบันไทยคดีศึกษา ม.ธรรมศาสตร์

3.1.2 รศ. วิฑูรย์ สารบรรณ

คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.1.3 อาจารย์สุจิตต์ วงษ์เทศ

บรรณารักษ์การวารสารศิลปวัฒนธรรม

3.1.4 ดร. นานะ นาคะเพ็ชร

สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.1.5 ดร. ไชยสิทธิ์ ตีระนิตย์

สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท เกษตร

3.1.6 ผศ. พลิกพลิง คงชนะ

ผู้อำนวยการสถาบันเอเชียศึกษา มศว ประสานมิตร

3.1.7 นายกรรณ พานิชยานุสนธิ

ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์

3.1.8 นายเฉลิม เชื้อชัย

บริษัทไทยโรด-โม โดดส์ 4 จำกัด

3.1.9 นางสาวสินุสน วิทยาวงศ์รุ่ง

ฝ่ายอินโดจีน กรมวิเทศสหการ สำนักงานกงสุลธนบุรี

3.1.10 นายไกรสร เจียมบุญจิตร

ฝ่ายอินโดจีน กรมวิเทศสหการ สำนักงานกงสุลธนบุรี

3.1.11 อาจารย์ปิยะสว ฤทธิชนะ

สำนักพิมพ์เมืองโบราณ 397 ถ.พระสมุทร กทม. 10200

3.1.12 นางสาวดวงกมล ไชยชนะ

หนังสือพิมพ์ THE NATION

3.1.13 นายประจักษ์ วิจารณ์พฤกษ์

หนังสือพิมพ์ THE NATION

3.1.14 พนมมานะ ศรีวิทยาวิวัฒน์

หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน

3.1.15 นายสุฤทธิ์ เสงี่ยมศักดิ์

หนังสือพิมพ์ BANGKOK POST

3.2 นิเวศวิทยาจากภาคอีสาน

3.2.1 ดร. เปี่ยม ๑ อุบล

ผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนคร

3.2.2 อาจารย์สุรจิตต์ จันทรวงษา

ประธานสมาคมศิษย์สวนกุหลาบวิทยาลัย จันทบุรี

3.2.3 ดร. เสรีเชต วรรณวิชัย

ประธานคณะกรรมการวิจัยวัฒนธรรม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ม. บุรีรัมย์

3.2.4 นพ.ธีรวัฒน์ วันโพธิ์ทอง

ผู้อำนวยการโรงพยาบาลธีรวัฒน์ จ.กาฬสินธุ์

3.2.5 ผศ.ดร.เจริญชัย สนาพรวงษ์

รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการพิเศษและวิเทศสัมพันธ์
สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มสว มอ

3.2.6 ผศ.บุญเลิศ สดสุขชาติ

รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร

สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มศว. มค.

3.2.7 ดร.บุญสม ออณาณี

สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มศว. มค.

3.2.8 ดร.สมศักดิ์ ศรีสันติสุข

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

3.2.9 ผศ.สุวิทย์ อิศราสวัสดิ์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

3.2.10 รศ.อภิศักดิ์ โฉมอินทร์

คณะสังคมศาสตร์ มศว. มหาสารคาม

3.2.11 ผศ.ดร.สังคม ภูมิรัตน์

คณะศึกษาศาสตร์ มศว. มหาสารคาม

3.2.12 นายปราณี โชติภักดีเวช

ธนาคารแห่งประเทศไทย สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.2.13 นางสำราญ สุกสี นิลนามะ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เขต 3 ขอนแก่น

3.2.14 นายสมานนท์ บรรเทา

พุทธสมาคมจังหวัดเลย

3.3 นิติกรรมการจากฝ่ายลาว

3.3.1 ท่านอ้วนสม พงสา

เลขานุการทูตไทย สถานเอกอัครราชทูตลาว

3.3.2 ท่านบุญสิงห์ คอนวิธา

เลขานุการทูตไทย สถานเอกอัครราชทูตลาว

3.3.3 ท่านสมลี อุดมกลิ่น

สมาคมมิตรภาพลาว-ไทย กระทรวงต่างประเทศ

3.3.4. ท่านสมณโชะ ชินตะมีโชะ

เลขานุการวิเทศน์ตรี กระทรวงมหาดไทยและวัฒนธรรม

3.3.5. ท่านนางเจ็ญเยะ สึงยอสิก

ภริยาพลเอกอัศวรัฐทูตแห่งสภาการลาวรัฐประชาธิปไตยโดยกระทรวงมหาดไทย

4. ฝ่ายจัดการประชุม

4.1. นายฮายทอน วรจินดา

ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน

4.2. ผศ.สมชาย สักดา

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ สถาบันวิจัยฯ

4.3. นายนวี่ ยาวง

สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน

4.4. นายพิบูลย์ สิริสุทธิ

สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน

4.5. นายทรงคุณ จันทรา

สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน

4.6. นายพิสิฎฐ์ บุญไชย

สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน

4.7. นายวรรณสิทธิ์พิงคร บุญเสริม

สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน

4.8. นางพิสนีย์ บัวระภา

สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน

4.9. นายพัฑฒ งามเพชร

สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน

4.10. นายเสกสรรค์ แจ่มใส

สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน

4.11. นายกระสิน สอนัน

สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน

4.12. นางจงกษัตริย์ สอนัน

สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน

สรุปแนวทางการศึกษาวิจัย "ลาวศึกษา" ด้านมนุษยศาสตร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มที่ 1 แนวทางการศึกษาวิจัย "ลาวศึกษา" ด้านมนุษยศาสตร์

ก. วิทยาลัยพระจำแลง

1. ศ.ดร. ปณณิก

คณะมนุษยศาสตร์ ม.รามคำแหง

2. นางพาริ กิมละลา

รองอธิการบดีการประถมศึกษาและวัฒนธรรมเขต

กระทรวงมหาดไทยและวัฒนธรรมอีสาน

3. ท่านกิมแก้ว สุวณณะ

รองอธิการบดีและเลขาธิการสภาวัฒนธรรมลาว-ไทย

กระทรวงมหาดไทย

ข. มหาวิทยาลัย

ศ.ดร. ปณณิก

ค. สมาชิกร่วม

1. นายเกรียง เจียมวิจิตร

กรมวิเทศสหการ สำนักงานกรุงเวียงจันทน์

2. ดร.สาเชศ ภาชนะวิชัย

ประธานคณะกรรมการการวิจัยวัฒนธรรม ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รศ. ปณณิก

3. ดร.เจียมวิชัย ชนวิจิตร

รองผู้อำนวยการฝ่ายกิจการพิเศษและพิเศษสัมพันธ์

สภาวัฒนธรรมอีสานและวัฒนธรรมอีสาน มศว มค

4. ดร.บุญเลิศ สดุดา

รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหาร สภาวัฒนธรรมและวัฒนธรรมอีสาน มศว มค

5. ศ.สุวิทย์ อิศาสวัสดิ์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

6. ท่านบุญสิงห์ ลอยวิเชียร

เลขาธิการศูนย์โท สถาบันเอกอัครราชทูตลาว

7. ผศ.สมชาย อีวงค์

รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ สถาบันวิจัยฯ มศว มค

8. ท่านสมณี กุศลเล็ก

สมาคมมิตรภาพลาว-ไทย กระทรวงต่างประเทศลาว

9. นางสาวสินธุ วิทยารังสรรค์

กรมวิเทศสหการ สำนักงานอัครราชทูต

10. นายสมานนท์ บรรเทา

พุทธสมาคมจังหวัดเลย

จ. เลขาธิการ

1. นายทวี ธารใจ

สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน

2. นายบรรณศักดิ์ หิวงค์

สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน

ก. ประเด็นที่อาจจะอภิปรายเพื่อหาข้อสรุป

1. การวิจัยในอดีต ปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต

2. ลักษณะของโครงการที่จะทำในอนาคต

ประเด็นที่ควรพิจารณา - แหล่งเงินทุน

- บุคลากรผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่จะร่วม
ดำเนินการวิจัยด้วย- สามารถนำผลของการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการ
ปฏิบัติของประชาชนของทั้งสองประเทศได้

- ระยะเวลาในการทำวิจัย

- การสร้างกลุ่มนักวิจัย และเครือข่ายการติดต่อ
ประสานงานของนักวิจัยระหว่างไทย-ลาว
 ฯลฯ

3. อื่น ๆ

สรุปแนวทางการวิจัย "ลาวศึกษา" ด้านมนุษยศาสตร์

สรุปแนวทางการวิจัยได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการวิจัยลาวศึกษา ด้านมนุษยศาสตร์ทั้ง 4 สาขา และมีความเห็นพ้องกันว่า การวิจัยลาวศึกษาด้านมนุษยศาสตร์ในปัจจุบันมีสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องที่เป็นเอกสาขาคงมีเพียงภาษาไทย จึงมีความจำเป็นต้องดำเนินการปฏิบัติการวิจัยอย่างเร่งด่วน โดยกำหนดโครงการวิจัยในเบื้องต้นไว้ 8 โครงการคือ

1. โครงการจัดพิมพ์วรรณกรรมลาว จำนวน 3 เรื่อง

- งบประมาณ : 80,000 บาท
ผู้รับผิดชอบฝ่ายไทย : สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มศว มค
ผู้รับผิดชอบฝ่ายลาว : ท่านนางพารา กลอง
รองอธิการบดีกรมวรรณคดีและวัฒนธรรมอีสาน
: ท่านพันแก้ว สุวันทะสุข
รองประธานและเลขาธิการสมาคมมิตรภาพลาว-ไทย
ลักษณะโครงการ : คัดเลือกวรรณกรรมที่เด่น ๆ และสำคัญ เช่น วรรณคดีบ้าน
คติธรรมความเชื่อ พิธีที่เป็นภาษาไทยและภาษาลาว เพื่อ
จำหน่ายนราคาถาฯ แล้วนำเงินเข้ากองทุนเพื่อพิมพ์
วรรณกรรมเล่มอื่นๆ อีก โดยสถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรม
อีสานเป็นเจ้ารองลิขสิทธิ์ฝ่ายไทย

2. โครงการศึกษาวิจัยวรรณกรรมลาวคำสอนลาว

- งบประมาณ : 70,000 บาท
ผู้รับผิดชอบฝ่ายไทย : ผศ.บุญเลิศ สดุษฎี
รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มศว มค
ผู้รับผิดชอบฝ่ายลาว : จะกำหนดภายหลัง
ลักษณะโครงการ : รวบรวมวรรณกรรมคำสอนลาว ในเอกสารโบราณต่าง ๆ
เพื่อนำมาจัดเป็นหมวดหมู่และระบบพิมพ์เป็นเล่มทั้งภาษาไทย
และลาว

3. โครงการสำรวจโบราณวัตถุและศิลปกรรม

(สำรวจเรียกว่า โครงการสำรวจโบราณวัตถุสถานและศิลปกรรม)

งบประมาณ : 100,000 บาท

ผู้รับผิดชอบฝ่ายไทย : ดร.เสรี เชต วรรณวิชัย

ประธานคณะกรรมการวิจัยวัฒนธรรม

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วศ. บุรีรัมย์

: ผศ.สมชาย ลำฉวน

รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน

มศว มค

ผู้รับผิดชอบฝ่ายลาว : จะกัณฑ์ผายหลิง

ลักษณะโครงการ : ทำการสำรวจเบื้องต้นโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ
โบราณ เพื่อการบูรณะปฏิสังขรณ์ในพื้นที่แขวงเวียงจันทน์
แขวงหลวงพระบาง และแขวงจำปาสัก

4. โครงการรวบรวมดนตรีและการละเล่นชนเผ่าลาวเทิงและลาวสูง

งบประมาณ : 100,000 บาท

ผู้รับผิดชอบฝ่ายไทย : ผศ.เจวิชัย ธนโชติวงษ์

รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน

มศว มค

ผู้รับผิดชอบฝ่ายลาว : คำมิ่งแก้ว สุวันทะคุณ

รองประธานและเลขาธิการสมาคมมิตรภาพลาว-ไทย

ลักษณะโครงการ : รวบรวมดนตรีและการละเล่นของชนเผ่าลาวเทิงและลาวสูง
ในรูปแบบของวีดิทัศน์ เช่น VDO เทปบันทึกเสียง สไลด์
ภาพถ่าย ฯลฯ แล้วนำมาจัดหมวดหมู่ พิธีเพลง แม่เพลง

5. โครงการสำรวจศิลปาจารวิถีคนลาว

งบประมาณ : 100,000 บาท

ผู้รับผิดชอบฝ่ายไทย : ผศ.สมชาย ลำฉวน

รองผู้อำนวยการสถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน

รศ.สุวิทย์ อัครศาสตร์

คณะมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

- ผู้รับผิดชอบฝ่ายลาว : บ้านคำแพง เกตตะวง
สถาบันพัฒนาสังคมและวัฒนธรรมลาว
- ลักษณะโครงการ : ทำการสำรวจจิตสำนึกเบื้องต้นในลาว เพื่อทำสำเนา รูป
พรรณณิฐานของศิลปินจากเวียงจันทน์ หลวงพระบาง
เชียงขวาง ไชยะบุรี สานะคาม ปากเซ

6. โครงการบันทึกรวบรวมจารีต (ฮัต-คอง) จากผู้สูงอายุ

- งบประมาณ : 100,000 บาท
- ผู้รับผิดชอบฝ่ายไทย : สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน
- ผู้รับผิดชอบฝ่ายลาว : บ้านผางคาวา กือยา
โรงเรียนศึกษาวรรณคดีและวัฒนธรรมผาฮั่น
- ลักษณะโครงการ : บันทึกเหตุการณ์ของจารีตประเพณีจากผู้สูงอายุ ในกรณีที่
ตัวผู้วิจัยแล้วจัดทำคู่มือประกอบ

7. โครงการอบรมนักวิจัยด้านวัฒนธรรม

- งบประมาณ : 200,000 บาท
- ผู้รับผิดชอบฝ่ายไทย : ดร.สมศักดิ์ ศรีสันติสุข
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน
- ผู้รับผิดชอบฝ่ายลาว : จะกำหนดภายหลัง
- ลักษณะโครงการ : จัดอบรมนักวิจัยลาวทางด้านวัฒนธรรมของลาวจำนวน 2 รุ่น
รุ่นละ 10-20 คน ครั้งละ 15 วัน ทำในประเทศไทย เพื่อ
พัฒนานักวิจัยลาวให้สามารถร่วมมือและประสานงานกับนักวิจัย
ไทยได้อย่างเหมาะสม

8. โครงการนิเทศนาบุคลาการเพื่ออนุรักษ์ศิลปะวัฒนธรรมลาว

- งบประมาณ : 150,000 บาท
- ผู้รับผิดชอบฝ่ายไทย : สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน
- ผู้รับผิดชอบฝ่ายลาว : จะกำหนดภายหลัง

ลักษณะโครงการ : ทำการจัดส่งมอบงานที่เกี่ยวกับงานอนุรักษ์ศิลปะ -
วัฒนธรรมท้องถิ่น เช่น พระสงฆ์ เป็นต้น เพื่อรวบรวม
ข้อคิดเห็นต่าง ๆ เพื่อจัดทำแนวทางในการอนุรักษ์ศิลปะ -
วัฒนธรรมลาวให้พัฒนายิ่ง ๆ ขึ้นไป

แหล่งเงินทุนเพื่อการวิจัย

1. สกส.
2. กรมวิเทศสหการ
3. สวช.

สรุปแนวทางการศึกษาวิจัย "ลาวศึกษา" ด้านเศรษฐกิจสังคม

กลุ่มที่ 2 แนวทางการศึกษาวิจัย "ลาวศึกษา" ด้านเศรษฐกิจสังคม

ก. วิทยากรประจำกลุ่ม

1. รศ.ดร.ถาวรศักดิ์ อุดมวิทิตวาท
คณะสังคมศาสตร์ มศว ประธานจัด
2. นายนุเม พงษ์พานิช
ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ การการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์
3. รศ.ดร.วิทยา อุดมวิทิตวาท
ผู้อำนวยการสถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข. ประธานกลุ่ม

รศ.ดร.วิทยา อุดมวิทิตวาท

ค. สมาชิกกลุ่ม

1. ดร.มานะ มาลาเพชร
สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ดร.สุเมธ ธีรธร
ผู้อำนวยการจังหวัดสกลนคร
3. รศ.ดร.สังคม ภูมิคุ้ม
คณะศึกษาศาสตร์ มศว. นวมินทร์
4. นางสาวสุมาลี นิลานะ
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต 3
5. ท่านลำแสง พงศ์
เลขาธิการพุทธา สถาบันเอเชียศึกษา

6. นายปราโมทย์ โชติบัวดีนาช

หัวหน้าหน่วยวิชาการ ธนาคารแห่งประเทศไทย

สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

7. นางสาวดวงกมล โชติชนะ

หนังสือพิมพ์ THE NATION

8. นายประจักษ์ ราชหนองกุ่ม

หนังสือพิมพ์ THE NATION

9. นายสมานะ ศรีชัยกิจวัฒน์

หนังสือพิมพ์ผู้จัดการรายวัน

10. นายสมัญญ์เพชร มฤตพิตร

หนังสือพิมพ์ BANGKOK POST

11. นายเฉลิม เชื้อชัย

บริษัทวิทยุโคม-โคม โคสต์จิง จำกัด

4. เลขากลุ่ม

1. นายพิสิฏฐ์ บุญราช

สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มศว มอ

2. นายธีรยุทธ ศรีสุทนต์

สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มศว มอ

จ. ประเด็นที่นำจะอภิปรายเพื่อหาข้อสรุป

1. การวิจัยในอดีต ปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต

2. ลักษณะของโครงการที่จะทำในอนาคต

ประเด็นที่ควรพิจารณา - แหล่งเงินทุน

- บุคลากรผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่จะร่วม
ดำเนินการวิจัยด้วย

- สามารถนำผลของการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการ

ปฏิบัติต่อประชาชนของทั้งสองจังหวัดได้

- ระยะเวลาในการทบทวนวิจัย
- การสำรวจกลุ่มวิจัย และเครือข่ายการติดต่อประสานงานของผู้ทำการวิจัยระหว่างวิทย-อาสา

3. อื่น ๆ

สรุปแนวทางการวิจัยสภาพการศึกษาวิจัย "ลาวศึกษา" ด้านเศรษฐกิจสังคม

พระสวณ วศ.ดร. โทษะ สุจิตอนารักษ์

สรุปได้ดังนี้

1. การวิจัยในอดีต ปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต

การวิจัยในอดีต มีการวิจัยบ้างเล็กน้อย หน่วยงานที่ทำวิจัย ได้แก่ กระทรวงพาณิชย์ ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานพัฒนาเอกชน ข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐกิจลาวยังกระจัดกระจายตามหน่วยงานต่าง ๆ ส่วนใหญ่ก็จะเน้นเฉพาะการปฏิบัติงานของหน่วยงาน การจะขุดหรือขุดเอกสารจะต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีส่วนบุคคล จึงจะรู้ได้ว่าได้ข้อมูล หน่วยงานที่มีข้อมูล ได้แก่

กระทรวงการต่างประเทศ

กรมการค้าต่างประเทศกระทรวงพาณิชย์

พาณิชย์จังหวัดทุกจังหวัดตามแนวชายแดนไทย ลาว

ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงาน

สำนักงานการพาณิชย์ของเอกชนลาว

ในส่วนของประเทศ ไทย ลาว ข้อมูลส่วนใหญ่จะอยู่ที่สถานทูตลาวประจำประเทศไทย

มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้จัดตั้งโครงการศูนย์ข้อมูลลาวขึ้น ขณะนี้ยังไม่ค่อยมีบทบาทที่ควร ในส่วนของสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ก็ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลไว้บ้าง

ประเด็นซึ่งประชุมได้พิจารณาเกี่ยวกับเรื่องข้อมูลเกี่ยวกับลาวก็คือ ทำอย่างไรจึงจะมีข้อมูลที่กระจัดกระจายอยู่ตามหน่วยงานสามารถนำมาร่วมกันได้ และเก็บหรือช่วยซึ่งกันและกัน

ปัญหาซึ่งมักจะเกิดขึ้นอยู่เสมอสำหรับคนไทยที่ต้องการรู้ข้อมูลทางเศรษฐกิจของลาวก็คือ ไม่ว่าจะไปหาข้อมูลได้ที่ไหน อย่างไร ทางลาวมักมีปัญหาในเรื่องการเผยแพร่ข่าวสารข้อมูลทางเศรษฐกิจค่อนข้างมาก

2. การวิจัยในปัจจุบัน

หน่วยงานที่กำลังทำวิจัยทางด้านเศรษฐกิจลาวขณะนี้ ได้แก่

- ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานพัฒนาเอกชน

- World Bank

3. การวิจัยในอนาคต ประเด็นที่ควรศึกษา

- 3.1 การวิจัยสำรวจหน่วยงานหรือบุคคลที่ทำงานหรือสนใจ (เกี่ยวกับเศรษฐกิจ)
- 3.2 ทำความถวายนโยบายลาว
- 3.3 จัดทำคู่มือการลงทุนในลาวอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
- 3.4 การดำเนินการระบบตามจุดผ่านแดนจังหวัดชายแดนต่าง ๆ
- 3.5 ควรจะมีการประสานงานเพื่อให้เป็นระบบฐานข้อมูลเกี่ยวกับลาวในลักษณะเครือข่าย โดยมีการตั้งทีมงานที่เป็นแม่ข่าย สถาบันอื่น ๆ เป็นลูกข่าย เพื่อให้สามารถนำข้อมูลร่วมกันได้ตลอดเวลา

3.6 แนวความคิดด้านการพัฒนาประเทศของลาว

4. แหล่งเงินทุน

- 4.1 กรมวิเทศสหการ
- 4.2 สภาฯ
- 4.3 อื่น

สรุปแนวทางการศึกษาวิจัย "ลาวศึกษา" ด้านวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ลาว

เกณฑ์ 3. แนวทางการศึกษาวิจัย "ลาวศึกษา" ด้านวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ลาว

ก. วิทยากรประจำกลุ่ม

1. รศ.ดร. ไพฑูรย์ นิยมตม
สาขาวิชาศิลปศาสตร์ มสธ.

ข. ประธานกลุ่ม

- รศ.ดร. ไพฑูรย์ นิยมตม

ค. สมาชิกกลุ่ม

1. รศ.สุวิตร ปิณฑน์
ผู้อำนวยการสถาบันไทยคดีศึกษา ม.ธรรมศาสตร์
2. ดร.โกศล สิริไย
สภามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จ.สระบุรี
3. อาจารย์สุรจิตต์ จันทราชา
ประธานชมรมศิลปวัฒนธรรมกัมพูชา จังหวัดมหาสารคาม
4. ดร.สมศักดิ์ ศรีสันติสุข
คณบดีคณะศิลปศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
5. รศ.สุวิทย์ ไชยมิตร
คณะสังคมศาสตร์ มศว. มหาวิทยาลัยรามคำแหง
6. ท่านดอนโซ รินทะมัย
เลขาธิการวิกรมคำ ราชวรมงคลช้างและวัฒนธรรม
7. นายไพฑูรย์ สุนทรวิจิตร
สภามหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ จ.สระบุรี

8. พศ.สมนต์ สิมะวณฺโณ

คณะเมืองคองคาสตรี มศว. มหาสารคาม

9. รศ.ดร.วิชัยยศ เวียงสุวรรณ

รองคณบดี คณะศึกษาศาสตร์ มศว. มหาสารคาม

10. ดร.ธิดา สารธยา

คณะศึกษาศาสตร์ ขุขันธ์การมัธยมศึกษาลัย

11. ปิยะพร กัญชนะ

สำนักพิมพ์เมืองจันทรา กทม

4. เลขานุการ

1. ดร.บุญสม ยอดงาม

สภากรวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มศว มค

2. นายทรงคุณ จันทกร

สภากรวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มศว มค

5. ประเด็นที่น่าสนใจเกี่ยวกับงานเพื่อหาข้อสรุป

1. การวิจัยงานศิลปะ ปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต
2. ลักษณะของโครงการที่จะทำในอนาคต

ประเด็นที่ควรพิจารณา - แหล่งเงินทุน

- บุคลากรผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่จะร่วมดำเนินการวิจัยด้วย
- สามารถนำผลของการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติต่อประชาชนของทั้งสองประเทศได้
- ระยะเวลาในการทำวิจัย
- การสร้างกลุ่มนักวิจัย และเครือข่ายการติดต่อประสานงานของผู้ทำวิจัยระหว่างไทย-ลาว ฯลฯ

3. สิ่ง ๆ

สรุปแนวทางการวิจัย "ลาวศึกษา" ด้านวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์วราณา

1. แนววิจัยแนวคิด ปรัชญา และแนววิธีดำเนินการ

1.1 เน้นการทำพรรณนาเชิงวัฒนธรรมด้วยวิธีอุปนัยของโครงการวิจัย วิธีการ คือภาคีรัฐของ
ทั้งสองประเทศให้ชัดเจนถึงขั้นตอน ประเด็นที่ได้นับ ระยะเวลา และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1.2 เน้นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยเน้นการร่วมมือระหว่างนักวิจัยไทย-ลาว และ
สามารถนำผลการวิจัยมาใช้ประโยชน์แก่ประชาชนไทย-ลาว โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่
ศึกษาได้โดยตรง

1.3 เน้นการวิจัยประวัติศาสตร์ (เชิงวัฒนธรรม (Cultural Environment or
Cultural History) ซึ่งเพื่อสร้างความเข้าใจตรงกันของนักวิจัยไทย-ลาว และให้
ความสำคัญต่อบางมิติศาสนาและสภาพแวดล้อมของชีวิตและชุมชนที่ทำการศึกษา

1.4 เน้นการศึกษาค้นคว้าพื้นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์ไทย-ลาว และการเปลี่ยนแปลงทาง
สังคมของกลุ่มชาติพันธุ์เหล่านั้น

1.5 เน้นการจัดทำฐานข้อมูล (Data Base) ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทย-ลาว

2. ลักษณะของโครงการที่จะทำในอนาคต

2.1 แหล่งทุนที่ได้จาก

- รัฐบาลไทย เช่น สก., สวช.
- เอกชน
- มูลนิธิ

2.2 การนำเสนอโครงการและการดำเนินการวิจัย สวท.งานลักษณะสหวิทยาการ
(Interdisciplinary) โดยเฉพาะนักวิชาการจากภาคเอกชน และวิชาชีพที่เกี่ยว
ไทย-ลาว ให้มีส่วนร่วมเป็นคณะนักวิจัยมากขึ้น

2.3 การนำเสนอผลการวิจัยไปให้ต้องอาศัยสื่อต่าง ๆ ช่วยประชาสัมพันธ์ เช่น
สื่อจากบุคคล สื่อเอกชน การจัดนิทรรศการเสนอผลการวิจัยให้ผู้บริหารระดับสูงหรือผู้กำหนด
นโยบายของทั้งสองประเทศได้ทราบ และนำไปสู่การปฏิบัติต่อไป

2.4 ระยะเวลา แบ่งออกเป็น 2 ระยะ

2.4.1 ระยะสั้น 1-3 ปี นักวิจัยไทย-ลาว ร่วมมือกันปฏิบัติ และเสนอแผนการดำเนินงานวิจัยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งสองประเทศ โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่ศึกษา

2.4.2 ระยะยาว ควรเป็นการวิจัยระดับชาติ เพื่อตอบสนองนโยบายของรัฐบาลลาวในระยะยาว โดยนักวิจัยลาว เป็นแกนนำในการปฏิบัติการวิจัย

2.5 การสร้างกลุมนักวิจัยและเครือข่ายการพัฒนาประสานงานของนักวิจัยไทย-ลาว

2.5.1 ควรจัดประชุมร่วมกันของนักวิจัยไทย-ลาว และผู้เกี่ยวข้องเป็นประจำทุกปีอย่างน้อยปีละครั้ง โดยหมุนเวียนสถานที่ประชุมทั้งในไทยและลาว

2.5.2 ควรสร้างและพัฒนานักวิจัยรุ่นใหม่ไทย-ลาว โดยใช้วิธีการต่าง ๆ ที่เหมาะสม

3. สัน ๆ

3.1 ได้รับทำโครงการวิจัยเสนอแหล่งทุนในการทำวิจัยเบื้องต้นโดยด่วน

3.2 สื่อนวชนและนักวิชาการไทย-ลาว ควรจะมีโครงการงานวิจัยคำที่ยาจะกระทบกระเทือนควา นสัมพันธ์กันดีต่อกัน

ความสัมพันธ์ไทย-ลาว
กับแนวทางความร่วมมือ
ในการศึกษาวิจัย ด้านเศรษฐกิจ
สังคม และวัฒนธรรม

บุญเกิด สังสมลัก

เอกอัครราชทูตแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตย
ประชาชนลาวประจำประเทศไทย

**ความสัมพันธ์ไทย-ลาว
กับแนวทางความร่วมมือ
ในการศึกษาวิจัย ด้านเศรษฐกิจ
สังคม และวัฒนธรรม ***

บุญเกิด สังคมเล็ก - บรรยาย

ขอแสดงความยินดีต่อการแสดงออกที่ดี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
ชมแสดงความนับถือและอวยพร ท่านผู้มีเกียรติวิทยากรที่มาจากประเทศไทยและประเทศ
ลาว ซึ่งล้วนแล้วแต่มีความรู้และประสบการณ์ เพราะเราได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้วิชาการ
ส่วนกันมาแล้วในหลายๆ เวที จะเห็นว่าการพบปะเพื่อคิดว่ามีแต่การวิชาการที่มีความสามารถ
ความดีเกี่ยวกับเรื่องกับประเทศลาว ข้าพเจ้าขอแสดงความขอบคุณอาจารย์อาคม (วรจินดา)
ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน ที่ได้ทำให้ออกมาข้าพเจ้ามาด้วย (ร่วม)
สัมมนาครั้งนี้จึงทำให้ข้าพเจ้ามีโอกาสได้เป็นสักขีพยานที่ข้าพเจ้าให้ความนับถือ วัฒนธรรมของนักวิชา
การที่ได้ขยายสายสัมพันธ์กับประเทศลาว โดยเฉพาะวัน 3 ปีมานี้ อาจารย์อาคมเองก็ได้ใช้
ความพยายามอย่างน่าอัศจรรย์ยิ่ง (ในรู้จักเพิ่มเติมโดย) ในข้อที่ (๕) เกี่ยวกับความเป็น
มาของลาว แต่ผมขอยกข้อประวัติศาสตร์และสังคมของประวัติศาสตร์ใหม่ จะเป็นการที่
โลกาภิวัตน์กล่าวว่าการมีผลมาที่จัดขึ้นโดยสถาบันครั้งนี้ ถือว่าเป็นโอกาสดีที่ทราบว่าการ
ร่วมมือกันในประเทศ นอกที่ข้าพเจ้าได้ใจได้มาขอแลกคือข้าพเจ้าได้กล่าวถึงสิ่งที่มาขอแลก
ครั้งนี้ถือว่าเป็นเรื่องเป็นงานที่น่าพอใจ นับว่าผมได้แลกเปลี่ยนกับผู้ที่มีข้าพเจ้าได้มีข้อคิด
สอง-สาม ท่าน ได้ยกเหตุผลขึ้นว่าให้ ข้าพเจ้าได้พบท่านภู่ (คุณวิระ) ผู้ว่าราชการ
จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเคยเห็นและเขียนพจนานุกรมและรักของข้าพเจ้ามาทำบุญแล้ว ที่จังหวัดร้อยเอ็ด
ได้มาพัก (พบ) กับอีกที่ขอนแก่นมาอีกคืนนี้ (เมื่อคืนที่ผ่านมา) อันนี้ก็เป็นสิ่งที่ดี และตอนเช้า
นี้ก็ (วันถัดมา) ด้วยบุญผู้ส่งอีก (บุญผู้ว่ามาส่งอีก) ได้พบผู้แทนผู้แทนที่ข้าพเจ้าเคยให้
ความนับถืออีกผู้หนึ่งก็คือท่านบุญ ๓ บุญ ผู้ว่าราชการจังหวัดสกลนคร ซึ่งข้าพเจ้าได้ไปพัก
พักอาศัยพัก (ท่าน) อยู่ดูสวนสามสีที่ขอนแก่น และด้วยบุญผู้ว่ามาส่งได้มาพักที่พัก (ที่หนึ่ง)
(ครั้งหนึ่ง) อยู่ขอนแก่น และท่านก็ยังส่งแม่แม่มาส่ง สภภาพเช่นนี้จึงดี คือว่า (คือว่า) เป็น
โอกาสที่ได้พบปะกันด้วยความดีความชอบครั้งนี้ นอกที่ข้าพเจ้าได้มาขอแลก ความจริงแล้วก่อนได้
ก่อนมาจากประเทศลาว และขอนแก่นก็มีชื่อเสียงของความนับถือเต็มของความเก่าแก่ ถือ
ว่าเป็นอีกแบบหนึ่งได้ในแถวที่ลาวล้านปีเป็นที่รู้จักของคนลาว เป็นที่รู้จักของคนต่างประเทศ

เขตเทศบาลนครขอนแก่น ทรงคุณ จันทวง สถาบันวิจัยศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม

หลวง ข้าพเจ้าคิดว่าวิชาการต่าง ๆ จะได้รับอิทธิพลทางประเทศลาวที่มีวัฒนธรรมเก่าแก่สืบเนื่องต่อกัน (เขมรโบราณ) มีความคล้ายคลึงกันระหว่างวัฒนธรรมลาวและวัฒนธรรมเขมรทั้งนี้เนื่องจากการผูกพันกันของลัทธิในเบื้องต้น (หรือก่อน) ที่มีวิสัยการเชื่อมการถึงกันเท่านั้น ที่ทำให้มาเชื่อมกันสนิทกันในการคิดวิธีวิจัยของพวกเรานั้นก็เกี่ยวกับลาวกับเขมร (ก็ว่า) ของเขมรนี่เป็นแห่งอารยธรรมที่สูงส่ง ถ้าแต่ท่านผู้ใดได้มีโอกาสไปเยี่ยมสถานพระธาตุหลวงกัน ซึ่งอยู่จากอำเภอเมืองขอนแก่น บ่อโพนเมืองทีฮาด (เขมร) ก็ลอง ท่านจะมีความรู้สึกกันว่าความใกล้เคียงกันความเป็นไทยนี้ มีความสนิทสนมกันจนแต่โบราณกาล สมบัติธรรม ศีลธรรมของพระธาตุหลวงกับพระธาตุหลวงในจังหวัดมณฑลลาวคำแดงนั้น ข้าพเจ้าคิดว่ามีการดำเนินการในราวศตวรรษจะชอกช้ำ (คันคว่ำ) ประวัติศาสตร์กันนี้เพื่อจะถึงกันถึงคิดว่าสองประเทศเหล่านี้มีความคล้ายคลึงกันด้วย (แบบไทย) พระธาตุหลวงเวียงจันทน์ ซึ่งได้สร้างขึ้นเพียง 80 ปี หลังจากที่พระพุทธเจ้าได้มรณภาพไปแล้ว มีอายุเพียง 2,000 ปี 2,300 กว่าปีแล้ว ก็คิดว่าพระธาตุหลวงแห่งนี้มีสมบัติธรรมคล้ายคลึงกันนี้ จะต้องมีความเกี่ยวข้องกับพระธาตุหลวงอย่างแน่นอน ครั้นที่ท่านอาจารย์กล่าวถึงเวลา และท่านวิชาการสนใจก็อาจจะคิดว่าไปเยี่ยมสถานพระธาตุหลวงได้คิดว่าจะชอก (ชอก) ว่าเข้าใจความผูกพันที่มีระหว่างประเทศลาวกับประเทศไทยได้อย่างแน่นอน ข้าพเจ้าขอชมเชยอาจารย์ทุกท่าน ผู้ดำเนินการสถานที่จัดการศึกษาวิจัยลาวในนี้ โดยเฉพาะในนี้ถือว่าเป็นการเลือกเวลาที่เหมาะสม ถ้าจะศึกษาลาวจัดขึ้นก่อนก่อนก่อน เพราะลำดับที่กล่าวไปข้างหน้า ระยะเวลา (ระยะเวลา) อาจจะไม่ใช่ (ไม่เหมาะสม) เท่ากับนี้ เพราะนี่ถือว่าประวัติศาสตร์แล้ว ๆ ในการสัมพันธ์ระหว่างประเทศลาวกับประเทศไทย ก็อาจจะมีความคิดกันว่า การสัมพันธ์ได้ขึ้นระดับสูงสุด ซึ่งข้าพเจ้าขอใช้ว่าระดับสูงสุดของระหว่างสองประเทศนี้ นักปราชญ์ทางประวัติศาสตร์ทางอื่น ๆ ทางด้านการพูด การต่างประเทศจะจรรีกรได้ว่าเป็นคนแน่นอนแล้ว ที่สายสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศนี้จะมีระดับสูงถึงขั้นนี้และปี 1994 นี้ สายสัมพันธ์ได้ขึ้นถึงระดับสุดยอดสุดของสุดข้าพเจ้าขอแสดงความยินดีกับท่านผู้แสดงออกก่อนว่า (ตรงที่ว่า) ได้มีความแลกเปลี่ยนกันอย่างสม่ำเสมอระหว่างประมุขรัฐบาลทั้งสองประเทศ ในผลงานปีก่อนพระธาตุหลวงลาวทำนองเช่น ทอเทียน ได้เป็นอดีตประธานประเทศได้มาเยี่ยมเยียนประเทศไทยอย่างเป็นทางการและได้พบมิตรไมตรีกัน และในปีนี้เองพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ แห่งราชอาณาจักรไทย ก็ได้ไปเยี่ยมเยียนประเทศลาว ซึ่งเหตุการณ์นี้เป็นเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ที่บ่อยครั้งมาเวลายาวนานในอดีตที่ผ่านมา และทางพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ ของไทยกับเราได้เสด็จไปต่างประเทศมาเกือบ 30 ปีแล้ว แต่ในประเทศลาว ทางประเทศลาวถือว่าทาง

ประเทศและประชาชนชาวไทยคงจะถือว่านี่คือ เหตุการณ์ประวัติศาสตร์ที่หาตัวจับยาก
นอกเหนือแล้ว สิ่งที่เป็นประวัติศาสตร์อีกอันหนึ่ง ก็แม่หลวงสามชั่ว (สะพาน) ข้ามแม่น้ำ
มูล (แม่น้ำโขง) ระหว่างหนองคายกับกำแพงนครเวียงจันทน์ แม่ไม้มงที่มียาวถึง
4,000 กว่ากิโลเมตร ป่อเคยมีสะพานข้ามหากัน บ่อว่าเป็นภาคเหนือที่ติดกันหลาย
ประเทศระหว่างประเทศลาวกับไทย แต่ก่อนมีในปี 1994 นี้ ก็ถือว่าเป็นประวัติศาสตร์ที่จะ
ผูกโยงระหว่างสายสัมพันธ์สองประเทศ และการเปิดครั้งนี้เป็นการประเพณีอย่างใหญ่โต
มหึมาอย่างสง่าราศรีภายใต้การเป็นประธานของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
นิยประวัติศาสตร์คงจะจารึกไว้ถึงเหตุการณ์ของอันลือลือของเหตุการณ์นี้ และความหมาย
ความหมายของสองเหตุการณ์อันนี้จะเป็นอย่างใดก็ตามที่ใครคนหนึ่ง หรืออีก (คน) สักคนกล่าว
เป็นอดีต แต่เป็นความหมายที่ส่งเสริ้มการสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศนี้ อันจะนำมาซึ่ง
เพราะว่าในแง่ของชีวิตมันสัมพันธ์ นอกจากเป็นความหมายทางด้านจิตใจ ความหมายที่จะสร้าง
ความผูกพันระหว่างประชาชนชาวไทย กับประชาชนลาวที่มีความสัมพันธ์กันมาแต่โบราณ
กาลแล้ว ยังจะเป็นพื้นฐานที่จะช่วยเชื่อมโยงสายสัมพันธ์ทางด้านเศรษฐกิจระหว่างสองประเทศ
และจะเป็นเชื่อมโยงการร่วมมือต่าง ๆ ระหว่างประเทศในภูมิภาคนี้ อันนี้ข้าพเจ้าคิดว่า
ชีวิตหนึ่งเป็นชีวิตวิเศษวิเศษมาก เป็นชีวิตน้ำใจระหว่างประชาชนทั้งสอง และแน่นอนจะเป็น
ชีวิตการร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจขนาดมหึมาภายใต้ชีวิตบางครึ่งบางคราวก็ยังมีชีวิตวิเศษ
ยุ่งยาก อรรถาธิบายให้ถึงใจประเทศลาว เพราะข้าพเจ้าถือว่า ข้าพเจ้าข้าพเจ้า (ข้าพเจ้า
ข้าพเจ้า) เป็นแหล่งคำอีก (แห่งแรก) การดำเนินการต่าง ๆ ทางครึ่งบางคราวก็ยังมีอัน
ชักชวน แต่ข้าพเจ้าเอง (อีกคน) ทุกอย่างก็จะเป็นปกติก็จะเป็นสิ่งที่เรียบร้อย การ
บทบาทผู้ก็จะมีส่วนยิ่งขึ้น ข้าพเจ้าคิดว่าอันนี้สองประเทศที่อาจารย์อาคม ผู้อำนวยการ
สถาบันจัดขึ้นแบบสอดคล้องกับเวลาของการสัมพันธ์ระหว่างสองประเทศนี้ ข้าพเจ้า
(พูด) ภาษาต่างประเทศ เห็นว่า Timing ของการจัดตั้งการสัมมนาครั้งนี้มันสอดคล้อง
บ่อข้าพเจ้า (ไม่ข้าพเจ้า) และบ่อก่อนกำหนด อันนี้ข้าพเจ้าคิดว่าอาจารย์อาคม ให้
คำนึงถึงเหตุการณ์อย่างอื่นแล้วจึงได้จัดขึ้นในโอกาสอันนี้และประเด็นที่เป็นตัวเชื่อมอันนี้
แม่ไม้มงที่ศึกษาวิจัยลาวในแง่ของวิชาการ ข้าพเจ้าคิดว่าในแง่ของวิถีหลายองค์การ
หลายสถาบันของประเทศไทย จะภาคส่วนรัฐบาล ภาคส่วนเอกชนก็ได้ศึกษาประเทศลาวมา
หลายพอสมควร แต่การศึกษาจะเป็นแห่งของการสนองเป้าหมายของแต่ละองค์การเป็นเฉพาะ
ยังบ่อต้นเห็นภาพพอจะถือว่าเป็นการสังสรรค์เกี่ยวกับประเทศลาวอย่างสมบูรณ์ จะเห็นจึงมีการ

เข้าใจประเทศลาวตามแง่ของความต้องการที่สมบูรณ์แบบ ข้าพเจ้าคิดว่าถ้าจะมีการศึกษา
ลาวอย่างสมบูรณ์แบบ ดังที่เป้าหมายของการสัมมนาครั้งนี้จะได้ทำให้ภาววิชาการของประเทศ
ไทยได้เทียบประเทศลาวในทัศนะของลาวสมบูรณ์แบบ ก็เหมือนกับว่าได้เห็นอู่นึงจากหุบไปถึง
ต้นถึงเท้า อันนี้ชื่อทิวทัศน์ที่เป็นโครงประกอบที่ครบชุด ถ้าแปลเป็นบุคคลคนนั้นโครงประกอบ
ที่ 12 วิญญาณ 32 กายาอินทรีย์ สมบูรณ์แบบ อันนี้ข้าพเจ้าคิดว่าเป็นการวิจัยลาวที่อีกต้อง
ความความเป็นจริงอยู่ในลาว จะก็ต้องควบกิจจัยที่เกิดขึ้นแล้วในอดีตและปัจจุบัน เพื่อจะ
ปฏิบัติในภายภาคหน้าอันจะศึกษาประเทศลาวจะวิจัยลาว อันนี้คิดว่าจะต้องรู้ประเทศลาวหลาย
ชั้นหลายตอน หลายรูปหลายแบบ เนื่อกันข้าพเจ้าได้เขียน (เขียน) จำลองารยธำรงค์
(อุดมไพจิตรกุล) ว่าหัวข้อว่า "วิจัยลาวศึกษา" นี้ ข้าพเจ้าคิดว่าครั้นแง่ของภาษาลาว
"ศึกษาลาวและวิจัย" นี้อาจจะเหมาะกว่า ถ้าวิจัยแล้วมาศึกษานี้คล้าย ๆ กับว่าเราเป็น
นักเคมีเข้าวิจัยในห้องแล็บ (lab) วัตถุประสงค์ของการวิจัยจะได้แล้ว (อย่างเราแล้ว) เอามาให้
การศึกษาดูกันที่จริง แต่นั่นแง่ของวิธีวิทยาหรือของการศึกษาด้านสังคมศาสตร์นี้คิดว่าเราศึกษา
สภาพรวม ๆ หลักการทั่วไปแล้ว จากอื่น (อื่น) จัณณาสงเล็ก (เล็ก) เป็นการวิจัยราย
ละเอียด เพื่อให้เห็นว่าผลการวิจัยนี้จะออกเป็นรูปการที่เข้าใจประเทศลาว วัฒนธรรมของแต่ละ
ละชนแห่งการวัด แนวคิด ข้าพเจ้าคิดว่าในหัวข้อนี้ในทัศนะของข้าพเจ้าเองก็มีอันจะต้องทำ
ความเข้าใจชัดเจนว่า พวกเราไปตามขั้นตอนของการค้นคิดที่เป็นไปตามรูปธรรม (รูปธรรม)
หลายขั้น และนั่นในการจะเข้าใจ ในการจะวิจัยลาวนี้ จะต้องเข้าใจอันใดนั้น (อะไรบ้าง)
เกี่ยวกับลาว ซึ่งข้าพเจ้าอยากเสนอต่อกองประสานสมัชชาว่า ตัวอย่างว่าหากเข้าใจคนผู้หนึ่ง
นี้ต้องเข้าใจอันใดนั้น รูปธรรมต้องเข้าใจองค์ประกอบต่างนอก ภายในอินทรีย์ นับตั้งแต่
หลักของเส้นสมองไปยอด (มือ) ที่คำสุดแก่นสัน แมงมือ (คือมือ) เข้าใจส่วนที่เป็นจิตใจ
เป็นวิญญาณของตน เป็นแนวคิด อันนี้เป็นอันที่ส่งกับแตกต่างกับประเทศลาว ถ้านักวิชาการ
จะเข้าใจประเทศลาว จะวิจัยลาว จะต้องเข้าใจลาวในแง่ของภูมิศาสตร์ซึ่งเป็นที่ตั้งซึ่งเป็น
โครงประกอบที่จัดฝ่ายให้ทางนอกและต้องเข้าใจประเทศลาวในฐานะชาติหนึ่ง ชาติที่เก่าแก่
มีอายุหลายพันปี จิตศาสตร์ของลาว ของชาติลาว ความเป็นมา อันนี้ข้าพเจ้าจึงคิดว่าใน
การที่จะเข้าใจประเทศลาวนี้ต้องเข้าใจถึงความเป็นมาของลาวคือ ประวัติศาสตร์ของลาว
สังคมของลาว วัฒนธรรมของลาว และให้ลึกไปอีกอาจจะเข้าใจถึงการปกครองประเทศลาว
จากวิจัยทั้งหมดนี้แล้วจึงจะเป็นภาพรวมออกมาว่าประเทศลาวเป็นแนวนี้ คนลาวนี้เป็นแนวนี้
ชาวลาวเป็นแนวนี้ อันนี้ข้าพเจ้าคิดว่าแง่ของวิชาการจะต้องให้มีการออกการค้นคว้าวิจัย

ให้เต็มรูปแบบ และก่อนจะเข้าใจถึงจุดสำคัญที่ข้าพเจ้ากล่าวนี้ ข้าพเจ้าก็อยากให้น่านผู้มี
เกียรติได้เข้าใจว่าทางลาวนี้คือแนววัด (คืออย่างไร) คือประเทศไทย ทางลาวรัฐบาลลาว
ได้วางกำหนดนโยบายบนพื้นฐานอันนี้คือประเทศไทย และทางลาวถือว่าประชาชนชาวไทยนี้
คือแนววัด แตกต่างกับประชาชนยุโรป แตกต่างกับประชาชนลาตินอเมริกาหรืออัฟริกาคือแนว
วัด มีความผูกพันกันตั้งแต่อดีตกาลมาจนปัจจุบันอยู่อย่างนี้ ดังนั้นข้าพเจ้าคิดว่า เป็นแนวทาง
นโยบายของรัฐบาลลาว และเป็นความรู้สึกสำนึกของชาวลาวที่มีต่อประเทศไทย และมีต่อ
ชาวไทย ซึ่งบัดนี้จริงแล้วทางลาวมีนโยบายต่างประเทศต่อหลาย ๆ ประเทศ ก็เน้นว่าบน
พื้นฐานของแนววัดประเทศ ที่อยู่ใกล้เคียงกันกับประเทศไทยก็เป็นประเทศนั้น มีประชากรเพียง
มีล้านกว่าคน มีนโยบายขยายอยู่สงบสันติ และสันติสุข และร่วมไว้ร่วมมือกับทุกประเทศ
ใกล้เคียงนี้ อันนี้แนบถ้อยการรวมของประเทศไทยของนโยบายต่างประเทศของลาว แต่เฉพาะ
ต่อประเทศไทยอันนี้ที่จะละเอียดกว่านี้ นโยบายของประเทศไทยและรัฐบาลลาวด้วยไทยนี้
เหมือนกันเฉพาะเจาะจง และวางอยู่บนหลักการสามอันที่คิดว่าเป็นอันพื้นฐาน

อันที่ 1 นโยบายนี้วางอยู่บนหลักการของประวัติศาสตร์

อันที่ 2 ภูมิศาสตร์อยู่บนหลักการพื้นฐานด้านภูมิศาสตร์

อันที่ 3 ด้านความจำเป็นและการร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจทิศทางของเศรษฐกิจ

อันนี้แนบถ้อยการที่เป็นพื้นฐานในการกำหนดนโยบายของลาวต่อประเทศไทย แต่อันที่หนึ่ง
(อันที่หนึ่งแรก) แนบถ้อยประวัติศาสตร์ ประเทศไทยนี้ถ้าจะแบ่งแย่งของการศึกษาที่จะสามารถ
เข้าใจต่อประชาชนมีความเข้าใจถึงความสัมพันธ์กันเกิดขึ้น บุคคลในนครหลวง
เดียวกัน ถ้าผู้ศึกษาได้เข้าใจการเกิดขึ้นเดียวกันแล้วก็จะมีความเข้าใจของท้องถิ่น
จะมีทางประเทศไทยจึงถือเสมอว่าประเทศไทย นอกเหนือแต่เป็นประเทศไทยใกล้เคียงเท่านั้น
แต่ยังถือว่าประเทศไทยเป็นภาคพื้นเมืองน้อย ส่วนที่เมืองน้อยที่มากได้เข้าใจการเกิดขึ้นที่มี
บรรพบุรุษอันเดียวกัน คิดว่านักวิชาการของไทยคงได้ปฏิเสธว่าเรามีต้นตระกูลทั้งลาวทั้ง
ไทย มีจำนวนที่ชัดเจนอันนี้เขาปฏิเสธไม่ได้ เขาปฏิเสธประวัติศาสตร์ก็คือเขาปฏิเสธพ่อ
แม่ของเขาเอง ดังนั้นจะเข้าใจความผูกพันอันนี้หลากหลาย ๆ คนที่เกิดจากพ่อแม่
เดียวกัน รักกัน มีศรัทธา แต่เขาก็ไม่ได้ อันนี้ข้าพเจ้าคิดว่าแนบของประวัติศาสตร์แล้วลาว
กับไทยเรามีการได้เข้าใจการเกิดขึ้นเดียวกัน เรามีสายเลือดอันเดียวกัน แต่เขา
มาแยกกันเป็นสองประเทศเป็นสองรัฐแต่ความผูกพันอันนี้มายาวนาน นอกจากนั้นก็ยังมีสายที่
สายนี้เอง คำว่าที่ว่าอันนี้บางทีก็สร้างความเข้าใจกันผิด แต่ในแง่ลึก ๆ แล้ว เป็นสิ่งที่

อีกนั่นแหละตัวพัน พี่น้องล้าหลังความลาว ภาษาลาว แม่ก็ชื่อว่าญาติพี่น้อง ลาด-ติ-พี่น้อง มีความเสมอภาคกัน อีกเพลงก็คล้ายกัน แต่ในบางทีภาษาลาวจะแตกต่างกับภาษาไทย "พี่" คือว่าอายเป็นส่วนใหญ่กว่า "น้อง" ก็เป็นผู้น้อง และถ้าเชื่อคำที่ว่าคำนี้อาจจะแปลไปไหนจะอย่างไรเป็นพี่เป็นน้อง ในแง่ของนักวิชาการหรือภาษาของประเทศไทยว่าทงนี้เป็นอาย ทงนั้นเป็นน้อง ความจริงแล้วก็มีน้องยี่ (ในอีสานก็ยี่) ว่าคำนี้เป็นอายเป็นน้อง แม่สาวเป็นลาด-ติ-พี่น้องกัน ลาว (คำ) ลาวที่ใช้ว่า "ฐานบ้านพี่เมืองน้อง" นี้ แม่หมายถึงเป็นลาด-ติ-พี่น้อง อันกลัซิดส่วนเกือบเนื้อเชื้อสายอันเดียวกัน ซึ่งมีบางครั้งบางคราวว่ามาแยกย่อยว่าพี่น้องนี้ ผู้ใดต้องเป็นฝ่ายผู้ใดต้องเป็นน้อง ซึ่งบางครั้งบางคราวก็เกิดว่าเกิดความรู้สึกที่เสมอภาคต่อกัน อันนี้ว่าในแง่วิชาการว่าพวกเขาลาด-ติ-พี่น้องกัน มีความเลือกฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง อันนี้ประวัติศาสตร์ได้ยืนยัน (ยืนยัน) อันแท้จริง และคิดว่าพวกเขายึดมั่นได้ทั้งลาวก็เน้นหนักเสนอว่า ในเอกสารทางลาว เอกสารธรรมดาคือ ลาวกับเวียงเป็นบ้านพี่เมืองน้อง แม่สาวบอกได้ (ฟังไม่ได้) ครั้นเป็นพี่เป็นน้องเป็นญาติใกล้ชิดกันแล้ว แม่สาวทุกอย่างก็ไว้กันได้ ผดุงกันได้ เข้าใจกันได้ อันนี้เป็นแม่ที่หนึ่งที่ข้าพเจ้า พากันเน้นแม่ประวัติศาสตร์ อันที่สองลาวอยากไว้เรื่อย ๆ ว่า ลาวกับเวียงแยกจากเป็น บ้านญาติเหินห่าง บ้านพี่เมืองน้องกันแล้วยังเป็น "บ้านแก้วเมืองทอง" บ้านแก้วเมืองทอง ที่มีการสัมพันธ์ทางด้านการแต่งงาน ทางด้านแรงงาน อันนี้แม่บอกว่าได้ไว้กันขึ้น เกิดนิยามนี้ หรือสองสามสี่หรือสองสามทศวรรษ เขาเป็นแม่ที่เป็นสองกันมาช้านานที่สุด ในราชวงศ์ของ ลาวจะเป็นอาณาจักรล้านช้างเวียงทอง เมืองหลวงมาชดล้านช้าง เวียงจันทน์ เพื่อบริการแรงงานสมรสกับราชวงศ์ของประเทศไทย ซึ่งแม่เมื่อก่อนเป็นอาณาจักรสยาม เพื่อบริการไปมาหาสู่กัน เพื่อบริการแต่งตั้ง แต่งแกล้งกัน ทางลาวเห็นว่า (เรียกว่า) "เป็นบ้านแก้วเมืองทอง" ครั้นจะว่านระบะราชัน ๆ นี้ ในสมัยเจ้าอนุวงศ์ก่อนนี้ ซึ่งเป็นราชวงศ์ที่สืบลูกหลานเวลานั้น ก็ได้แบ่งอาณาจักรล้านช้างกับศรีอยุธยาที่ได้มีการสมรสกันอย่างใกล้ชิด และถ้า ข้าพเจ้าชื่อ (เจ้า) นกนิล นักประวัติศาสตร์ทั้งสองประเทศอาจจะแก้ไขให้ข้าพเจ้า ครั้นว่า นกนิลหลานหลานเจ้าจ้อยบ่อคี่นี้แม่พระยาสามแสนเวียงของอาณาจักรล้านช้างได้ราชสมรส กับว่าลาว (คำ) ลาวเขาว่าได้แต่งงานกับพระราชาธิราชของพระยาอุทองแห่งกรุงศรีอยุธยา ได้ราชบุตรลูกมาชื่อ "ท้าวมังราย" ซึ่งเป็นเจ้านครจำปาสัก อยู่ข้างเวียงจันทน์แม่จึงบันทึก ต่อมาท้าวมังรายได้กลายเป็นภักดีของล้านช้างชื่อ "เจ้าชัยจักรพรรดิแห่งแก้ว" ฉะนั้นแม่ เลือควาราชวงศ์ทั้งสองนี้ก็เห็นเลือกผสม เพราะว่าแม่บ้านแก้วเมืองทองก็มาแต่ยาวนาน

แน่นอนจึงว่าพวกเขาแยกกันแยกกันได้ นอกเหนือยังยึดถือฐานอื่น ๆ เป็นต้นทางภาคตะวันออก-
 ออกเฉียงเหนือของประเทศไทย จะมีพระเจ้าสุริยวงษ์ (พระเจ้าสุริยวงษ์) พระเจ้าสุริย
 วงษ์อีกแห่งมีศูนย์กลางแห่งความศรัทธา แม้มีศูนย์กลางแห่งความเป็นมิตรไมตรี และยึดถือหลัก
 แห่งความสามัคคีร่วมกันระหว่างอาณาจักรล้านช้างกับอาณาจักรอยุธยาในเบื้องต้น อาณาจักร
 สุริยวงษ์หรือเมือง (โพรวัง) ที่สุด และความหมายลึกซึ้งที่สุด "ศรี" หมายถึง "ศรีวิไลและ
 นาค" สวรรค์ล้านช้างและ "ศรีอยุธยา" "สอง" หมายถึง สองอาณาจักรนี้ "อีก" แม้กับพม
 กัน พระเจ้าสุริยวงษ์ขึ้นมามีอำนาจเหนือดินแดนแห่งความศรัทธาแห่งอาณาจักรนี้จึงตั้ง
 เมืองเปลี่ยนเมื่อก่อนและสร้างขึ้นมาด้วยความสามัคคีกันกับอาณาจักรล้านช้างจะสักแห่งกันระหว่าง
 ความสามัคคีกันเมื่อก่อนซึ่งเป็นไทยในปัจจุบัน ระหว่างศรีวิไลและนาคกับศรีอยุธยาใน
 เวลานั้นเกิดขึ้นด้วยความสามัคคีกัน 7 มี 7 คติ พระองค์องค์พระเจ้า จะขึ้นสืบทอด
 ถึงปัจจุบันพวกเขาคือพระเจ้าสุริยวงษ์นี้ คือพระเจ้าสุริยวงษ์ที่สร้างพระเจ้าสุริยวงษ์นี้ขึ้นให้
 เป็นที่สืบทอดกันระหว่างไทยและลาว อันนี้ข้าพเจ้าคิดว่า เป็นปัจจัยที่สามของการผูกพัน
 ในด้านประวัติศาสตร์

ปัจจัยที่ 2 ในนโยบายของประเทศไทยแน่วแน่ว่าจะยึดมั่นในสามัคคี ด้านประวัติศาสตร์นี้เขาเป็น
 ประเทศไทยเดียวกัน ไทยกับลาวมีชายแดนติดต่อกันถึง 1,730 กิโลเมตร เป็นชายแดนที่
 ยาว ยาวกว่าทุกประเทศ ถ้าเป็นแนวของภูมิศาสตร์แล้ว พวกเขามีความจำเป็นที่จะต้องอยู่
 ร่วมกันจะมีชีวิตอยู่ (จะชอบหรือจะชอบ) ก็แยกกันไม่ได้ ประเทศไทยจะยกแผ่นดินนี้
 ประเทศไทยไม่ตั้งอันอื่นก็ยกยกยกไม่ได้ ถ้าประเทศไทยจะยกแผ่นดินไปอยู่ตามสหภาพอื่น
 ก็ยกไม่ได้ พวกเขามีความจำเป็นที่จะต้องอยู่ร่วมกันเมื่ออยู่ร่วมกันแล้วจะต้องอยู่ด้วยกัน
 ด้วยสันติสุข คืออยู่ร่วมกันในมิตรไมตรีดีกว่าจะทะเลาะเบาะแว้งผิดเถียงกัน จึงจะสร้าง
 ความสามัคคีกันให้ทั้งสองประเทศ ประวัติศาสตร์ได้สอนเราว่าอย่าไปถกเถียงกัน จง
 ขึ้นเรือน ไฟไหม้บ้านของผู้อื่น ผู้ที่จับปืนยิง (ค) ถิ่นเบียดเบียน และนั่นแหละอีกสักแห่งกัน
 สามเหลี่ยม จอห์นนี่ก็มีสิ่งที่จะต้องทำมาช่วย (เรื่องขอความช่วยเหลือจากเพื่อนบ้าน)
 ไฟไหม้บ้านก็จะเอาน้ำมาช่วย (รด) ขอความช่วยเหลือ อันนี้แน่นอนจิตใจที่ว่าชาวไทยชาวลาวมี
 คือกินมาตลอด และพวกเขาก็เป็นนักวิชาการก็ต้องอยู่ (ส่งเสริม) ภาคส่วนรัฐบาล ภาคส่วน
 ของประชาชน ได้ศึกษาจิตใจอันนี้ ขอให้เป็นอย่างนั้นแล้วเป็นชายแดนมิตรภาพเป็นชายแดนของการสามัคคี
 อย่างดีเป็นชายแดนที่กั้นกันที่สร้างความรู้สึกเป็นเอกัคคีกัน อันนี้ข้าพเจ้าคิดว่าเขามีความ
 จำเป็นที่จะต้องอยู่ร่วมกัน หลายอีกหลายล้านปี ถ้าจะถึงเมื่อหนึ่ง (วันหนึ่ง) คือ ข้าราชการ

ไฟฟ้าเพื่อพัฒนาประเทศ ทางด้านการเงินก็ได้ และทางวิทยาก็มีส่วนมากสนองช่วยเหลือประเทศ
ลาวด้วยการซื้อไฟฟ้าจากประเทศลาวอันนี้ก็เป็นอย่างหนึ่ง เป็นตัวอย่างอันหนึ่งที่เป็นความช่วยเหลือ
เหลือเกินในการเจรจาสินค้าราคาไฟฟ้า ถ้าเป็นงานของวิชาการเป็นการซื้อขายกันเป็นการ
ยาก (แน่ๆ) เปรียบว่าหลายกว่ากัน ถ้าหากเจ้าได้เริ่มผลิตไฟฟ้าของประเทศไทยแล้วทำให้
เป็นงานของการช่วยเหลือกัน ถ้าเป็นงานของการช่วยเหลือกันราคาซื้อขายก็ต้องเกี่ย
กับว่าราคาซื้อขายที่หนึ่งได้เปรียบราคาที่หนึ่งเพียงเดียว (เปรียบเทียบ) แต่ราคาของนิคมกว่าช่วยเหลือ
กัน การช่วยเหลือกันนี้อาจจะเป็นผลเสียยาวนาน อาจจะไม่เห็นเห็นกัน (เงิน) หรือมืออื่น
(เงินฝรั่ง) จะเห็นจริงๆปัญหานี้จึงเข้ากันกับความจริงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ว่าช่วยเหลือกัน
ราคาการซื้อไฟฟ้าของประเทศไทยจากประเทศลาวจึงเป็นราคาที่สูงที่ชาวลาวยังมีความพึงพอใจ
อันนี้แน่นอนอย่างหนึ่งจนความเข้าใจกันของการช่วยเหลือกันซึ่งเอื้อให้เกิดการดีใจ (เช่นนี้)
เกิดขึ้นมาซึ่งดี ซึ่งอีกหลายอย่างทางด้านเศรษฐกิจก็ช่วยเหลือกันได้ อันนี้แน่นอนมาบังคับ
ที่เจ้าพเจ้าแยกอธิบายว่า รัฐบาลลาวได้สร้างเป็นพื้นฐานกำหนดการร่วมมือกับประเทศไทย
เวลาจริง (กระนั้น) ซึ่งหลายอย่าง เจ้าพเจ้าคิดว่าจะเร่งรัด (ครอบคลุมน) หมดทุก
อย่าง ส่วนนี้จึงเห็นเห็นว่าได้มีพื้นฐานทั้งสองประเทศเมื่อมีกักกันการทะเลาะเบาะแว้งกัน
แต่ปัจจุบันนี้ดูเหมือนได้ (ทำอย่างเร็ว) บ่อยที่การทะเลาะเบาะแว้งเกิดขึ้น จึงได้สร้างกลไก
ขึ้นมา อันนี้ก่อนจะมีการติดต่อสายเดียวเส้นเดียวอาจจะเห็นระหว่างกระทรวงต่าง-
ประเทศทั้งสอง ปัจจุบันได้สร้างกลไกให้กลไกการติดต่อระหว่างกัน อาจจะเห็นกันภาคส่วน
(ฝ่าย) ต่าง ๆ ซึ่งมีทั้งกระทรวงต่างประเทศระหว่างกระทรวง มีการรวมการร่วมมือเศรษฐกิจ
มีการกรรมการศึกษาความ เกี่ยวข้อง (เกี่ยวข้อง) ตามชายแดน การรวมการชายแดนต่าง ๆ และ
สำคัญอันอื่นอีก นอกจากนั้นก็มีสมาคมมิตรภาพลาว-ไทย ซึ่งทั้งหมดยังจะเป็นกลไกอีกหลาย
อันหนึ่งว่า อาจจะเหตุการณ์เกิดขึ้นเป็นเหตุการณ์เดียว แต่กลไกนี้จะเป็นอย่างยาวนาน
จะหาประกันสายสัมพันธ์ระหว่างประเทศ นอกนั้นก็มีความสำคัญทางด้านประชาชนต่อ
ประชาชน จึงได้สร้างตั้งสมาคมมิตรภาพลาว-ไทย ไทย-ลาว ขึ้น ซึ่งอันนี้มันกันกับ
(สุวรรณภูมิ) เราสมาคมภาคส่วนด้วย อันนี้แน่นอนพื้นฐานของการเอื้อให้ประชาชนได้ไปมาหา
สู่กัน แลกเปลี่ยนกันทางด้านกีฬา ทางด้านวัฒนธรรม ครั้นนี้เงินที่ลงทุนแล้วแน่นอนการทูต
มหาชนหรือการทูตประชาชน ประเทศอื่นเขาใช้การทูตเพียงอย่างเดียว ประเทศอื่นเขาใช้การทูต
หลาย ๆ อย่าง แต่ลาวกับไทยเข้ามาใช้การทูตมหาชน เข้ามาใช้การทูตประชาชนนี้เห็นว่า
ดีต่อคล่องและสะดวกสะบาย อันนี้เจ้าพเจ้าอยากเน้น (เงิน) งานเงินนโยบายของประเทศไทย
ลาวที่กำหนดต่อประเทศไทย

และประเพณีสองเกี่ยวกับการวิจัยดาว และการวิจัยดาว ข้าพเจ้าได้อธิบายว่า
 อย่างการศึกษาว่าต้องศึกษาอย่างไร 4 ะบบของดาว

อันที่ 1 แผนที่ระวัติศาสตร์ของดาว

อันที่ 2 แผนที่ของดาว

อันที่ 3 แผนที่ของดาว

อันที่ 4 อันที่คิดแผนที่สังคมเศรษฐกิจการเมืองของดาว

คิดว่าอาจารย์อาจสงสัยว่าวิธีการที่นี้ขนาด ๕ ถ้าบ่อเข้าใจงาน ๕ อันนี้แล้ว
 จะบ่อเข้าใจดาวอย่างครบถ้วน จะเห็นส่วนใดส่วนหนึ่งของดาวก็เหมือนกับเห็นส่วนใดส่วนหนึ่งของบุคคล อาจเห็นส่วนหัว อาจเห็นส่วนเอว (อก) หรือจะเห็นส่วนแขน แต่บ่อเห็น
 บุคคลในฐานะองค์ประกอบของ 32 วิญญาณ อย่างสมบูรณ์ ฉะนั้นคิดว่าสมมติว่าดาวต้อง
 ศึกษาทวนถามว่านี่ ครั้นจะศึกษาด้านระวัติศาสตร์ของดาว ที่ข้าพเจ้าถามอันที่ 4 ไปแล้ว
 ก็เห็นบทเรียนหลักสูตรต่าง ๆ เกี่ยวกับประเทศดาว ด้านระวัติศาสตร์ แต่อยากเข้าใจ
 ระวัติศาสตร์ของดาว มี 2 วิธี

วิธีที่ 1 ที่ต้องการที่สุดคือแผนที่ดาวจากตนเองของคนดาวเอง ที่เขียนขึ้นเป็นการ
 บันทึกเหตุการณ์อันใดอันหนึ่ง อันนี้จะเข้าใจระวัติศาสตร์ของชาติดาว ของประเทศดาว
 จากความรู้สึกนึกของดาวเอง ตัวอย่างอันนี้เกี่ยวกับความเข้าใจของระวัติศาสตร์ของประเทศ
 หนึ่งก็คือเกาหลี (พันควา) เข้าใจกันทั้งนี้ เห็นจากเข้าใจกันนี้เองมาบ้างตัวเอง
 ที่คณะเขาไปเบียร์เจ้า (ลู่อิน) จึงจะเข้าใจได้ มีหลายประเทศจะเขียนระวัติศาสตร์ของ
 ประเทศนี้สมมติมาจากการเมือง หรือเพื่อเสนอแนะนโยบายการเมืองอาจจะวาดภาพระวัติ-
 ศาสตร์ว่าประเทศนั้นตามจุดประสงค์หรือตามภาษาอังกฤษว่า VISION ของตนเอง และ
 จะออกภาพของประเทศนั้นบ่อตรงกับความเป็นจริง บางครั้งเป็นภาพฉายก็เห็นได้ แล้วมา
 ศึกษาทวนของชนพื้นฐานกับมัน จึงอาจมีความเข้าใจความเข้าใจของความเป็นมาของระวัติศาสตร์
 ของประเทศนั้น ถ้าว่าเบียร์เจ้า (ลู่อิน) นักศึกษานักเขียนที่ได้ฮับการนำเสนอมาแต่บ่อย
 (การศึกษาอบรมมาตั้งแต่เด็ก) อาจจะมีความรู้ลึกซึ้งที่คิดเร็วทันที่ที่ได้เขียน (เขียน) ประเทศ
 นั้น จะเกิดมีแนวคิดคติที่เขามาบันทึก ในสัญญาสัญญา จะมีแนวคิดบันทึกขึ้นมานั้นสัญญา
 เนื่องเกิดจากการยอมรับข้อเสนอแนะสิ่งที่ยอดึกกับความเป็นจริง ฉะนั้นข้าพเจ้าจึงว่าการเขียน
 ศึกษาระวัติศาสตร์ของดาว แผนที่เขียนแผนที่ศึกษา ตามการบันทึกเหตุการณ์ความเป็นจริง

ถ้าว่าประเทศจีนจะมีผู้แต่งประวัติศาสตร์ลาว ฉะนั้นแล้วฉันน่าจะเข้าไปเขียนงานอ่านเอกสารจากประเทศลาว หรือจากประเทศที่สามที่เขียนถึงประเทศลาว จดหมายเหตุของประเทศจีน จดหมายเหตุของพม่า ๆ ประเทศ ได้เขียนถึงประวัติศาสตร์ลาวตั้งแต่อาณาจักรอ้ายลาว ก่อนประวัติศาสตร์อยู่ทางเหนือ ๆ ขึ้น (อยู่ทางเหนือขึ้น) เดิมนั้นมีอ้ายลาวผู้ให้ผู้นำไปทางภาคเหนือประเทศลาว อาจจะไปแบ่งว่าอ้ายลาวนี้เป็นที่ตั้งของอาณาจักรอ้ายลาวในสามพันสี่พันปีก่อนได้คิดเอาไว้ อาจจะมีคนหาพบถึงปัจจุบันแล้ว (เราเรียก) หุ่นดินเผ่ชื่อเดิมของเพ็ญแมน (คือ) ขุนเมือง แล้วอาจจะไปอิงถึงจึงจะรู้จักความเป็นมา อันนี้แม้ประวัติศาสตร์ของประเทศลาวที่คิดค้นกับประวัติศาสตร์ของประเทศไทยและของประเทศเพื่อนบ้านอื่น ๆ อีก แต่ความสัมพันธ์นี้มีอยู่ ประเทศลาวก็รู้จักประเทศไทย แต่รู้จักประเทศไทยในฐานะประเทศสยามที่ชื่อสยามนาน มีความผูกพันกับอาณาจักรสยามที่สุด และประเทศไทยเป็นประเทศที่เกื้อหนุน ๆ ในแง่ของสภาพแวดล้อมของชื่อ ปัจจุบันนักวิชาการ นักประวัติศาสตร์ ก็พยายามอธิบาย และเชื่อมโยงของประวัติศาสตร์ไทยในอดีต บางครั้งบางครั้งก็อ้างความสืบสัน ล้ำทวีปแล้ว แล้วบอกว่า "ลาว" แล้วตั้งเดิมมาตั้งแต่สมัยอาณาจักรอ้ายลาว อยู่ทางเหนือขึ้น (ให้) บ่อยได้เปลี่ยนแปลง ฉะนั้นความชัดเจนของประวัติศาสตร์ลาวมีอยู่ มาตลอดมาตลอด บ่อยได้ยืนยันมาแต่ครั้งก่อน (ด้วย) อันนี้ฉันก็ยังไม่เข้าใจคิดว่า ในแง่ของประวัติศาสตร์นี้

อันที่สองของความเป็นประวัติศาสตร์นี้ นอกจากจะรู้ประวัติศาสตร์ในแง่ของการบันทึกเหตุการณ์แล้ว ก็ต้องศึกษาประวัติศาสตร์การเมืองของประเทศลาว ประวัติศาสตร์การทูตของประเทศลาวตั้งแต่อดีตกับบรรพบุรุษ ประเทศลาวมีสัมพันธไมตรีกับทุกประเทศ ประเทศลาวไม่เคยมีการทะเลาะเบาะแว้งหรือจะไม่ว่ากัน (แย่งชิง) หรือจะไปสร้าง ความทะเลาะวิวาทกับประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียง อันนี้อาจที่แบ่งประวัติศาสตร์การเมืองของประเทศลาวจะเห็นว่าชาวลาวนี้เป็นชาวลาวเป็นประชาชนที่อยู่ในความสงบสุข ไม่เคยไปสู้รบกับประเทศอื่น มีแต่ป้องกันตัวเองมาตลอด อันนี้จะเห็นประวัติศาสตร์การเมืองของประเทศลาว นอกนั้นก็เห็นประวัติศาสตร์การทูตของลาวก็เช่นเดียวกัน ประวัติศาสตร์การทูตลาวมีติดคำบรรพให้เลิกเบียดเบียนกันมาก่อนสมัยประวัติศาสตร์ ก่อนสมัยอาณาจักร "พองแป" กับหลาย ๆ ประเทศหรือในเวลานั้นอันว่า (เรียกว่า) กับหลาย ๆ ชาติ หลาย ๆ รัฐ อันนี้จะเห็นว่าประวัติศาสตร์การเมือง ประวัติศาสตร์การทูตของลาว ล้วนแล้ว แม้การทูตที่อยู่ในความสัมพันธ์ ที่อยู่ในความมิตรไมตรีการตลอด อันนี้ฉันก็ยังไม่เข้าใจยาก

แผนการเรียนของพระวิศิษฐ์หรือหลวง ศึกษาลาว นอกจากพระวิศิษฐ์แล้ว ยังมีบ่อ
เพียงพล แม่ต้องศึกษาถึงหนองลาว

สิ่งคนลาวเน้นสิ่งคนที่เราจะมีการวิวัฒนาการก่อนสมัยพุทธกาล ถ้าจะเรียงกัน (ย้อนดู)
ในแง่พระวิศิษฐ์แล้ว เริ่มต้นจากเป็นอาณาจักรล้านช้าง มีการปกครองเป็นระบบสังคม
กันมาแล้ว ต่อมาเป็นชุมชนท้องถิ่น (เก่าใหม่) ราชอาณาจักรล้านช้าง (ยุคสมัยจักรวรรดิ)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จะจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยโบราณว่า ครั้นเมื่อโลก
คิดว่าเราจะเห็นว่าในสมัยพุทธศาสนาของอาณาจักรล้านช้างนี้ ได้มีการจัดสรรสังคมของลาวอย่าง
สมบูรณ์แบบแล้ว จะเป็นพ่อบ้าน (ผู้ใหญ่วัย) จะเป็นคนสูง (ก้านั้น) จะเป็นชาย (เป็น
อะไวทักตาม) เป็นสิ่งที่ตั้งเจตนาหลายพันปีแล้วก่อนมีการปกครองที่สร้างขึ้น 2-3 ศตวรรษ
มาแล้ว ฉะนั้นจึงเป็นการปกครองที่มีมาหลายพันปี ในแง่ของการจัดสรรสังคมและสังคม
นี้ให้เกิดขึ้นเป็นระบบปกครองที่แน่นอน และเป็นระบบกฎหมายชัดเจนมาประมาณในระยะ
ของอาณาจักรของแล เพี้ยม (เดิม) อีก และต่อมาได้มีการย้ายถิ่นที่ชัดเจน แม่บ้านสมัย
อาณาจักรของพระเจ้าฟ้ารุ่งมหาราช ซึ่งใน ค.ศ. ที่ 12-13-14 นี้ ซึ่งถ้ามีเจ้าฟ้าเจ้าจะบอก
คงมีการแบ่งราชการปกครองที่แน่นอน มีเห็นว่าสมัยของพระเจ้าฟ้ารุ่งมีการจัดสรรสังคมของ
ลาวแม่เล็กซึ่งและครบถ้วนที่สุดและก็ได้ทอดมาถึงปัจจุบัน ฉะนั้นในสังคมลาวปัจจุบันจึงมีคำ
ว่าเพี้ยม จึงว่ามีคำพูดเก่าแก่เป็นภาษาลาวโบราณที่เรียกว่าได้ และก็เป็นที่รู้จักกันจนถึงปัจจุบัน
ว่า "ฮือฮือสองคองคอง" "ฮือฮือคองเจียง" "ฮือฮือคองเมือ" และอื่น ๆ ซึ่งเริ่มตั้งแต่การ
การจัดสรรสังคมลาวแต่ยุคดึกดำบรรพ์ และก็เป็นที่รู้จักกันของปัจจุบัณถึงลาวใน
ปัจจุบันนี้ ฉะนั้นสังคมลาวจะเห็นว่ามีความวิวัฒนาการจากเก่าแก่ มาทอดถึงปัจจุบันตามปกติ
และก็มีภาษาได้ เป็นทั้ง (เพราะอะไว) จึงมีภาษาได้ นี่อาจแม่ (เป็น) คำถามที่
นักวิชาการที่จะคิดว่าละเอียด ที่ถามได้ภาษาได้คือแม่ (คืออย่างนี้) เพราะว่าพื้นฐาน
สังคมลาววางอยู่ 3 บ่อ (ที่) 3 บ่อ

ปัจจัยที่ 1 แม่ปัจจัยของบุคคลที่เอาครอบครัวเป็นหลักในการพัฒนาเศรษฐกิจ
กิจวัตร ในการพัฒนากันกันก็พูด (ก็ตาม) ครอบครัวของลาวจะต้องเป็นแม่เล็ก เป็นหลัก
พื้นฐานในการพัฒนาสังคม ฉะนั้นบทบาทของครอบครัวจึงมีสูง เริ่มจากพ่อแม่ ยังสำคัญว่า
นั้นเอ็นว (เรียกว่า) พ่อแม่-แม่ พ่อ-ลุง ที่อยู่ในสายตาเอ็นวเดียวกัน และผู้หลัก
ผู้ใหญ่นี้เขา ทั้งความดีทั้งปัจจุบันซึ่งแม่พ่อ-แม่ จะเอาความดีของพระสวามีจะ
แม่พ่อ-แม่ พ่อ-ลุง ปู่-ย่า ตา-ยาย ที่มีพระสวามีในชีวิตรมาเก็บบุญบารมีสอน

เป็นโรงเรียน (โรงเรียน) ที่แรก ขึ้นคำอีก (ที่แรก) ก็ว่าได้ของเจ๊กน้อย และ
ครุฑจักรวาลนี้เป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียนเป็นเอกลักษณ์ อันนี้แน่นอนที่ 1 ของสิ่งคนลาว

ปัจจัยที่ 2 แล้วยังเรียน แล้วยัง แล้วยังลาจารย์ ที่สอนอยู่โรงเรียน อันนี้แน่นอน
กับพัฒนาอยู่ด้านวิชาการ แล้วยังพัฒนาอยู่ด้านตัว (รอบตัว) และเป็นผู้พัฒนาอยู่และ
สร้างองค์ประกอบให้เด็กน้อยนั้นเขาจะรอบรู้ทุกด้าน ๆ เพราะเวลาเรียนเสร็จแล้ว
มีหลายงาน (อย่าง) ที่ต้องอดทน

ปัจจัยที่ 3 แล้วยังลาจารย์ ในเมืองลาวในอดีตตั้งแต่สมัยพุทธกาลมาถึง
ปัจจุบัน วิชาลาจารย์มีหลายประการถึงสอนเด็กน้อย วิชาการศึกษาเด็กเข้าโรงเรียนของ
วิชาลาจารย์ (ที่) บางแนวคิดจะเข้าใจว่าโรงเรียนวัดเป็นโรงเรียนที่ยากจน วิชาจริง
แน่นอน (ในวัด) โรงเรียนวัดนี้เป็นโรงเรียนที่เต็มไปด้วยความประหลาดประหลาด คนได้
วัดผ่านโรงเรียนวัดที่เก็บเงิน (เสียวัด) จะกลายเป็นคนที่เต็มไปด้วย 3 ปัจจัย
ปัจจัยทางโลก ปัจจัยทางธรรม และหลายคน และข้าพเจ้าเองก็ผ่านแล้วผ่านโรงเรียน
ทางวัด มีพระสงฆ์องค์พระเจ้าเป็นผู้สอน (สั่งสอน) จึงสร้างสมบุญบารมีแก่เด็กน้อยมี 3
อัน 3 ความรู้ในตัวของเขาเอง

ความรู้ที่ 1 แล้วยังลาจารย์เกิดเกล้า ที่มีความรู้รอบรู้และเป็นผู้สอนทั้งเข้า
ทั้งเพิ่ม ทั้งทุกคนที่

ความรู้ที่ 2 เกิดจากครูอาจารย์จากโรงเรียนให้ความรู้ด้านวิชาการ

อันที่ 3 แล้วยังลาจารย์องค์พระเจ้าที่สอนให้รู้ถึงธรรม รู้บาปบุญ
รู้ดีรู้ชั่ว รู้ความดีความชั่ว คิดว่าอันนี้แน่นอนที่ฐานของสิ่งคนลาวที่ข้าพเจ้าอยากบอกกับทุกคน ๆ

นอกจากนั้นอันนี้ก็เป็นพื้นฐานสิ่งคนอันหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเมือง การ
เมืองของประเทศหนึ่ง ของประเทศหนึ่งก็เช่น (สิ่งเสริม) พื้นฐานปัจจัยสามสิ่งของคนของ
ประเทศนั้นให้ ประเทศลาวก็เช่นเดียวกัน อันนี้แน่นอนที่ 2 ที่คิดว่าการศึกษาประเทศลาว
จะต้องศึกษาถึงสิ่งคนลาว

อันที่ 3 จะศึกษาประเทศลาวต้องศึกษาวัฒนธรรมของลาว แต่ละประเทศ
มีวัฒนธรรมของตนเองเฉพาะ มีอันคล้ายคลึงกัน มีอันเฉพาะ สำหรับคนลาวแล้วข้าพเจ้า
เข้าใจว่าเห็นใจว่าเป็นวัฒนธรรมที่เก่าแก่ มีวัฒนธรรมลาวโบราณ สืบทอดมาถึง ชนลูก
ชนหลาน (รุ่นลูกหลาน) และอีกสามมาได้ถึงปัจจุบัน ด้วยอีกสามความเก่าแก่และความ
ดั้งเดิมไว้ อันนี้แน่นอน (เพราะ) 2 สาเหตุ

สำเนาที่ 1 แม้ประเทศไทยจะเป็นประเทศที่ให้การคุ้มครองสิทธิในผลงานออก
อาจบ่งชี้ว่าผลงานหลายชิ้นอาจมีลักษณะใกล้เคียงกันก็ได้

อันที่ 2 เมื่อพิจารณาจากผลงานเอง ของชาวลาวเอง หรือของชาวลาว
ศรีจันทร์ (พห) ในแง่ของชนชาติหนึ่งมีความสัมพันธ์กับเอกลักษณ์ของตนเอง ศรีจันทร์
ภาษาอีสานของลาวเอง จึงศึกษาได้มาถึงปัจจุบัน และศรีจันทร์ว่าในแง่ของเอกลักษณ์
นี้ คือความเป็นเอกลักษณ์ของชาติหนึ่งได้ และเป็นเอกลักษณ์ของชาติที่เก่าแก่ นับแต่นั้นมาใน
100 ปี 200 ปี หรือว่าในระยะที่อื่น ๆ มา (ในอดีต ๆ มา) ของลาวจะมีเอกลักษณ์ชาติ
วัฒนธรรมอันมีเอกลักษณ์ชาติ ประเทศที่มีเอกลักษณ์ชาติ แต่ของลาวที่ข้าพเจ้าจะขออธิบาย
หน่อยหนึ่งว่า เอกลักษณ์ชาติของลาวนั้นก็เฉพาะเจาะจง ในแง่ของภาษา วัฒนธรรมด้านภาษา
ของลาวก็เป็นภาษาลาวที่ดั้งเดิม ตั้งแต่ที่เขียนไว้ยาวนานแล้วเป็นคำเป็นภาษาลาวมาตลอด
นับแต่ต้นต้นมาแต่แรกเริ่ม บ่อมีต้นตอ บ่อมีบ่อ และบ่อมีต้นตอภาษาไทยน้อย ไทยใหญ่ ที่ลาว
วิชาการได้เข้าใจไว้ เป็นภาษาลาวแท้ และเป็นภาษาลาวเดิม ทั้งประเทศลาวปัจจุบันยังถือ
ว่าเป็นภาษาลาว และข้าพเจ้าก็ได้อ่านหลายเอกสารที่เขียนว่าภาษาลาวแท้ภาษาไทยน้อย
แท้ภาษาไทยน้อย ก็อันนี้แน่นอน บ่อมีต้นตอในความคิดของประเทศไทย ในแง่วิชาการได้
แต่มีแต่ประวัติที่แน่นอน จากประวัติของการค้นคว้าหลายครั้ง อันนี้จึงมีความดั้งเดิม
ข้าพเจ้าอยู่ยั้งยั้งแน่นอนว่าภาษาลาว (ง่ายฟังง่าย) ว่าเอาจากความถี่ถี่ออกเป็นภาษาลาว
ให้รู้ถึงเข้าใจกันที่ว่าข้าพเจ้าก็เคย (คืออะไร) และว่าเอกสารอันใด บ่อเอาคำราชบัณฑิต
กับเอกสารอื่น ๆ มาค้นแต่คำที่เป็นคำที่สูงส่งหรือว่าคำที่น้อย เป็นคำที่ง่าย ๆ (ตรงไป
ตรงมา) สะท้อนถึงความถี่ถี่กับความหมายว่าสัมพันธ์กันภายนอกได้อย่างชัดเจน บ่อมี
ความถี่ถี่สามารถจะค้นคว้าหรือเข้าใจกันแน่ได้ อันนี้แน่นอน ภาษา ลาว ลาว อันนี้ข้าพเจ้า
อาจจะมีการได้เปรียบกับ (ผู้อื่น) บ่อมีต้นตอจากภาษาไทยน้อย ไทยใหญ่ ข้าพเจ้า
ขอยืนยันว่าจากทัศนะของผลงานแล้ว อันนี้แน่นอนภาษาลาว เมื่อมีการเขียนว่าภาษาลาวเป็น
ภาษาไทยน้อย ทางลาวก็ไม่ได้คัดค้านได้เพียง เมื่อว่าเป็นสิทธิ์ของวิชาการที่จะเขียนแนวนั้น
แต่จะบ่งชี้ (ถูก) บางส่วนของเรื่องราวคดีของลาว นอกเหนือเอกลักษณ์ชาติของลาวก็แสดงออก
ในอาหารการกินซึ่งเกือบบ่อมีประเทศลาว ลาวกินข้าวเหนียว ลาวกินว่า เบ้งคนลาวนี้บ่อ-ยาก
เบ้งคนบ่อ-ยากจะรู้จักเป็นเบ้งคนลาวหรือบ่อ (หรืออัน) เบ้งบ่อน 2-3 อัน เบ้งบ่อนาคี
ว่าอัน (ดูตรงไหนดี) เบ้งคางกะโหล (คาง) เบ้งเป็นแนวได้แน่ คางกะโหลคนไหน
เพราะเป็นคนลาวกินข้าวเหนียว กินข้าวเหนียวต้อง (เคี้ยว) 13 คำ จึงกลืนได้ จึง

แผนการศึกษา เอกอัครราชทูตครั้งนี้ แผนการจะอีกนักคิดด้วยบรรพบุรุษก่อกำหนดที่ไว้วาง
วัฒนธรรมนั้น (เพราะว่าวัฒนธรรมนี้เป็นสิ่งที่สืบเนื่อง เป็นสิ่งที่สืบทอดเป็นสิ่งที่คนเห็นดีเห็น
พร้อมกัน เป็นวิถีทางดำรงชีวิตของประเทศหนึ่งของชาติหนึ่ง และเมื่อว่าวัฒนธรรมต้องเป็น
ลักษณะชาติที่มั่นคงชนชาติรุ่งเรืองต้องแสดงความเป็นเอกภาพ แสดงความมั่นคงคือขั้น (ขั้น) ก่อน ๆ
ของพวกเราที่ได้สร้างไว้และขั้นต่อไป ๆ มา ในปัจจุบันก็ต้องศึกษาเอกลักษณ์ชาติในไว้มาก่อน
แต่ก่อนถึงขั้นต่อไป ต้องมีลักษณะของประชาชนเข้าวัฒนธรรม วัฒนธรรมก็ย่อมมีวัฒนธรรมที่
สร้างขึ้นมา ย่อมเห็นว่าผู้มีส่วนการปกครองจะเขียนว่า วัฒนธรรมก็ต้องเป็นองค์ด้าน
กฎหมาย ต้องเป็นแนวนี้ แนวนี้ ย่อมแน่นอนนั้น วัฒนธรรมเป็นของประชาชน ประชาชนเป็น
ผู้สร้างขึ้น เป็นส่วนราชการที่เวลาเป็นสิ่งที่ยอมรับของมวลชนของมหาชน และลักษณะ
ประชาชนนี้ ลักษณะมหาชนนี้จึงกลายเป็นสิ่งที่ยอมรับของมวลชนของมหาชน และลักษณะ
ของประชาชน อันนี้ย่อมแน่นอนนักหนังสือพิมพ์บางฉบับเขียนว่าข้าพเจ้าไม่เคยถึงวัฒนธรรม
ของลาว ย่อมแน่นอน ข้าพเจ้าอยากเห็นว่าวัฒนธรรมที่เป็นลักษณะที่ผู้สร้างวัฒนธรรมของบุคคล
ที่เกิดจากพื้นฐานสังคม 3 อย่าง ที่ข้าพเจ้าว่า ว้างก็ (เมื่อ) นี้ แม้จะเกิดมาจากสังคม
ฐาน ทั้งประชาชนย่อมเคยมีการทดลองเกณฑ์ทั้งด้านกฎหมายระเบียบหลักการว่าผู้ซึ่งลาว
คือ ผู้ขึ้น (น้ำตุง) คือ กือฮ่าว (น้ำแพร่) ย่อมเคยมี แต่ก่อนนี้ผู้ซึ่งลาว (ผู้ซึ่งลาว
คนใด) จะไม่ยุ่งอันอื่นนอกจากขึ้น เพราะแน่นอนลักษณะของวัฒนธรรมของชาติหนึ่งนั้นเข้าไปถึง
ปฏิกิริยาในตัวแนวคิด อันนี้จะแสดงออกมากทุกงาน อยู่บ้านก็ยุ่งขึ้น นอกบ้านก็ ไปเวียก
(ไปทำงาน) ไปงานก็ยุ่งขึ้น ข้าพเจ้าก็เป็นผู้ซึ่งลาวมาส่วนนี้ อันนี้เป็นสิ่งที่จริง เห็นว่าเป็น
วัฒนธรรมของสังคมของประชาชนที่มีการยอมรับจะแตกต่างกับวัฒนธรรมที่เกิดจากอื่นว่าอำนาจ
การปกครองก็ได้ อันการปกครองก็ได้ที่บ่งบอกว่าวัฒนธรรมต้องเป็นแบบนี้ แบบนี้ อันนี้จะบ่ง
บอกว่า จะบ่งบอกลักษณะหลายตัวนี้ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของอำนาจ อำนาจก็เปลี่ยนแปลง
ไปนี้ อันนี้ข้าพเจ้าคิดว่าลักษณะของมหาชนของวัฒนธรรมลาวเป็นคือแนวนี้ นอกนั้นก็
ลักษณะอันกว้างขวางของวัฒนธรรมลาว วัฒนธรรมจะต้องกันไปนี้ และขั้นในขั้นพื้นฐานของ
ความเป็นเอกลักษณ์ของความเป็นประชาชนได้สืบเอาแต่สิ่งที่ยั่งยืนแต่สิ่งที่ยั่งยืนที่สอดคล้อง
ย่อมแน่นอนจะยอมรับกว้างหน้า แต่สร้างความคิดเห็นต่อวัฒนธรรม อันนี้ข้าพเจ้าคิดว่าแน่นอน
วัฒนธรรมของลาวที่ได้ยึดไว้ 3 ลักษณะอันนี้ และถ้าจักให้อธิบายวัฒนธรรมของลาวดีขึ้นอีก
แสดงออก 3 อัน ใน 3 อันที่คิดว่าเป็นวัฒนธรรมที่มีคุณค่าสูงในความคิดและแก่นแท้ ในด้าน
วรรณคดีที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ก็รู้ว่าลาวมีวรรณคดีที่เก่าแก่เป็น

ความหมายอีกอันหนึ่ง จึงมีคำเพียงเพียง มีคำแปลว่า (ประเทศลาวกิน (กิน) แล้วประเทศที่มี
 "เลือนเลว" (บ้านเลว) ที่บ้านคน ที่บ้าน (กิน) ข้าวเหนียว ที่เดียวขาดตก" อันนี้แหละ
 แปลกของชื่อประเทศลาว คือกินกับประเทศอื่น ที่บ้านคนบ้านนี้ เพราะ (ไว้หรือไว้)
 แปลกจึงเพราะ แล่นจึงไว้ ประเทศลาวกินของคนอื่น 4 ที่ว่าประเทศลาวเป็นประเทศที่มี
 เลือนเลว ที่บ้านคน บ้านข้าวเหนียว เดียวขาดตก อันนี้แหละแปลกของวิวัฒนาการของ
 ประเทศลาวมาโดยตลอด และก็มีว่าเป็นคำที่ศึกษาได้มาหลายพันปีแล้ว จะมีที่คนลาวเห็น
 ข้าพเจ้าจึงว่าอย่างถูกต้อง อย่างศึกษา อย่างวิจัยประเทศลาวต้องรู้จัก 4 อย่างนี้ เศรษฐกิจ
 สังคม ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ซึ่งสรุปเข้ามาคำเพียงเพียงที่ข้าพเจ้าว่านั่นแหละ อันนี้จึง
 จะเป็นสิ่งที่ให้พวกเขารู้จักประเทศลาวที่ถูกต้อง ที่สมบูรณ์แบบคือข้าพเจ้าได้กล่าวเมื่อต้น
 ว่าถ้ารู้จักสมบูรณ์แบบนั้นก็จะบรรลุผลสำเร็จ รู้จักกันก่อนรู้จักกันที่ถูกต้องอีก ข้าพเจ้า
 ขอเตือนก่อนว่ารู้จักกันที่ถูกต้อง นั่นคือรู้จักประเทศลาวที่ถูกปัจจัยตามความเป็นจริงของลาว
 รู้จักกันแล้วจึงลงคำกันไว้ จึงลงกันไว้ ตัวอย่างว่าอาจารย์อาจารย์กับข้าพเจ้านี้กับรู้จักกัน
 กันแล้ว ก็ลงคำจะลงกัน ก็จะลงกันจะลงมาหาผู้กิน จากความรู้จักกันเพียงกัน จึงลงกัน จึงมี
 ความเข้าใจกัน ข้าพเจ้าก็เข้าใจว่าอาจารย์มาลงมือลงลงลงลงลงลงลงลงลงลงลงลง
 ครั้งนี้ อาจารย์มาลงมือที่เข้าใจทางลาว เพื่อจุดประสงค์อันเดียวกัน อันมีความเข้าใจกัน
 จากเข้าใจกันแล้วจึงเข้าใจกัน ครั้นเมื่อรู้จักกัน ก่อนเข้าใจกัน ก่อนเป็นปกติที่สิ่งใด
 เข้าใจกัน ครั้นเมื่อเข้าใจกันแล้ว ก็เป็นเหตุที่บางสิ่งคิดเป็นมิตรสหาย (เป็นเลว) เป็นเคย
 (เกลียด) กันได้ กับข้าวแทนกันก็ตายแทนกันได้ คำว่าเป็นเลวเป็นเคยกัน เป็นเพื่อนศัตรู
 กัน อันนี้เป็นขั้นตอนที่สาม เข้าใจกันแล้ว ๆ หมดแล้ว จึงจะลงมือกันไว้ เพราะบ่งบอก
 พียงกัน ครั้นยังสงสัยว่า... อัน... อันนี้เมื่อรู้คนพาเงิน อันนี้ก็ยังบ่งบอกคนพาเงิน มีอะไร
 ส่วนเมื่อลงมือได้ เพราะจะแบ่งสิ่งอันอยู่ จะแบ่งการศึกษาวิจัยลาว ก็จะให้เป็นไปตาม
 ขั้นตอนของ Logic ครั้นจะว่าภาษาต่างประเทศ รู้จักกัน คู่กันเคยกัน เข้าใจกัน จึง
 ส่วนเมื่อกัน ครั้นขั้นตอนที่สามขั้นที่งานนี้ยังบ่งบอกสมบูรณ์แบบ บ่อนใดยังเป็นช่องว่างเขาจะ
 ลงกัน ทางด้านวิชาการภาครัฐ ภาคเอกชน ก็จะร่วมกันปรับปรุงขึ้น จึงจะเห็นอันที่เป็น
 ทางไปพบเป้าหมายของพวกเขาได้ จะเห็นข้าพเจ้าจึงอยากสรุปอยู่บ่อนนี้พอสมควร วิเคราะห์
 การว่าความคิดความเห็นของข้าพเจ้านี้เป็นที่กว้างขวาง ข้าพเจ้าบ่อนมีความรู้ความสามารถ
 ทางด้านวัฒนธรรม ทางด้านสังคม เพราะเป็นวิชาที่ข้าพเจ้าเขียนต่างหาก แต่ขอให้ศึกษาว่า
 อย่างรู้จักประเทศลาวที่ศึกษานี้ 4 ด้านนั้นและถ้าเขียนอีกได้กว่านั้นขอให้ศึกษาวัฒนธรรม

ข้าวเหนียวนี้ ยังใช้ปลูกประเทศลาวหลายพื้นที่ ข้าพเจ้ายังพอเห็นลาวจำพวกนี้ด้วยซ้ำได้ต้อง
 มีกเกี่ยวกับประเทศลาว และถ้าศึกษาค้นคว้าก็วัดแนวราบเข้ามามีความถี่ ๆ นี้ ข้าพเจ้าก็คิด
 ว่าจะเข้าใจตรงจิตสำนึกว่า ความเปลี่ยนแปลงของลาว ของชาวลาว นับแต่ยุคก่อนราชวงศ์ปัจจุบัน
 จะมีความต่อเนื่องกัน ข้าพเจ้าต้องขอโทษน้ำหนักของจิตที่ตั้งใจจะเก็บเวลาไปเก็บหาเวลานาที
 และต้องขอโทษใจที่ครูอาจารย์ได้จดจำนี้ทั้งข้าพเจ้า ก็ขอให้อีกว่าข้าพเจ้าขอแนะนำวิชาการ
 กับมิตรานักเรียนสามารถด้านนี้ มีความหมายพร้อมใจได้ ข้าพเจ้าขอเรียนผู้ว่า ข้าพเจ้ายินดี
 จะฟังคำคำขวัญดีนั้น มีแต่อยู่มาของประเพณีนี้เรานี้ก็เคยถาม ข้าพเจ้าที่ได้อาณาเขตที่กรุงเทพ
 ก็ได้ ข้าพเจ้าขออวยพรให้กองประชุมที่สร้างความดีและความดี ให้กองประชุมที่สักยันต์การ
 มีพื้นที่ระหว่างบวระเทศไทยกับบวระเทศลาวให้แน่นแฟ้น เหนือกันเป็นพี่ เป็นน้องกับตลอดไป
 ตลอดไป (จบคำ)

การสรุปเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง
แนวทางการวิจัยสาวศึกษาในประเทศไทย

บุญวิภาณี บุญยะ เทตมาลา

ผู้อำนวยการฝ่ายสนับสนุนการวิจัย
ด้านความสัมพันธ์ข้ามชาติ
และทางเลือกในการพัฒนา
สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย

การสรุปผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ
เรื่อง
แนวทางการวิจัยลวดลายผ้าไหมประเทศไทย *

[illegible]

1. หิ้งพิงทะจากคำฟงชาติพอลมควว

2. ฮาจะมิลักกะที่เวียงมำได้กั Original Research กั

เทวามว แต่ฮาฮักยอฮักความวู้ที่ผลิตเกวภาษาต่างประเทศกันพอลมควว มันขึ้นมำว่า...
เช่น ฮาฮักวู้จักประเทศเยอรมหรือประเทศลาว โดยผ่านทางภาษาอังกฤษหรือภาษาฝรั่งเศส
อะไรก่งนเป็นต้น นีคือลักษณะการวู้ที่เป็นอยู่

ทีนี้ในการวู้ของลาวฮามว เป็นกรวู้ที่เป็นตัวอย่งางรายงานที่จะได้จากการประชุม
คราวนี้ คงจะเป็นรายงานที่คงจะบอกอว ได้คืลักษณะบางได้พอลมคววเกี่ยวกับกรวู้พยากร
ณณย เกี่ยวกับความสนใจทางวิชาการในการที่จะทำวิจัยงานเรื่องราวต่าง ๆ และกัคงจะ
เป็นหลักที่จะกำหนดแผนงานได้ซึ่งผมคิดว่าเมื่อจ-ตามเรื่องที่จะสามารถทำได้กัโดยที่...
ในขณะนี ซึ่งเรามีประกาศอยู่แล้ว ประกาศทางสังคมศาสตร์มนุษยศาสตร์นี้ มี 7
ประเภท โดย 7 ประเภท วู้ปัจจุบัน ซึ่งหลายท่านที่นี้จะทราบอยู่แล้ว จะได้วู้อยู่แล้ว
ยั้งไว้กัตาม ผมจะกรวว ย่อที่อี่สมบูรณ์ของผู่วมประชุมคราวนี้พอได้ว ย่อที่อี่สมบูรณ์แล้วผมจะ
ส่งประกาศนึ่งกันควให้ถึงทุกท่านอีกครั้งกัเ เวามีทุน 7 ประเภท ที่ประกาศไว้แล้ว จาก
มุมมองของลาวฮักหานี้สามารถจะใช้ประโยชน์จากทุนที่ประกาศแล้วนี้ได้กันที่อยู่หลายประเภท

ประเภทที่ 1 ซึ่งผมขอแนะนำให้นักวิชาการที่สนใจพยายามคิดค้นแล้วกัใช้
ประโยชน์ได้กัประเภทที่เราเรียกว่า "จัดระเบียบความวู้" จัดระเบียบความวู้นี้ทำให้

กันี้ 1 ผมคิดว่าจัดระเบียบความวู้เกี่ยวกับ "ลาว" ที่นักวิชาการไทย
ผลิตขึ้นมำกัทั้งหมด แล้วจัดระเบียบความวู้คือประมวลความวู้ วัตถุประสงค์คืทำเป็น
Anthology วัตถุประสงค์คือเขียน Analytical Overview วัตถุประสงค์คืว่าการศึกษา
เกี่ยวกับลาวในประเทศไทยนี้ พัฒนามาอย่างไ ก่กัที่เป็นอยู่เราวู้อะไรมากน้อยขนาดไหน
ส่วนไหนบ้างที่เราบ่งบวู้ ส่วนไหนบ้างที่ควรจะทำวิจัยต่อไปอย่างไ กันั้นกัจะจัดระเบียบ
ความวู้อนนี้เรามีทุนให้ซึ่งผมจะกัสนถนการวู้ของ "ลาวศึกษา" พอลมควว เพราะเรื่องนี
เราทอดทิ้งกัมานาน และการวิจัยค่อนข้างกระจัดกระจาย แล้วจะพูดว่าบ่งบว้ออะไรเลยกั
คงจะไม่ได้ กันี้คือทุนประเภทหนึ่งซึ่งผมคิดว่าใช้ประโยชน์ได้กันที

ทุนอีกประเภทหนึ่งกัใช้ประโยชน์ได้ในการวู้ของลาวศึกษาได้กันทีเหมือนกัน
นะจ้ะบ ก็คือทุนประเภทที่สนับสนุนให้นักศึกษาทำวิทยานิพนธ์ แล้วว่าทุนวิทยานิพนธ์นี้เราให้
ไม่เหมือนคนอื่นนะจ้ะบ ผมขอเขียนเพราะมีนักศึกษา...วันอันวันที่หนึ่งสี่สิบคืผู้จัดการมาคุย
คัยแล้วเขาเอาประกาศนึ่งของเราไปลอง บวกกว่านักศึกษไทย ไปเยอะเยอ คืเราจะ

ให้ทุนแบบไม่เหมือนคนอื่น คือจะไม่ทำเป็นเรื่อง ๆ เป็นกลุ่ม ๆ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นผู้ดูแล อย่างเช่นมีผู้สนใจทุนลุ่มน้อยในประเทศลาว สาขาภาษารองของคณะมนุษยศาสตร์ที่มีกระจัดกระจายอยู่ตามต่าง ๆ ที่... ละโว้อย่างนี้แหละครับ ที่ต้องวางวรรณกรรมลาวอะไรพวกนี้ ความยากที่จะขอได้ทุนของวิทยานิพนธ์ แต่อาจารย์คนนั้น... เช่น ผอ.ศก.กับอาจารย์พาณิชย์ฯคนนี้จะสนใจวรรณกรรมลาว สนใจวรรณกรรมลาวก็เสนอทุนดาร์วินวิทยานิพนธ์เกี่ยวกับวรรณกรรมลาวสืบเรื่อง โดยอาจารย์เป็นผู้เสนอเป็นแนวทาง concept เป็นคนเขียนเค้าโครงแต่ละเรื่องแล้วส่งมาชิงเรา ถ้าเรา โอเค ก็อย่างนี้ละ อาจารย์ท่านนั้นก็จะได้รับทุนดาร์วินวิทยานิพนธ์ 10 เรื่อง แล้วในบรรดาข้อจำกัดก็ศึกษาทำอีกทอดหนึ่ง วัตถุประสงค์คือ

1. ให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องลาวเรื่องหนึ่งให้เป็นกลุ่มเป็นก้อนและต่อเนื่องกันถ้าให้ทุนกับนักศึกษาลาวตรงแต่ละคนมีความรู้จะกระจัดกระจาย หัวข้อจะกระจัดกระจายมากมาย แต่ถ้าให้ทุนกับอาจารย์องค์ความรู้จะมีความก้นกบแน่น จะมีความต่อเนื่อง จะมีความสำคัญและจะเป็นอินเซนต์ (incentive) ให้อาจารย์ที่สนใจเรื่องนั้นๆ ทำงานได้ กลับไปศึกษาต่ออย่างจริงจัง เพราะเราให้ค่าธรรมเนียมทุกกระดืบเลยครับ ตั้งแต่โครง การบัณฑิตศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จนกระทั่งลงมาถึงเจ้าของโครงการนะครับ คือ อาจารย์และคณะกรรมการ วิทยานิพนธ์เราก็ให้ นักศึกษาเราก็ให้ คือพูดง่าย ๆ เราให้ทุนครบวงจรเลย เพราะจะมีผลยากถ้าอาจารย์ทุกท่านที่อยู่ในที่สนใจเรื่องบางเรื่องเป็นแค่เศษจิตศรัทธาของการทำโครงการวิทยานิพนธ์เป็นศูนย์กลางเรื่องลาวเรื่องหนึ่ง ทำเป็นชุดเสนอทุนได้ทันที และการวิจัยเกี่ยวกับต่างประเทศ เช่น ลาวมีความสำคัญอันดับสูงมาก อันนี้คือทุนประเภทที่ได้ทันที

ทุนอีกทุนหนึ่งที่ได้รับประโยชน์ได้ทันที ก็คือทุนสำหรับการประชุมทางวิชาการ การประชุมทางวิชาการอย่างการติดตั้ง คือการประชุมเพื่อปรึกษาหารือเบื้องต้นเพื่อร่างเครือข่าย องค์การประชุมอีกระดับหนึ่งเพื่อทำประโยชน์ได้ทันที ซึ่งผมขอเรียนเสนอให้แนะนำให้เริ่มปรึกษากัน แล้วก็เชิญผู้สนใจเล็ก ๆ เพื่อให้จำนวนขึ้น ก็คือการประชุมเพื่อเชิญนักวิชาการที่เด่น ๆ เรื่องประเทศใดประเทศหนึ่ง เช่น ลาว เสนอว่าผมขอความรู้เกี่ยวกับระบบเศรษฐกิจลาวปัจจุบัน ตัวอย่างเช่น มี 10 papers Conference มี 10 papers สัมมนาด้วย บางท่านอาจจะสนใจชนกลุ่มน้อยในลาว บางท่านอาจจะสนใจเรื่องภาษา บางท่านอาจจะสนใจเรื่องการเมือง ความเป็นไปของทางการเมืองลาวช่วงหลัง

สงครามเวียดนาม บางท่านอาจจะสนใจก่อนสงครามเวียดนามอะไรพวกนี้ อาจจะเสนอ เป็น 10 papers แล้วนักวิชาการไทยบางคนเขียน paper 10 เรื่อง4 เสร็จแล้วเชิญ นักวิชาการลาวที่เชี่ยวชาญเรื่องนั้นมา comment อันนี้ทำได้นะครับ มา comment paper ของนักวิชาการไทย idea นี่ให้เป็นเพียงการทำ conference ในตัวมันเอง วัตถุประสงค์ที่พูดว่าที่ซ่อนอยู่ก็คือว่า paper ที่เสนอใน conference เรื่องใด เรื่องหนึ่ง สองเรื่องสามเรื่องสี่เรื่องห้าเรื่อง มีนักนักคิดเห็นพอสมควร เราจะพยายาม ให้เป็นโครงการวิจัยใหญ่ paper ที่เสนอใน conference ก็คือเค้าโครงของการทำวิจัย ของโครงการใหญ่ แต่ถ้าอยู่ ๆ ในทำเค้าโครงการวิจัยใหญ่เลย นักวิชาการส่วนใหญ่จะ ไม่อยากทำ ส่วนมากจะเขียนเป็นสามหน้าสี่หน้า ซึ่งมันเพียงพอในภาพที่จะประเมินว่า โครงการนี้จะมีหน้าตาอย่างไรเมื่อเสร็จออกมาจะมันเมื่อทำเป็น Conference paper ที่สืบสานสืบต่อกันเรื่อง เราจะเริ่มต้นศึกษาทางของเรื่องนั้น ๆ แล้วนำเสนอในที่ประชุม เราให้งบประมาณสูงสุด 500,000 บาท สำหรับการทำ Conference ซึ่งอย่างทำเรื่อง ลาวนี้ส่วนมากก็จะ... อยู่ใน priority สูงมากเลย สามารถทำได้ทันที แล้วก็จะถือ เป็นหน้าที่ส่วนตัวจะปรึกษาหารือทบทวนประเด็นงานที่จะทำดังนี้ ภายในสองเดือนสามเดือน มีเดือนเข้าจบทันทีแล้วกัน สักเรื่องหนึ่งจะเรื่องลาว ซึ่งด้านหน้าเราก็บอกไว้แล้วเป็น Conference เหมือนกัน เพื่อที่จะหาโครงการ...เค้าโครงเบื้องต้นของการวิจัยเรื่อง ต่าง ๆ เกี่ยวกับประเทศต่าง ๆ แล้วหาผู้ทำงานที่สนับสนุนให้ทำเป็นโครงการใหญ่ ใน step ต่อไป ง่ายดาย ๆ ก็คือเราเชื่อใจให้เขียนเค้าโครงสำหรับการทำงานวิจัย แต่ว่านำเสนอ ในรูป Conference ก่อน ถ้าหลังจากนั้นเรื่องใดที่มีคุณค่าสูงเราก็จะดึงออกมาแล้ว ทำเป็นโครงการวิจัยที่สมบูรณ์อีก step แล้ว ผลคิดว่าแรงของการประกาศตนเกี่ยวกับ การวิจัยเกี่ยวกับต่างประเทศโดยตรงนี้ เขียนมาคนนี้ออกแน่นอนครับ ในช่วงนี้จะเป็น ช่วงการหาข้อมูลในเรื่องต่าง ๆ เพื่อจัด... เพราะว่าเงินเราไม่เยอะ... เงินของ แยกมาก ที่ดูเหมือนว่ามีมากก็จะ...จริง ๆ ก็ไม่ค่อยมากเท่าไร เพราะฉะนั้นเราก็ ต้องเลือกว่าเรื่องไหนเป็นเรื่องที่เราอาจจะมีความสนใจเป็นพิเศษ หรือเป็นเรื่องไหนที่ นักวิชาการบางประเทศ เกี่ยวกับบางประเทศอาจจะทำได้ดีกว่าอีกบางเรื่อง ฉะนั้นคงจะ ไม่สามารถทำได้ทุก ๆ เรื่อง ที่นักวิชาการต่าง ๆ ในสิ่งที่จะทำนั้นครับ และก็ใช้คนมี งบประมาณไม่พอ ก็ต้องจัดอันดับความสำคัญอย่างหลัง

อีกเรื่องหนึ่งที่จะคิดว่าจะกลายเป็นโครงการปัทมา ซึ่งแน่นอนใจยังคงกันอยู่ว่า จะทำได้หรือไม่ก็ยังไม่สามารถให้การผลิตคู่มือประเทศ ผลิตเป็นคู่มือประเทศเลย ก็คือ คู่มือ ประเทศ ในกรณีเช่นนี้แล้วก็มีภาระที่ดูอาจจะจะเป็นนักวิชาการที่หาหนทางนี้ทำงานด้วยกันอย่าง โน้ตพัฒน์ conceptualization เรื่องราวเกี่ยวกับความที่มีเอกสารทางวิชาการที่ผลิต ในหลากหลายต่าง ๆ เช่นกรณีขนาดไทย (เสร็จแล้ว) มีนักวิชาการที่สนใจเรื่องเศรษฐกิจ ราว เรื่องการเมืองราว เรื่องวัฒนธรรมราว เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับ ราวอีก 4 กลุ่ม ผลิตเอกสารที่สอดคล้องต้องกัน แล้วรวบรวมเป็นหนังสือเป็นทั้งเล่มเลย เป็นคู่มือที่เราคิดว่าเป็นเป้าหมายก็คือ ผลิตคู่มือให้กับนักพัฒนาภายในประเทศไทย คู่มือที่ผู้ประกอบทางด้านธุรกิจงานประเทศไทยสามารถเอาไปใช้ประโยชน์ได้ และเล่มนี้ที่ถ้าจะ ราชบัณฑิตยสถานมาช่วยการดำเนินงานที่ดูมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ดังนั้นก็เห็นว่าการพัฒนาทั้งนี้ที่อยู่ ระหว่างการคิดอยู่ แล้วถ้าสมมติว่าใช้ก็คงจะมีผลกับทุกประเทศ คือประเทศที่เป็นอันดับ สูงสุด คือประเทศเพื่อนบ้าน 4 ประเทศ และประเทศที่รองลงมาคือประเทศกลุ่มอาเซียน ซึ่งมีการวิจัยพอสมควรอยู่แล้ว แต่ก็ยังมีความสำคัญอยู่ แล้วประเทศอื่นๆที่ซึ่งมีความ สำคัญสูงสุดเหมือนกัน ก็คือประเทศที่เป็นคู่ค้ารายใหญ่ของประเทศไทย ซึ่งอยู่บางประเทศ ก็มีได้มากเป็นประเทศ แต่เป็นกลุ่มประเทศที่คู่ค้ากับประเทศไทย ถ้าทำเป็นโครงการวิจัยกลุ่มและ เป็นโครงการที่เป็นคำทั่วๆไปเกี่ยวกับวิชาการในประเทศไทยพอสมควรว่าจะสามารถพัฒนา วัฒนธรรมที่จะทำจากด้วยกันเป็นกันได้มากขึ้นเรื่อยๆ แต่ที่เป็นอยู่วัฒนธรรมการ ทำงานของนักวิชาการไทยวิธีจะต่างคนต่างทำเหมือนกัน แม้กระทั่งอยู่สถาบันเดียวกันก็ไม่ค่อยเกี่ยวข้องกันเท่าไรอย่างนี้เป็นต้น แต่ว่าคุณนี้เป็นผู้ผลิตว่าเป็นช่วงนี้แล้วคิดว่า จะพัฒนาวัฒนธรรมที่จะทำงานด้วยกัน ถ้าทำได้ประเทศไทยทำได้ นักวิชาการประเทศไทย มีความพร้อมมากกว่าก่อน ก็จะจัดทำประเทศนั้นก่อนและแล้วก็กลายเป็นประเทศคล้ายๆมาพร้อม การวิจัยเกี่ยวกับประเทศอื่น แต่ก็ขอเตือนเท่านี้ว่าเป็นการเริ่มต้นหาข้อมูลหลาย ๆ เรื่อง เพื่อหาข้อมูลงานการประกาศที่เฉพาะเจาะจงมากยิ่งขึ้น นับตั้งแต่ปีนี้เป็นต้นไป ซึ่งการ ประชุมเกี่ยวกับทิศทางการนี้ จะมีอีกครั้งหนึ่งงานเดือนตุลาคม ปลายเดือนตุลาคมนี้จะมี การประชุมนักวิชาการค่อนข้างจะสูงหน่อย ที่เคยทำงานเกี่ยวข้องกันมาหมด มีความ สามารถ มีการประชุมภาพรวมเกี่ยวกับการวิจัยของนักวิชาการไทยเกี่ยวกับกลุ่มประเทศ เราจะมีการมีเป็น critical evaluation ของการวิจัยเกี่ยวกับโลกตะวันตกกับประเทศ ไทยทั้งหมดว่าเท่าที่เป็นอยู่เป็นอย่างไร ควรจะทำอะไรเพิ่มเติมมากขึ้นขนาดไหนหรือ

ทำได้หรือไม่ ถ้าทำได้ทำอย่างไร กลุ่มประเทศเพื่อนบ้านก็จะมีทางตั้งประเด็นองค์ความรู้ เขียน paper มีหัวข้อนี้นี่ ทั้งชนเผ่าก็มี paper ด้วยกัน แล้วก็เป็น paper ชุด Methodology ด้วย การศึกษาเกี่ยวกับต่างประเทศ ถ้าสมมุติจะทำให้เป็นระบบที่ ทำอย่างไร เพราะฉะนั้นถ้าวิจัยได้หลาย ๆ วิธี วิธีหนึ่งก็คือ ค่อนข้าง discipline orientate คือ การศึกษาเรื่องใด เรื่องหนึ่งจากกรอบความคิด กรอบการรอบหนึ่งกับการ ศึกษาเรื่องใด เรื่องหนึ่งจากรอบความคิดที่ค่อนข้างหลากหลาย มาจากหลาย ๆ ทางแล้ว ร่วมกันคิด ร่วมกัน conceptualization จนกระทั่งศึกษาเรื่องใดจากเรื่องใดเรื่องหนึ่ง จากหลาย ๆ แง่มุม ซึ่ง สกว. ได้ Prefer วิธีหลัง แต่ก็ไม่สามารถตัดสินใจรวมออกไปได้ สมบูรณ์ เพราะว่ามันเป็นวิธีการที่พวกเราถูกอบรมมาที่จะให้คิดให้กว้าง ๆ ก็ควรประชุม ความนี้องค์ความรู้เป็นการประชุมครั้งแรกนะ ในลักษณะที่ค่อนข้างลึกซึ้งที่ที่เรียดคนที่อยู่แนวการ ที่สนใจเรื่องเกี่ยวกับประเทศลาว โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีตัวหลักคือผู้เชี่ยวชาญการลาว เข้ามี ส่วนเกี่ยวข้อง และมีส่วนได้แสดงความคิดเห็นด้วย ซึ่งผมหวังว่าจะนำไปสู่โครงการใน ระยะสั้น ๆ พูดถึงโครงการระยะสั้นนี้มีสองโครงการที่คิดว่าจะมีประโยชน์และนำไปสู่การ ร่วมมือกันต่อไป โครงการประเภทหนึ่งคือคิดว่ามีความสำคัญมาก และก็ค่าใช้จ่ายอาจจะ ไม่ค่อยสูงนัก และก็มีการประชุมแน่นอนเลย และการก็คือโครงการสนับสนุนให้มีการนำ ผลงานของนักวิชาการลาวที่เด่น ๆ ผลงานทางวรรณกรรมลาว ที่เด่น ๆ มาแปลเป็นภาษา ไทย แล้วมีการเขียนคำนำค่อนข้างยาวอีกซึ่งหน่อย เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจงานวรรณกรรม หรืองานวิชาการชุดถัดไปเป็นชุด อันนี้ผมคิดว่าทำได้ทันทีโดยไม่ต้องรออะไร แล้วก็เริ่มสำรวจ งานดู แล้วก็หาคนมาทำงานเดิมแรก อันนี้ผมคิดว่าทำได้ทันที และเป็นโครงการที่จะให้ ข้อมูลเบื้องต้น บางอย่างที่ทำให้เข้าใจวิทยุของชนลาว วิทยุของชนลาวโดยผ่าน ทางสายตามนุษย์ก็คิดของชนลาว ที่ยิ่งดีกว่าที่พวกเราจะทำเอง พูดง่าย ๆ คือเข้าใจ คนลาวจากสายตาของชนลาว อันนี้อันที่หนึ่งที่ผมคิดว่าทำได้ในระยะสั้นทำได้ทันทีเลย และ กำลังคุยกันอยู่อีกโครงการหนึ่งที่ทำให้ทันทีเหมือนกัน ประหยัดทำให้เสร็จภายในสามเดือน สี่เดือนด้วยก็คือทำ conference เรื่อง "สถาบันภาพและทิศทางลาวศึกษาในประเทศไทย" มันเป็นเรื่องอย่างไร และควรจะเป็นอย่างไร และอาจจะทำโครงการวิจัยเสริม ก็คือทำ เฮดเค้า (head count) ซึ่งงานนี้ทำการศึกษาเพื่อมาสรุปบุคคลที่สนใจ เรื่องลาวมีผลงาน เขียนเกี่ยวกับเรื่องลาว ในระดับต่าง ๆ ให้อยู่ในเอกสารชุดเดียวกัน ซึ่งงานนี้ผมเห็นว่า เรา รู้แล้วว่าบรรณนิพนธ์เริ่มจะคุยกันช้า ในเรื่องเฮดเค้า (head count) นี่ก็เป็นโครงการ

หลักที่มีความสำคัญมาก คือเป็นการสำรวจทรัพยากรมนุษย์ในระดับที่ลึกซึ้งหน่อยว่า มีคนสนใจ
เกี่ยวกับประเทศต่าง ๆ นี้ กระจายกระจายอยู่ไหนบ้าง เคยทำอะไรมาบ้าง มีจำนวน
เท่าไร มีศักยภาพอย่างไร เพื่อเป็นพื้นฐานในการกำหนดแผนงานที่แนบมาในส่วนที่เกี่ยวข้อง
ข้อสังเกตการวิจัยที่เราจะทำนั้นว่า สมมติว่าเราเขียนข้อมูลให้ทราบเพียงแค่นี้และในขั้นตอน
ต่อไปก็อาจจะสามารถนำสิ่งที่สมบูรณ์ได้จากผู้ประสานงานตรงกลางนี้ และจะส่งโครงการวิจัย
ประเภทหนึ่งสองชุด ซึ่งนี่อยู่ 7 ประเภท หนึ่งถึงหกทำภายใน 1 อาทิตย์ ต่อจากนี้
ก็แล้วกัน หลังจากได้รายละเอียด การประชุมครั้งนั้นคิดว่าในภาพรวมด้านสถิติ และในส่วนของ
สกว. เอง ก็เป็นภาพทดลองที่ดีมาก และก็พบว่าในส่วนความเข้าใจแล้ว ถ้าพวกเราจะทำ
คู่มือประเทศผมคิดว่าจะได้รับความร่วมมือจากคนจำนวนมาก จากวงการราชการ จากวง
การวิชาการ เช่น สมาคมวิชาชีพ เป็นต้น ผมว่ามีข้อมูลจำนวนหนึ่งที่จะต้องมีการเผยแพร่
ในที่เดียว คู่มือประเทศจะเป็นตัวรวบรวมข้อมูลที่เป็นรูปธรรมชัดเจน เป็นสถิติต่าง ๆ ให้อยู่
ในเล่มเดียวกันทุกประเภท สถิติการค้า สถิติการลงทุน นโยบายวิเคราะห์ นโยบายของ
ประเทศที่เป็นประเทศเป้าหมาย และเรียบเรียงองค์ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของ
ประเทศนั้น ประวัติศาสตร์สังคมประเทศนั้น ๆ นโยบายทางเศรษฐกิจ โครงสร้างทาง
เศรษฐกิจ นโยบายทางการเมือง บุคลากรทางการเมืองของแต่ละประเทศนั้น ๆ ซึ่งถ้า
ทำสำเร็จในทางที่ดีแล้วจริง คงจะเป็นประเทศที่ประเทศไทยเรามีความใกล้ชิดมาก ก็คือ
ในกรณีคือลาว ในกรณีประเทศอื่นผมว่าจะใช้เวลาในการพัฒนาพอสมควร สืบเนื่องมาจาก
ว่าด้านวิชาการไทย ผม... อันนั้นผมเห็นด้วยว่าความเข้าใจกันเข้าใจนะ ผมคิดว่านักวิชาการ
เราถูกทอดทิ้งมานาน ถูกทอดทิ้งมาเป็นเวลานานในเรื่องของแหล่งเงินทุน เพราะว่าเท่าที่
ผ่านมายัง... ประเทศไทยยังไม่ถึงดังพอ ของการเมือง วงราชการยังไม่ตระหนักถึงความ
สำคัญของการวิจัยเพียงพอ วัฒนธรรมของเรายังไม่ให้ความสำคัญกับการให้ความรู้เป็น
พื้นฐานในการกำหนดนโยบายเท่าที่ควร ด้วยเหตุผลนี้ทำให้นักวิชาการไทยที่มีศักยภาพที่
จำนวนมากต้องหมดกำลังใจไป เพราะฉะนั้น สกว. คิดว่าจะเข้ามาทำหน้าที่ พอเข้ามาทำ
หน้าที่พยายามทำหน้าที่ในเงื่อนไขเหล่านี้ก็ประสบปัญหาหลาย ๆ เรื่อง ซึ่งสืบเนื่องมาจาก
ความไม่พร้อมหลาย ๆ อย่าง เพราะว่าเรามีเงินทุนในการทำวิจัยจำกัดมาตลอดเลย จน
กระทั่งเราไม่อยากทำวิจัยกันเท่าไร ทำแล้วก็ 5 ปีก็เลิกกันไป แล้วก็ทำนิด ๆ หน่อย ๆ
ก็เลิกกันไป เพราะฉะนั้นเท่าที่เป็นอยู่ก็คือการกระตุ้นให้คนพยายามที่จะวิจัยเพื่อความสนใจ
วิจัยที่สหภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพยายามปรับวัฒนธรรมในการทำงานคือเอาความรู้ของ

คิดเชิงนิยามประสานกับความรู้สืบ เพื่อให้ได้ความรู้ที่สมบูรณ์ขึ้นลักษณะ Multi -
Disciplinary มากขึ้น คือลักษณะที่มีเพื่อบริหารนโยบาย เพื่อกำหนดนโยบายของ Policy
maker มากขึ้น เพราะ สกส. ให้ความสำคัญกับ Policy Study สูง คือการวิจัยต่าง ๆ
ที่นำไปสู่การกำหนดนโยบายและมีความสำคัญสูง แทนที่เป็นการวิจัยที่หาความรู้เพื่อความรู้
ของตัวเอง อันนี้ผมคิดว่าคงมีการนำเสนอในอีกโครงการหนึ่ง ซึ่งอยู่ระหว่างที่ยังไม่ได้
ประกาศคือโครงการ Basic Research โครงการวิจัยพวก Basic Research อันนี้
มีงานประเภทอยู่ระหว่างเชิงผู้ทรงคุณวุฒิจากกลุ่มนักวิชาการ ซึ่งควรจะมีการ
Identify specific Area เรื่อง Basic Research หรือโน้มน้าวจะประกาศได้
ภายในหนึ่งหรือสองเดือนต่อจากนี้ แต่ถ้าเป็นระดับนโยบาย ทิศทางการวิจัยเกี่ยวกับ
ต่างประเทศ ทนเพื่อเน้นการวิจัย เพื่อหาทางออกให้กับประเทศไทย ท่ามกลางความ
เปลี่ยนแปลงอันกระแสสังคมปัจจุบันก็เป็นงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ที่ผมเคยอยู่
... ผมจะเปิดการประชุมหรือเปล่า... หรือจะเปิดเวทีใหม่อีก... ผมคิดว่ามันก็ดีกว่าแล้ว....
คุณพ่อนับดีเลย ผมขอขอบคุณผู้จัดงานครั้งนี้ ขอขอบคุณผู้มีเกียรติทุกท่านที่กรุณาเสียสละ
เวลาที่มีค่ามากมายจากประเทศลาว มาจากกรุงเทพฯ มาจากหลายจังหวัดในเขตอีสาน มา
ให้ความรู้ หน้าที่ของผมคือมารับการศึกษาจากท่านผู้เชี่ยวชาญจากเรื่องต่าง ๆ เพราะว่า
หลาย ๆ เรื่อง ก็ไม่มีวันที่จะเรียนรู้ได้ด้วยตัวเองระยะเวลาที่สั้นเท่ากับเรียนรู้จากการ
ฟังเขา ผมคิดว่าจะทำให้ข้อมูล จะอ่านเอกสารที่จะผลิตออกมาจากที่นี้ยังจะมีอะไร
อย่างละเอียดถี่ถ้วน แล้วผมกลัวว่าทางที่จะกำหนดแผนการให้วิทยากรด้านการเงิน เพื่อ
กระตุ้นให้การพัฒนาการศึกษาในประเทศไทยอยู่ในสภาพที่ดีขึ้น โดยเฉพาะตั้งแต่เดือน
มกราคมนี้เป็นต้นไป มีจุดเก่าที่จะเป็นรายได้ ท่ามกลางเงื่อนไขข้อจำกัดที่ว่าพื้นที่
คือดูแลหลายประเทศ ไม่เฉพาะประเทศลาว ก็อีสานต่าง ๆ ประเทศ เพราะฉะนั้นเราก็
เป็นเรื่องที่อยู่ในกลุ่มประเทศหนึ่งก็ลองให้หาผลสำคัญ ผมก็ขอขอบพระคุณท่านอาจารย์อาคม
วรจันดา ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยคือปะและวัฒนธรรมอีสาน ซึ่งให้ความร่วมมือดีมาก ไม่ว่า
เป็นแรงบันดาลใจหลาย ๆ เรื่อง ในโครงการอื่น ๆ ด้วยท่านก็มาคอยให้คำปรึกษาหลายๆ
เรื่อง ซึ่งมีโครงการอื่นที่กำลังคุยกันอยู่ ผนวกรวมหลาย ๆ เรื่องที่ควรจะต้อง และให้ความ
สำคัญกับเรื่องที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ แต่พวกเรื่องบางเรื่องนี้ ที่ไหนท่านดูเป็นพิเศษ ถ้าเป็น
ไปให้วิทยากรทำบริเวณนั้น ถ้าเป็นไปได้จะอย่างไรเรื่องเก่าถ้าเป็นไปได้ก็ทำทางเหนือ
อย่างเช่นทางกลุ่มอีสานเหนือประเทศทางมาเลย ก็พยายามทำทางใต้ อะไรอย่างนี้

พยายามกระจายออกไปเพราะว่าจริง ๆ แล้ว เราต้องทำงานกับคนหลาย ๆ กลุ่ม เพราะฉะนั้นก็ต้องมีพื้นฐานในการให้เหตุผลพอสมควรว่าเราจะทำอะไร เสนอขอพระคุณท่านผู้มีเกียรติทุกท่านที่กรุณาเสียสละมาอีกครั้งหนึ่งและก็อ้างที่ว่าสัญญาว่าจะมีประกาศนียบัตรที่เฉพาะเจาะจงและก็ได้บอกว่ามีงาน Conference ที่เกี่ยวกับเรื่องการศึกษาอีกครั้งหนึ่ง ก็ขอความร่วมมือช่วยกันคิด paper ช่วยกัน Comment paper ช่วยกันนำเสนอความคิดที่ชัดเจนอีกทีหนึ่ง เพื่อที่เราจะได้ทำงานได้เต็มที่ขึ้น ขอขอบพระคุณครับ

ตอนที่ 2

บทความและคำบรรยายเกี่ยวกับแนวทาง
การวิจัยลวศึกษาในประเทศไทย

สภาพปัญหา ความต้องการ และทิศทาง
ของการร่วมมือด้านตัววิจัยไทย-ลาว :
อดีต ปัจจุบัน และอนาคต

รศ.ดร. วิทยา สุจริตธนาวิรักษ์

ผู้อำนวยการสถาบันเอเชียศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สภาพปัญหา ความต้องการ และทิศทาง ของการร่วมมือกันคว้าวิจัยไทย-ลาว : อดีต ปัจจุบัน และอนาคต

วิทยา สุจิตตนาวรักษ์ *

สารบัญช

การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (เพื่อประโยชน์ใน ๆ 16 ลาว) จากแง่มุมของชาย จำเป็นต้องแบ่งออกเป็น ๔ ระดับ คือ ระดับรัฐ ระดับเอกชน ระดับนักวิชาการ และระดับประชาชน ในระดับรัฐแม้จะมีมิตรภาพระดับบ้านใกล้เรือนเคียง มีความสัมพันธ์อันดีกันมาเป็นเวลานาน สภาพแห่งความเป็นรัฐที่มีอธิปไตยโดยสมบูรณ์ของทั้งสองฝั่งสองฝ่าย ทำให้เกิดปัญหาในทางปฏิบัติหลายต่อหลายเรื่อง ปัญหาที่ว่า เป็นปัญหาที่ถึงขั้นมาในอดีต เช่น เพชรบูรณ์ทางตะวันตกของลาวที่มีการปักปันพรมแดนกันมานานแล้ว การพิพาทความเข้าใจผิด สิวาตมาธิ และกลายเป็นโรคภัยไข้เจ็บในใจ ปัญหาเรื่องพรมแดนที่ยังคงมีการเจรจาพรมแดนอยู่ได้เป็นที่ยาวนานของทั้งสองฝ่าย ปัญหาในระดับรัฐ รวมกันถึงปัญหาที่ข้าราชการของรัฐบาลทั้งสองฝ่าย ซึ่งมีความแตกต่างเรื่อง ในระดับเอกชนคือชนบทของเอกชนมีความไม่ยุติธรรมขึ้น เมื่อลาวได้เปิดการค้าขายกับต่างประเทศโดยเฉพาะประเทศไทย การเข้ามามีส่วนเอกชนไทยในระบบเศรษฐกิจลาวและลาวมีระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม ทำให้เกิดความขัดแย้งที่ไม่พึงปรารถนา ทั้งใน และนักวิชาการไทยที่เข้ามาในประเทศไทย ประกอบกับความต้องการที่จะมีบทบาทของรัฐบาลอย่าง และกำลังเริ่มรับรู้ถึงความจำเป็นว่าต่าง ๆ ที่จะต้องและเหมาะสม นำมาซึ่งผลกระทบที่เป็นลบแก่สังคมลาวมากขึ้น ทำให้เอกชนไทยรู้สึกถึงความไม่สะดวก ความไม่แน่นอน และไทยยังคงเป็นประเทศที่ยังดำรงกิจการลาวอยู่แต่เพียงผู้เดียว ในระดับนักวิชาการเนื่องจากนักวิชาการไทยและลาวต่างเป็นข้าราชการและข้าราชการ การติดต่อสัมพันธ์กันจึงต้องทำแบบรอบคอบรัฐ ซึ่งทำให้เกิดการติดต่อสัมพันธ์กันจนกระทั่งเกิดขึ้นได้ทำให้นโยบายเกิดความไว้วางใจกันและร่วมมือกันให้สามัคคีกัน ส่วนในระดับประชาชนนั้นก็มีปัญหาและสามารถติดต่อกันได้อย่างปกติ ปัญหาที่มีมาแต่เดิมว่าคนลาว แต่ปัญหาที่ระดับรัฐและเอกชนที่ว่ามีผลกระทบต่อบริษัท

* ผ.ศ. วิทยา สุจิตตนาวรักษ์ ผู้อำนวยการกองพัฒนาระบบเศรษฐกิจ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

โดยทรงทำปฏิสัมพันธ์กับเราด้วยวิธีระยะ เวลาหนึ่ง อันที่จริงแล้วความขัดแย้งนี้ ๔ ข้อคือ
ที่ว่ามันจะเห็นได้ว่าคนจีนกับลักษณะที่เก๋ๆของจีนระดับอุดมศึกษาจะขาดพรากจาก
เพราะชาวชนเผ่าเผ่าหนึ่งๆ เอกลักษณ์นี้คือการที่มันมีเอกลักษณ์ ๗ เก่งขึ้น ดังนั้นจึงสมควรที่จะ
ยอมรับว่าชาวชนเผ่าเผ่าหนึ่งๆ ได้และเสียสละให้หนทางการทำหน้าที่ของเผ่าเผ่าหนึ่งๆ เพราะหากเผ่าหนึ่งๆ
และอีกเผ่าหนึ่งๆจะขาดกันเสียก็ถึง มันกำลังถึงผลเพราะมันของเผ่าหนึ่งๆ หรือเผ่าหนึ่งๆ
ราชการ นักธุรกิจ หรือเห็นว่าการค้าขายเดียว โลกที่เกิดขึ้นมันจะไม่ยุ่งยากและยากให้ได้ง่าย

นั่นแหละเหมือนกัน พวกเราแยกพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างประเทศไทย
กับประเทศลาว เป็นด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เราก็จะพบว่า
ปัญหาการเมือง เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และแม้แต่สังคม เป็นปัญหาที่กระทบกระทั่งกันได้ค่อนข้าง
ง่าย และสามารถลุกลามเป็นปัญหาใหญ่ได้ไม่ยาก เพราะการเข้าถึงกลไกของระบบประเทศต่าง ๆ
อย่างหลากหลายมันมีลักษณะและภาวะที่ความยากลำบากต่าง ๆ ที่ดูว่าเผ่าหนึ่งๆ ไม่เกิดการปะทุขึ้น
หาบทีพื้นฐานของความเข้าใจที่ติดกัน นั่นหมายความว่าวัฒนธรรมกับสิ่งสำคัญ ถ้าคนไทยเข้าใจ
วัฒนธรรมของลาวดีพอ และคนลาวเข้าใจวัฒนธรรมของไทยดีพอ ๆ กัน การกระทบกระทั่งจะลด
ความขัดแย้งอันเนื่องมาจากลักษณะที่ต่างต่างกันไปไม่มากนัก โลกธรรมเป็นจริงและยากต่อการ
วัฒนธรรมไทย-ลาว อาจจะมีลักษณะรวมคล้ายคลึงกันมาก เพราะมีที่เกี่ยวเนื่อง ๆ กัน แต่แม้พื้นบ้าน
ไทยเองยังมีวัฒนธรรมพื้นบ้านที่ค่อนข้างแตกต่างไปจากวัฒนธรรมหลัก วัฒนธรรมไทยและลาวที่ว่า
เหมือนกันจริง ๆ แล้วยังมีจุดคล้ายกันอยู่มาก ความเข้าใจในเรื่องนี้ของคนไทยยังมีไม่พอ แล้ว
นำโดยเข้าใจแบบนั้นเรื่องทำให้เกิดเป็นปัญหาที่กลืนไม่เข้าคายไม่ออกตลอดมา การทำความเข้าใจ
ในวัฒนธรรมของกันและกันเป็นพื้นฐานของความสัมพันธ์ที่ดีอันมีลักษณะกัน ๆ ที่งานหลักจึงถูกวัฒนธรรม
สากล ซึ่งคนส่วนใหญ่ยากจะง่าย ๆ ไม่เป็นสิ่งที่ลึกลับซับซ้อน ที่เหมาะแก่การมองที่วัฒนธรรมใหม่ ที่
เห็นความเป็นตัวของตัวเอง เป็นกระแสวัฒนธรรมที่เห็นการรวมเพราะผู้ที่เกี่ยวข้องต้องเรียนรู้ส่วนการ
หาประโยชน์อันได้มาซึ่งยากเป็นอันมาก สื่อมวลชนแทบจะหมดส่วนในการหาวัฒนธรรมใหม่ในทุก
หัวระแหง ก่อให้เกิดปัญหาขึ้นอย่างมากมายที่เห็นชัดแจ้งแล้วในสังคมไทย ส่วนการทำความเข้าใจ
วัฒนธรรมทั้งนี้สำคัญกันอย่างมาก มันคิดในรูปแบบเดิม ๆ เพราะตกอยู่ในกรอบของทางการ
ดังนั้นวัฒนธรรมของไทยและของลาวควรจะเป็นคำตอบ เสนอทางออกที่น่าจะแก้ปัญหาปัจจุบันได้
ในหลายประเด็น วัฒนธรรมเป็นของประชาชน ดังนั้นการหาหนทางไปสู่เสรีภาพของประชาชน

ในความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับลาวนั้น จะได้รับการพิจารณาอย่างจริงจัง ในกรณีที่เราต้องพิจารณา
กันนี้จะเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมของลาว ซึ่งถือเอาชนชั้นวรรณะไว้ด้วยความเคร่งครัดมากยิ่ง แต่ก็นำไปสู่จุด
อยู่กับการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นการค้าขายในชนชั้นที่หนึ่ง การโฆษณาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของลาวมี
ข้อดีอยู่มากมาย เช่นถ้าเป็นคนที่ขายข้าวผัดต่าง ๆ ของลาวมาขึ้นนั้น นำมาขายที่เมืองหลวงจน
การท่องเที่ยวทำให้ลาวขายสินค้าคนลาว และทำให้ลาวต้องปรับปรุงบริการต่าง ๆ คอยสนอง
ความต้องการของนักท่องเที่ยว แต่สำหรับเที่ยวแม้จะมีคนที่ดีแต่ถึงกับที่คนแบบเห็น ถ้ามีลักษณะ
คล้ายคนลาวในลาวอยู่ไม่น้อย คือต้องการคนซึ่งจ่ายค่าที่มีคนได้ด้วยค่า 1 คนแบบมีสื่อด้วย แม้
แต่การให้ค่าค่าค่าเป็นสิ่งที่คนซึ่งรักชาวชนชั้นวรรณะและระเพณีเดิม ๆ ที่ดูสบายใจของคนลาวจาก
แผ่นดินไทยไว้ได้ ยิ่งเป็นเมืองคนซึ่งคนลาว มีความเป็นอยู่อย่างง่าย ๆ ตรงไปตรงมาเหล่านี้ก็
ก็เห็นแต่การที่ความประพฤติหนึ่ง ผ่านคำอธิบายหรือบรรยายจากคนที่มีบ่อต่อทราบกฎและ บ่อน้ำ
ในสู่จุดหมายปลายทางว่า พวกนี้จะไม่ไว้ใจ หักเงินมีใจของวัฒนธรรมในวัฒนธรรมไทย-ลาว
สมควรจึงได้รับการสนใจเป็นพิเศษ

ความเข้าใจของชาวไทยเกี่ยวกับลาว

แม้จะเข้าใจกันอยู่ว่า คนไทยและคนลาวมีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน มี
วัฒนธรรมในแบบคนเดียวกัน และเคยมีความสัมพันธ์กันมาตั้งแต่ยุค แต่พัฒนาการของวิถีตาม
แบบแผนของชาติทำให้แบ่งแยกกันชัดเจนจนก่อให้เกิดความห่างเหิน พัฒนาการในที่สุดจึงโดย
เฉพาะทางการเมืองและเศรษฐกิจซึ่งทำให้เกิดความแตกต่างขึ้นไปอีก ความแตกต่างจึงเกิด
ขึ้น ความสนใจในลาวเกิดขึ้น ในเมื่อคนไทยต้องการรู้จักตนเองให้มากขึ้น แล้วความพยายาม
อันดีกลับในข้อความลัทธิของลาวอย่างไม่น่าไว้วางใจ คำให้การเข้าใจและการรู้จักประเทศ
ลาวและสังคมลาวของคนไทยอยู่ในกรอบของความไม่รู้กว้าง (เป็นการทั้งหมัด) นับตั้งแต่ทางลาว
ลงมาถึงลาวเวียง เวียง เวียงต่าง ๆ ไปอยู่ให้กิจกรรมของคนสองฝั่งโขงล่องลอยกลับกระแสน้ำ
ออกนอกสายตารับเห็นที่สุด ความรู้ความเข้าใจตามแบบแผนต่างเกิดจากการไม่ก่อให้เกิดความลับแคบ
และความเข้าใจผิดมากมาย ทั้งยากแก่การจะแก้ไข ที่ผู้สนใจไม่รู้ แม้แต่ในภาควิธีเล่นที่เกี่ยวกับ
ลาวนี้หลายคน ผลงานที่เด่นชัดในบรรดาอยู่กับเอกชน เช่น เต็ม วิภาหงษ์ถึง ผู้เขียนประวัติศาสตร์

ลาวอื่น ๆ กับประวัติศาสตร์อีสาน 2 เล่ม ซึ่งยังคงเป็นงานที่ได้รับการทำอย่างต่อเนื่อง มีงานประวัติศาสตร์ของ ม.ล.มานิจ ชุมสาย จารุวรรณ วรรณวิภา เขียนลลลลลลลลลลลลลล และสถาบันเอเชียศึกษาได้จะพิมพ์หรือเขียนของหมื่น ๆ พิมพ์ไว้ เรื่องประวัติศาสตร์ลาว จิตร ภูมิศักดิ์ เริ่มศึกษาถึงที่อยู่ของลาวที่ได้อาศัยความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับลาวมาอธิบายความเป็นไทยไว้ สม่่าดี ดังเช่น จากที่มี ความเป็นลาวของคำ อยาม, ไทย, ลาว และชอง และลักษณะทาง สิ่งของของอีสานชาติ คัดลอกครั้งแรกในปี 2519 ที่ชื่อ โครงการแข่งน้ำและข้อคิดเห็นเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ไทยลุ่มน้ำเจ้าพระยา ซึ่งตีพิมพ์ในปี 2524 จากการศึกษาของจิตร ภูมิศักดิ์ ทำให้เราให้ข้อคิดเห็นว่า ลาวควรจะเข้าใจอะไรที่เป็นไทย ๆ ให้ดีขึ้น ให้มีความคิดที่เก๋ขึ้นนั้นแล้ว ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบ วรรณกรรม จิตวิทยา ชนธรรมเมืองพระเพ็ด แนวความคิด คนไทยน้อยที่มีจะรู้จักวรรณกรรมชิ้น สำคัญ ๆ ของลาว ทั้ง ๆ ที่วรรณกรรมเหล่านี้มีลักษณะคล้ายคลึงกันมากกับวรรณกรรมในท้องถิ่น อีสาน แม้คนเขียนกับรู้จักวรรณกรรมประเทศสยามบ้านตัวเองอยู่แล้ว กรณีของประเทศไทยต้อง กล่าวเป็นพิเศษเพราะว่าภาษาที่ใช้สามารถเข้าใจกันได้ดี สภาพการเมืองและเศรษฐกิจตั้งแต่ต้น หรือหลังการที่ 20 เป็นต้นมาทำให้รู้ ไทยและปัญญาชนสายกันแบบอเมริกันและอเมริกันกว่าเป็น แหล่งแห่งเสรีภาพ ทุนนิยม แหล่งเงินทุน ตลาด และวัฒนธรรมของอเมริกา ความเย็น ซึ่ง เกิดขึ้นแล้วจึงต้องของคหกรรมนี้ และคำให้บอกจนกระทั่งของคหกรรมนี้เองก็ให้ประเทศไทย ทำมาขึ้นจากเพื่อนบ้านด้วยเฉพาะในลุ่มน้ำโขงเงินมากขึ้นไปอีก การเกิดขึ้นของลาว เขียนทำให้ ประเทศไทยกลุ่มหนึ่งเกี่ยวกับอาเซียนด้านต่าง ๆ แม้ในทางวรรณกรรมก็สิ่งที่จะเรียกว่า SEA Write ซึ่งคัดเลือกจากวรรณคดีอีสาน ๆ ของแต่ละภาคอีสานเขียนมาให้เป็นรู้จักแพร่หลาย ซึ่งก็ สามารถดำเนินได้เช่นกันว่าเรารู้จักลาวแล้วหรือที่เฉพาะที่เกี่ยวข้องงานของคนไทยเท่านั้น ก็ของ 5 ชาติอื่นไม่รู้จัก เพราะเขียนด้วยภาษาพื้นเมือง คงมีแต่สิ่งเดียวที่เข้าใจภาษาอีสาน

สงครามเวียดนามและสงครามอินโดจีนที่ไทย เข้ามีส่วนเกี่ยวข้องด้วยก็เต็มตัว ทำให้ความมั่นคงของไทย-ลาวอยู่ในสภาพที่ลำบาก และที่แน่นอนก็คือว่านี่จะอธิบายลักษณะ ลาวก็ยังเป็นฝ่ายที่แยกตัวเอง และที่สำคัญกว่านั้นก็คือการเข้าไปยุ่งเกี่ยวของไทยในลักษณะ นั้นไม่ได้ช่วยทำให้เราเข้าใจและรู้จักลาวดีขึ้นกว่าแต่อย่างใด กลับดูเหมือนจะช่วยให้เรา อเนกการรู้จักลาวดีขึ้นด้วยซ้ำไปกับว่าไม่คุ้นเคยแม้แต่น้อย การที่ลาวนำระบอบสังคมนิยมมาใช้เป็น ปัจจุบันทำให้ทางไทยเกิดความหวาดวิตกและเกรงจะก่อปัญหาอันน่าพิศวงขึ้นในภาคอีสาน ซึ่งเป็น

จุดเด่นของของไทย ภาพลึงจิงเข้าใจได้ว่าสิ่งสวยงามแล้วมันมีลักษณะเฉพาะของตัวเอง ทั้งสาวก็มีเอกลักษณ์เฉพาะใจจางไซเวียต หรือจีน หรือเวียดนามมาใช้โดยปราศจากเกรงใจใคร่ครวญแล้วสาวจะแสดงความเห็นโต้แย้งกับกลุ่มประเทศลึงจิงก็ตาม ความพยายามของคนไทยในทันทีจะเฝ้าระวังลักษณะกันเก็บสิ่งสวยงามของสาวตจะมีอยู่เต็มที ส่วนหนึ่งก็เพราะว่าสิ่งสวยงามไม่ได้เกิดเฉพาะให้กับสาวเช่นสาวมีเวียดนาม(ได้) และก็มีพม่า หรือแม้แต่ว่า การที่ไทยมองว่าสาวเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการก่อรูปทางการเมืองของจีนได้จีน โดยนี้เวียดนามก็คิดว่าดีดี ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับสาวยิ่งหลุดงายไปอีก การลึงจิงสาวมาเป็น และการลึงจิงของบิณฑิมาพม่า ทำให้นิยามสาวลึงจิงมาก สาวเองได้ตั้งต้นพัฒนาประเทศตามแนวทางที่เห็นว่าเหมาะสม ที่ทำให้ต้องเปิดประเทศ ความเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจของไทยทำให้ไทยต้องมีการปฏิรูปการต่าง ๆ จนประเทศเต็มไปด้วยความเปลี่ยนแปลงการตั้งและการลงทุนในเชิงประเทศเพื่อนบ้าน ความต้องการที่ในทางทิศทางเดียวกัน ทำให้ความสัมพันธ์ไทย-ลาวค่อย ๆ คืบคลานเรื่อย ๆ จนเป็นที่น่าพอใจรัฐบาลไทยเริ่มเข้าใจสิ่งที่เรียดเพราะบางในความสัมพันธ์นี้และพยายามหาทางเลี่ยง ในขณะที่เพื่อนบ้านก็พยายามใช้วิธีการสร้างความนิยมไทยที่ผ่านของสาว จุดนี้เป็นตามองของกันนี้เอง ใช้ในทิศทางจะเจอเจอตัวเองได้ การที่ทุกแถวแต่เพียงว่าสิ่งไหนที่คนไทยรับชอบชอบ คนลาวรุ่นแรกชอบเท่า ๆ กัน ลาวจะเห็นสิ่งแสงสำหรับทางลาวได้ มีมาของสาวมันรู้ตัวว่าเกิดอะไรขึ้นในสมัยปัจจุบัน พยายามจะประคับประคองลาวไม่ให้เหวี่ยงตัวกับทิศทางตะวันตกของลาว ลาวจึงเห็นว่าความเปลี่ยนแปลงมันยังเป็นสิ่งที่อยู่ในมือไม่ลืมนึกว่าการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ จะส่งผลกระทบเช่นไรต่อสิ่งของลาว การสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงจึงไม่สามารถเปรียบเทียบกับกับการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา การวูกของไทรโยคเรื่องเศรษฐกิจนี้ทำให้เห็นว่าสิ่งที่ลาวต้องการลาวสนใจ แต่ลาวมีความคิดของตนเองว่าลาวจะเริ่มงานที่ลาว ลาวจึงจะได้ประโยชน์พล ๆ กับประเทศไทย ความเจริญทางเศรษฐกิจไทยเพียงไทยอาจจะไม่ใช้ตัวแบบที่ลาวต้องการทั้งหมด แม้ลาวจะได้รู้ผู้เชี่ยวชาญของไทย ไม่ทันแผนพัฒนาเศรษฐกิจวิสัยทัศน์

สาวยังมทราบดีว่าในยุคโลกวิสัยนี้ความหวังพึ่งซึ่งกันและกันมีอยู่จริง แต่ลาวคงลำบากหากการร่อนเอยว่าไทยมีเจตนาดีจะให้พึ่งพิงก็ตนได้ ลาวคงจะละความกังวลถ้าไทยพึ่งพิงลาวบ้าง เช่นการซื้อกระแสน้ำไฟฟ้าจากลาว ลาวอยากวิสัยทัศน์ไทยไปลงทุนเป็นมีลักษณะที่จะที่พัฒนา

(เศรษฐกิจยุค) ๒๑ จึงมีแนวโน้มที่ความขัดแย้งจะลดลง ในขณะที่โลกกำลังจะก้าวเข้าสู่สังคมโลกาภิวัตน์ (globalization) ที่มีพลังผลักดันให้คนต่างวัฒนธรรมต่างภาษาสามารถสื่อสารกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ การกระจายการกระจายการกระจายการกระจาย (14) เพื่อที่ว่าเราจะได้มีโอกาสที่กว้างขวางมากขึ้นและมีโอกาสเลือกมากขึ้น เราคิดว่าภาพที่ปรากฏจะเปลี่ยนแปลงไป

เมื่อมองงานภาพรวมแล้ว เราคงต้องความเป็นสากลสภาพความเป็นจริงทุกอย่างที่จะหาสถานที่ที่ถูกต้องที่สุด ในโลกนี้มีความแตกต่างกันอยู่จริง แต่ในขณะเดียวกันเราก็ต้องยอมรับว่าโลกนี้มีพื้นที่ที่กว้างขวางมากพอที่จะรองรับกับความต้องการของแต่ละชาติ ในสหภาพยุโรป (EU) แม้จะประกอบด้วย 14 ชาติ แต่หากนับที่เป็นระบบเดียวได้ถือว่าระบบหนึ่ง แต่ยุโรปก็ยังมีที่ยังคงเป็นสหภาพหนึ่ง ในโลกนี้ประเทศเดียวไม่เพียงพออีกต่อไป หรืออีกนัยหนึ่งจากสหภาพ (internationalization) ถึงคือสหภาพในระดับหนึ่ง (localization) นี้เอง ในเรื่องนี้ (และนี่คือ) จึงเกิดสิ่งที่เห็นความแตกต่างเป็นความแตกต่างมาก ระหว่างวัฒนธรรมวัฒนธรรมวัฒนธรรมที่กว้างขวางถึงวันแห่งการดำรงชีวิตของคนเรา วัฒนธรรมคือวิถีชีวิตของประชาชน คือความเป็นตัวตนของชาติ ในที่นี้คือของชาติเรา ความสำคัญที่มีในระบอบสังคมเรื่องวัฒนธรรมของคนเราจึงแสดงออกจากการดำรงชีวิตต่าง ๆ ที่คนเราใช้ เวลา เวลาทำอาหารไทย (เข้าใจ) ไปว่าคนลาวนั้นนิยม ในกระตือรือร้น ทำหน้าที่อะไรต่าง ในชีวิตคนเรา หรือในคำรับของชาตินี้ ๆ ลาวซึ่งเป็นสังคมขนาดเล็กน่าจะเป็นสหภาพเล็ก ๆ ที่มีความแตกต่างที่กว้างขวางได้มีความสนใจประชาชนเป็นพิเศษได้ ยังสามารถกระจายกันอยู่เป็นกลุ่ม ๆ ตามลักษณะนิสัยต่าง ๆ ทำอย่างใดจึงจะทำให้ชุมชนต่าง ๆ เจริญเติบโตขึ้นได้จึงน่าจะเห็นเรื่องง่ายเลยสำหรับรัฐบาลลาว คนไทยโดยเฉพาะรัฐบาลไทยจะต้องทำความเข้าใจในเรื่องนี้ให้ได้ เมื่อเข้าใจแล้วก็ต้องหาแนวทางในการพัฒนาให้เป็นแนวทางปฏิบัติได้ (การที่กระทรวงการต่างประเทศของไทย พยายามที่จะทำประชาสัมพันธ์ (people to people diplomacy) เป็นสิ่งที่ดี แต่ยังไม่เห็นว่าจะสามารถเป็นรูปธรรมในลักษณะใด ส่วนคนไทย-ลาวที่คิดที่จะเชื่อมกันอาจจะเห็นแนวทางหนึ่ง แต่ต้องระวังว่าอย่าให้เกิดความขัดแย้งกันขึ้นให้สามารถช่วยได้) สิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาวัฒนธรรมคือเรียกว่า การดูแลป้องกัน (preventive diplomacy) ที่สามารถสืบสานความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมาชิกทั้งหลายโดยปฏิบัติเพื่อป้องกันมิให้เกิดเหตุพิพาทระหว่างประเทศขึ้น แทนที่จะเข้ามาแก้ไขเมื่อเกิดเหตุพิพาทที่นานแล้ว

ตลอดจนถึงเรื่องวิธีการแก้ไขความขัดแย้ง (conflict resolution) อันเป็นเรื่องของการ
สร้างความเชื่อมั่นใจถึงกันและกัน (confidence building) ที่เชื่อมความสัมพันธ์ความลับพ้อง
ระหว่างไทย-ลาวได้ แม้เป็นผลจากการทางอ้อมที่จะช่วยสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ
ทั้งสองด้วย หากประเทศไทยมีพัฒนาการความเข้าใจเรื่องการทูตที่มาก ๆ นี้ เห็นจะดีส
งพจน์ยิ่งทวีคูณว่า การทูตไทยกับลาวจะประสบความสำเร็จได้ดียิ่งขึ้น เช่น ในด้านการทูตความ
สัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านถือว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เวียดนามจะเร่งที่จะให้คำปรึกษา (เพราะ
ว่าใกล้ชิดกัน) และถ้าในบริบทนี้จะลดลงลง เมื่อการพิจารณาการต่างประเทศจะพิจารณาถึง
การทูตที่มีความสามารถ มีความคิดความอ่านดีในประจำประเทศเหล่านี้ ประเทศไทยจะเป็นผู้
นำผู้นำมาช่วยพิจารณาเมื่อมองหน้าเพื่อนบ้านในดี

นี่จึงเห็นว่าสมาคมอาเซียนได้อำนวยประโยชน์ให้แก่สมาชิกทั้ง 6 ประเทศอย่างมา
สร้างเสริมความดี ความเข้าใจอันดีระหว่างกันและกัน และหลักการที่ดีของการขัดแย้งกัน มีการรื้อฟื้น
อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งแตกต่างจากการประชุมประจำปีของรัฐมนตรีต่างประเทศแล้ว ยังมีการประชุม
ระดับรัฐมนตรีอื่น ๆ อีกด้วย เช่น ยังมีการหารือทางเทคนิคการประชุมรัฐมนตรี (PMX) มีการพริ
ษณเจ้าหน้าที่จะคน (SOM) ที่ยังมีองค์การทางวิชาการคอยเสนอแนวคิดและแนวคิดมากมายต่าง ๆ
กัน (ASEAN-SIS) ตลอดจนอาเซียนได้มีโอกาสดูงานกับประเทศคู่เจรจา (dialogue
partner) อีกหลายประเทศ ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นประโยชน์แก่อาเซียน และสมาชิกแต่ละประเทศ
อย่างเห็นได้ชัด จึงน่าจะสรุปได้ว่าอาเซียนมีสถานะที่มั่นคงอยู่ภายใต้ความช่วยเหลือและความสัมพันธ์
ระหว่างไทยกับลาว มีแผนการและการเฉพาะกิจต่าง ๆ หรือที่มีสภาพการที่มีภาวะพ้องที่เฉพาะอย่าง
ที่มีผลต่อการทำหน้าที่ที่กว้างขวางของกันและกันได้ทำและไปเป็นต้นแบบ อันที่จริงแล้วมีเรื่องต่าง ๆ
ที่จะสามารถทำได้มากมาย และอาจจะยังมีช่องทางมากมายอะไร เพียงแต่ว่าภาครัฐต้องพ
กอบคอง ๆ ในยุคระดับให้รัฐบาลให้การเสริมสร้างความสัมพันธ์กับลาว ว่าได้แก่ภาพและประชาชน
ได้เข้ามาร่วม หรือมีบทบาทของตนเองในรูปแบบต่าง ๆ การแข่งเรือ แข่งกีฬา ให้อาหาร
การแข่งเรือวิ่งแข่งรถ สนธิ ซึ่งทำอยู่กันในระดับท้องถิ่นในปัจจุบันนี้ เป็นสิ่งที่ดีที่ควรทำต่อเนื่อง
แม้แต่การให้จังหวัดทางด้านการเป็นเมืองคู่/เมืองแฝด/เมืองเพื่อน กับแขวงทางล้านช้างลาวที่
สมควรจะค้า และถึงมือเป็นหลักปฏิบัติที่ว่าราชการจังหวัดทุกสัปดาห์ทำเป็นประจำ เรื่องของ
ความสัมพันธ์เฉพาะผู้ว่าราชการจังหวัดแต่ละคน การจัดส่งสาส์นสองฝั่งโขงแก่กันมาที่ด้อยละครึ่ง

โดยพิจารณาถึงบริบทเกี่ยวกับผลงานวิจัยข้ามสาขาก็น่าจะได้ วิจัยดังที่กล่าวมาข้างต้นน่าจะมีส่วน
 (ในกรณีแรกเป็นกรณี) ซึ่งอาจจะต้องจำกัดจำนวนเป็นด้านเฉพาะ หรือลงมือทำบางตัว

ทิศทางการวิจัยเพื่อการพัฒนา

งานที่สำคัญเกี่ยวกับการสร้างงานวิจัยเพื่อพัฒนาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ และ
 วรรณกรรมลาวในต่างประเทศ และมีส่วนเกี่ยวข้องในรูปของบทความหลายต่อหลายชิ้นที่นำวรรณกรรม
 สำคัญของลาว หน่วยงานของรัฐบาลไทย สถาบันการศึกษาและวิจัยในประเทศไทยได้มีกิจกรรม
 ร่วมกันสร้างงานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาของลาวเข้ามาศึกษาในระดับวิทยุคดีวันเสาร์ต่าง ๆ โดย
 เฉพาะที่มหาวิทยาลัยขอนแก่น การมีงาน การดูงาน การมีเสวนาร่วมกันเรื่องที่เป็นที่สนใจของทั้ง
 สองฝ่าย การแลกเปลี่ยนนักวิชาการ และเมื่อรัฐบาลไทยได้จัดตั้งกองทุนเพื่อช่วยเหลือประเทศ
 เพื่อนบ้านอื่น กิจกรรมต่าง ๆ จะเพิ่มมากกว่าเดิม เนื่องจากรัฐบาลไทยจะให้การสนับสนุนที่ให้ความ
 ช่วยเหลืออย่างเต็มที่ ไม่ได้ บละทิ้งนโยบายความเข้าใจไว้ก่อนและอย่างไร งานที่นับว่าดังต่อไปนี้
 ไว้บางประการดังต่อไปนี้

1. ความร่วมมือด้านระดับต่าง ๆ กับลาวคือระดับชาติ ระดับแขวง ระดับจังหวัด รัฐ
 เอกชนกับรัฐ เอกชนกับเอกชน สถาบันการศึกษา/วิจัยกับสถาบันลักษณะเดียวกัน นักวิชาการ กับ
 นักวิชาการ ระหว่างชนกับประชาชน เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
2. ไม่ควรจำกัดประเภทของบุคคลที่จะเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องว่าจะต้องเป็นเจ้าหน้าที่
 ของรัฐ นักวิชาการ/นักวิจัยของสถาบัน/มหาวิทยาลัย ควรครอบคลุมถึงหน่วยงานวิสาหกิจของเอกชน
 เช่น อหวนาฯ หนังสือพิมพ์ทางวิทยุ บริษัทขนาดใหญ่อย่างมั่นคง และในขณะเดียวกันต้องเปิดโอกาส
 ให้บุคคลที่ไม่มีสังกัดแต่เป็นผู้ประจำท้องถิ่น ได้มีเวทีเสนองานค้นคว้าศึกษาแก่สาธารณชนใน
 เวทีความรู้อันเกี่ยวกับลาวโดยเฉพาะหรือไทย-ลาว คนเหล่านี้มักจะอยู่จำนวนมาก สถาบันการศึกษา
 ศึกษาสามารถดึงคนเหล่านี้ให้เข้ามามีบทบาทได้
3. การค้นคว้าศึกษาเกี่ยวกับลาวยังทำได้ไม่มากนักแต่ยิ่งดีเท่านั้น สถาบันการศึกษา/
 วิจัยทั้งระดับภูมิภาค และส่วนกลางควรทำการศึกษาได้เท่าที่สมควร การแข่งขันกันย่อมต้องเกิด

ขึ้นเป็นธรรมชาติ แต่ไม่ใช่เป็นสิ่งเสียค่า ความมองว่าเป็นสิ่งท้าทายทำให้คนท้อแท้ แต่เข้าใจว่าแต่ละแห่งจะมีความสนิท ความสนใจ หรือจุดเด่นที่ไม่เหมือนกัน ดังนั้นงานของแต่ละส่วนจึงน่าจะแตกต่างกัน หรือเสริมกันมากกว่าจะสวนกัน

4. สันนิษฐานว่ายังจำเป็นต้องมีผู้วิจัยจริงใจจริงใจโดยเกี่ยวข้องกับสถาบันต่าง ๆ เพื่อจะได้เป็นกำลังเสริมข้อคิดเห็น ทักท้วง ตลอดจนประสานงานที่เป็นเอกภาพของไทยเกี่ยวกับลาวโดยทางอ้อม เช่น กระทรวงการต่างประเทศ หรือกระทรวงมหาดไทย กรมวิเทศสหการ กองทัพอากาศ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการสภาผู้แทนราษฎร ฯลฯ หากสามารถเปิดรับฟังข้อคิดเห็นจากบุคคลเหล่านี้ (public hearing) ตามความจำเป็น

5. มีภาคไทย-ลาว ที่ตั้งขึ้นใหม่อาจจะเป็นไปไม่ได้ทั้งผู้ให้และผู้ประสานงานด้านความร่วมมือหลากหลายรูปแบบระหว่างไทยกับลาวโดยอาศัยความร่วมใจจากนักวิชาการและสถาบันการศึกษา/สถาบันวิจัยต่าง ๆ จะได้เห็นผลงานชัดเจน กิจกรรมที่จะทำมีได้ทั้งรูปแบบที่เป็นการต่อเนื่อง เช่น องค์การวิจัยระหว่างประเทศ และประชุมเป็นครั้งคราว สิ่งที่จะพูดกันอยู่ที่ประชุมอาจเป็นทั้งเรื่องวิชาการและงานต่าง ๆ การแสดงทางวัฒนธรรม นิทรรศการ

6. น่าจะมีการก่อตั้งกองทุนไทย-ลาว โดยธนาคารรัฐและเอกชนได้แก่เฉพาะบริษัทขนาดใหญ่ที่เข้าแบ่งทุนทำธุรกิจร่วมลงทุน ร่วมลงทุนเป็นกองทุนคงที่ (endowment fund) นำผลประโยชน์จากการเข้าแบ่งทุนทำธุรกิจไทย-ลาว ให้สถาบันต่าง ๆ ให้มีโอกาสเข้าเงินทุนก้อนนี้โดยทั่วถึงกัน สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) อาจพิจารณาให้ทุนทำวิจัยเกี่ยวกับลาวต่อเนื่องสักระยะหนึ่ง เพื่อสร้างพื้นฐานเกี่ยวกับองค์ความรู้ที่เป็นระบบของหน่วยงานเรื่องลาว หลังจากนั้นก็จะเป็นหน้าที่ของฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

7. ในขั้นต้น สกว. อาจจะต้องขอผลงานที่สถาบันวิจัยสถาบันหนึ่งหรือจำนวนหนึ่งช่วยกันหาข้อมูลว่าไม่มีงานศึกษาเกี่ยวกับลาวที่คนขายทำขึ้นเองงานด้านต่าง ๆ ทุก ๆ ด้านแต่ต้นจนปัจจุบันนี้มีมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ สรุปผลรวมเป็นรายงานการศึกษาที่เห็นทั้งข้อดีข้อเสียและบอกว่าข้อสงสัยองค์ความรู้เกี่ยวกับลาวที่เราเผชิญ (state of the knowledge) จากจุดนี้ก็จะสามารถสกัดเอาบันทึกทางและอาณาบริเวณที่หาอยู่ได้โดยง่าย งานที่ไม่ได้เน้นแหล่งข้อมูลจากภายนอก เพราะเห็นว่าเมื่อลงมือศึกษาเรื่องใดเรื่องหนึ่งต่อไป นักศึกษาย่อมจำเป็นต้องใช้ข้อมูลอื่น ๆ อยู่ดี

8. บ) เปรียบเทียบวิจัยเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของข้อมูลเกี่ยวกับการสำรวจความคิดเห็นทางปฏิบัติ ซึ่งจริง ๆ แล้วทั้งสองอย่างนี้ต่างเสริมกันและกันอยู่ ภาควิธีและภาคเนื้อหาจะเน้นผลในทางปฏิบัติ (เพราะมีความจำเป็นที่จะต้องนำข้อมูลมาใช้ในการกำหนดแนวนโยบายในด้านต่าง ๆ) ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็น การวิจัยเพียงด้านทางปฏิบัติจึงต้องมีอยู่ ในขณะที่เดียวกับการวิจัยด้านทฤษฎีทางด้านการจัดการก็ต้องทำควบคู่กันไปด้วย เพื่อแก้ปัญหาความเข้าใจผิดบางประการว่าทฤษฎีที่ถูกต้องเพิ่มเติม และคอยคอยแก้ความเข้าใจที่ผิด ๆ

9. การวิจัยที่เหมาะสมเรื่องสมควรจะมีนักวิจัยหลายรายเข้ามาช่วย เพื่อให้เกิดมีชุมชนทางวิชาการขึ้น ฝ่ายหลายรายจะมีผลทำให้ผู้รู้เรื่องความขาดแคลนบุคลากร ในด้านระบอบการปกครองนี้ต่างจะรู้สึกรับได้ แต่การวิจัยร่วมต้องมีการวางแผนที่ดี และมีผู้ที่รับผิดชอบดูแลอย่างจริงจังจึงจะประสบความสำเร็จได้ (จริง ๆ แล้วมันแล้วจะเป็นเรื่องดังความที่กระตือรือร้นทำงานร่วมกันต่อไป ผลงานที่ออกมาทางสถิติที่เผยแพร่ได้ทั้งในภาษาไทยและภาษาอังกฤษจะเป็นการดีมาก)

10. การจัดประชุม สัมมนา ประชุมเชิงปฏิบัติการ การประชุมเสนอผลงานวิชาการ หน่วยงานี ควรจะมีขึ้นเป็นระยะตามความเหมาะสม ฝ่ายไทยจำเป็นต้องรับหน้าที่เป็นเจ้าภาพบ่อยครั้ง เพราะเมื่อองค์กรรองรับมากกว่าฝ่ายลาว การจัดประชุมสมควรจะเน้นความตระหนักแต่ในว่าทำให้เกิดเวทีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ซึ่งทำให้จิตสำนึกได้เป็นครั้งคราว ในไทยได้บ่อยขึ้น

11. การคิดว่าวิจัยยากที่จะบอกว่าควรทำด้านใดก่อนด้านหนึ่ง เพราะมีปัจจัยกำกับอยู่หลายอย่าง อาทิเช่น ความสนใจ ความถนัด ความพร้อม แหล่งเงินทุน บุคลากรจริง ๆ แล้วความสนใจ ความถนัด มีอะไรมาก่อน เพราะเป็นตัวทำให้เกิดความจำเป็นที่จะแสวงหาทุนแนวทางการและเงินทุนมาทำวิจัย มีข้อสังเกตว่าการใช้คำว่าทำวิจัยในปัจจุบันมันถึงของทฤษฎีวิชาการไทยมันผูกพันกับศูนย์การวิจัยที่เป็นกรอบเป็นอันมากจะขึ้นหัวหลักหกหลักเป็นต้น จริง ๆ แล้วบุคคลสามารถศึกษาวิจัยได้เองในเรื่องที่ตนสนใจติดตามอยู่เป็นงานวิจัยหรือศึกษาส่วนบุคคลโดยไม่จำเป็นต้องมีโครงการวิจัยใด ๆ เรื่องนี้ ความช่วยเหลือที่บุคคลเหล่านี้ต้องการอาจจะเป็นการตีพิมพ์เผยแพร่ผลงาน ซึ่งงานปัจจุบันนี้ถ้าจะมีมากพออยู่แล้ว จึงต้องมีการเปิดโอกาสให้นักวิจัยเอกชนได้เผยแพร่ผลงาน

12. ต้องหาทางดึงปราชญ์ หรือผู้รู้ในท้องถิ่นหรือหมู่บ้านเข้าร่วมงานวิชาการให้ได้

จะช่วยให้ชาวชนวนวิชาการมีนิสัยและมีจิตใจที่กว้างไกลยิ่งขึ้น มีวิสัยทัศน์และมุมมองที่กว้างไกลขึ้น ซึ่งช่วยให้ทางชนวนวิชาการได้พิสูจน์ผลของการทดลอง

13. ถ้าจะมีการสร้างเครือข่ายขององค์กรที่ต่าง วัฒนธรรม เวียดนาม ก็จะได้รับการพัฒนาแลกเปลี่ยนกับชนวนวิชาการ ซึ่งจะทำให้ชาวชนวนวิชาการได้เรียนรู้กับชนวนวิชาการอื่น ๆ เป็นจำนวนมาก เครือข่ายที่ว่าเป็นเรื่องการตั้งรกรากองค์กรที่เกี่ยวกับชีวเคมีเข้ามาในประเทศไทย อาจจะแสดงให้เห็นถึงอิทธิพลทางด้านวัฒนธรรม ซึ่งเป็น ผลลัพธ์จะได้รับการพัฒนาเป็นชนวนเครือข่าย ชวนสารต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจะช่วยให้ชนวนวิชาการเครือข่าย

ปัจจุบัน

เป็นที่เข้าใจกันว่าชนวนวิชาการยังจุดประกายให้เกิดการร่วมมือกันต่าง ๆ ระหว่างไทย-ลาวเป็นอย่างยิ่ง และความร่วมมือที่ได้เพื่อยาวนานกับกิจกรรมรูปแบบต่าง ๆ ส่งผลให้เกิดความไว้วางใจกันในด้านเชิงลำดับขั้นอย่างถึงความสัมพันธ์ไทย-ลาว ด้านวิชาการควรจะเป็นพื้นฐานของความร่วมมือที่ดีนี้ เพราะถ้าเราสร้างวิชาการมาจากผลกระทบของชีวิตที่มีแต่เพียง วงวิชาการควรจะเป็นสิ่งที่ดี ถ้าพบความหมายที่ภาคีรัฐและส่วนเอกชน ถ้าหน้าที่เป็นเหมือนกันชนวนวิชาการจะเกิดขึ้น เครือข่ายต่าง ๆ ในขณะเดียวกัน วงวิชาการต้องเปิดกว้าง ไร้พรมแดน และบ่มเพาะโดยให้กระบวนการของชนวนวิชาการเป็นสำคัญ การรู้จะรู้ให้ลึกและรู้อย่างมีสำนึกเป็นสิ่งที่ดีแก่วิชาการ

สภาพปัญหาความต้องการและทิศทาง
ของการร่วมมือกันด้านทวิวิสัยไทย-ลาว
อดีต ปัจจุบัน และอนาคต

กัมแก้ว สุวันนะพุม

รองประธานและ เลขาธิการสมาคมมิตรภาพ
ลาว-ไทย
กระทรวงการต่างประเทศ
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ເຖິງຜົນໄດ້ຂະບວນການກໍ່ສ້າງໂຄງລ່າງມາຂ້າງເທິງນັ້ນ ພົນລະກວ່າເມືອງອັນຍາວນານກ່າວໜັກ
 ສຸດພວກເຂົາກໍ່ໄດ້ສາມາດຕື່ມມອດນ້ຳໂຈລຶກຈາກຄວາມປະຈຸຈົນລາວເພີ່ມຕື່ມໄດ້, ປະຈຸຈົນລາວທີ່
 ຍັງສືບຕໍ່ ຕໍ່ສູ້ເລື່ອເອກະລາດ, ວິດສະລຸນບານອຳນາດສະໄໝໂຄງຕົນ, ໂດຍໄດ້ຮັບຊັບສະໜັບສະໜູນຈາກ
 ການປະຕິວັດລັດຊະຍ ໑໙ 1917 (ມສ 2460) ໄດ້ຮັບໂອຊາລະ, ສຳນັກປະທານໂຄງກັບ ວິດສະລຸນ
 ຈາກປະຈຸຈົນລາວສູງຄວາມໄດ້ນ້ຳເອົາສະໜັບສະໜູນກັບການສືບຕໍ່ພາສີອັນໂດຍ ແລະໄດ້ສ້າງຕັ້ງມັກ
 ສຸດພົນລະເມືອງໂດຍອັນໃນປີ ໑໙ 1930 (ມສ 2473) ກໍ່ມາປີ ໑໙ 1931 ລາວກໍ່ໄດ້ເປັນສາທາລະນະ
 ມັກສະໜັບສະໜູນໂດຍເອົາເອົາ : ມັກສະໜັບສະໜູນລາວເພື່ອສຳພາດຈາກຈົນລາວໃນສິ່ງປະເສດສູ້ກັບພວກວ່າ
 ສິດເມືອງອັນຍາວນານ, ເພື່ອຂະບວນການກໍ່ສ້າງປະຈຸຈົນລາວໂດຍສະພາບຕົວກັບຈຸດຈາກ, ເຫັນ
 ສົມຄວນຈະສ້າງຕັ້ງຄວາມຕົວເອງໄດ້ແລ້ວ, ເມື່ອວັນທີ່ 22/3/1955 ປີ ໑໙ 2498) ມັກສະໜັບສະໜູນ
 ໄດ້ມາກັບອອກຈາກສາທາລະນະສຸດພົນລະເມືອງໂດຍກຳລັງກັບຄືນຄວາມຕົວເອງໂດຍໄດ້ຮັບ : ມັກປະຈຸ
 ຈົນລາວ ແລະກໍ່ມາໄດ້ໂຮມຊື່ເປັນພົນລະຈາກປະຕິວັດລາວເພື່ອສຳພາດນັ້ນ, ສິດສຸດພົນລະກໍ່ໄດ້ຮັບ
 ມັກສະໜັບສະໜູນ ສະໜັບສະໜູນມີຄວາມສຳຄັນ, ສິດສຳພາດກໍ່ໄດ້ຮັບມັກສະໜັບສະໜູນກຳລັງເຈຍ,
 ອາດເຖິງວ່າສຸດພົນລະກໍ່ໄດ້ມາກຳລັງມີຄວາມສຳຄັນໂດຍສະເພາະໂດຍສະໜັບສະໜູນກຳລັງສູ້ເອກະລາດ
 ກັບກັບພວກວ່າສິດເມືອງອັນຍາວນານ ແລະ ໂດຍ 3 ມັກສະໜັບສະໜູນໄດ້ຮັບເອົາເອົາ ແລະກັບມືນຈິດໃຈ
 ສາມາດສຳພາດມີສຳຄັນ.

ເມື່ອມັກປະຈຸຈົນລາວປະຕິວັດລາວໄດ້ຮັບການສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນກັບພວກວ່າເມືອງອັນຍາວນານ ແລະ
 ໂດຍສະເພາະສູດພົນລະກວ່າ, ມັກປະຈຸຈົນລາວໄດ້ຮັບຄວາມສະໜັບສະໜູນກັບພວກປະຈຸຈົນ-
 ລາວເພື່ອເອົາຕໍ່ສູ້ກັບພວກວ່າເມືອງອັນຍາວນານ ແລະໂດຍສະເພາະສູດ, ທີ່ຈະສຸດພົນລະກວ່າ, ມັກໄດ້
 ກຳລັງປະຈຸຈົນລາວເພື່ອເອົາຕໍ່ສູ້ໂດຍປະຕິວັດການພາຍໃນບາດເພື່ອນການສຳລັບ : ປະເທດລາວ,
 ສິນທິພາບ ເອກະລາດ, ເອກະກາງ, ປະຈຸຈົນລາວ ເອກະລາດ ແລະວັດທະນະທຳ, ມັກໄດ້ນຳ
 ພາປະຈຸຈົນລາວສູ້ກັບພວກວ່າເມືອງອັນຍາວນານ ແລະໂດຍເປັນລະບົບພາບພາບເກືອບ 30 ປີ, ພາລະ
 ກິດສູ້ທາງເອກະລາດໄດ້ສຳເລັດລົງໃນ ວັນທີ່ 23.8.1975 (ພສ 2518) ແລະພາລະ
 ການເປັນສາທາລະນະລັດປະຈຸຈົນລາວໂດຍປະຈຸຈົນລາວ ໃນວັນທີ່ 2.12.1975 (2 ສິນວາ ໑໙
 2518).

ສິ່ງຈາກໂດຍສະພາບເປັນສາທາລະນະລັດປະຈຸຈົນລາວ ແລະມັກໄດ້ກຳນົດ
 ແນວທາງໂດຍກຳລັງປະຈຸຈົນລາວເອົາມັກປັກສະ ແລະສ້າງປະເທດຈາກຍິ່ງສູດພາບເປັນ
 ມູ ແລະພູມສະໜັບສະໜູນປະຈຸຈົນລາວໂດຍປະຈຸຈົນ.

ຕໍ່ກັບສ້າງປະເທດມັກໄດ້ກຳນົດ ແລະປະຕິບັດໂອບາດສ້າງສະເໝີພັນສະເໝີພາບສະໜັບສະໜູນ
 ມາຄື : ສົມທຳພາບ, ມິດຕະພາບ ເອົາມືນອຳນາດສະໄໝໂຄງກັບ ແລະກັບ ແລະສະໜັບສະໜູນກຳລັງ
 ກຳລັງເປັນປະໂຫຍດ, ເພື່ອສະໜັບສະໜູນໂດຍມີການປຸງແຕ່ງມັກໄດ້ເປັນໜັກໃນການປຸງແຕ່ງ-

ພະສອນພະໂພ, ສາດບູລີ, ເພັດບູລີ ... ສິ່ງທີ່ຢູ່ໃນຄວາມຊົງຈ້ອງຄົນລາວ ແມ່ນການເຮັດຢູ່ພະຊາຊົນ
 ລາວ ຊຸດຂອງໜຶ່ງ ໂມງກຸ່ມ ຈຶ່ງໄດ້ຮັບຊື່ນັ້ນວ່າ : ຂອງພະສອນພະໂພກຸ່ມນີ້ (ສສ 1828, ພສ
 2371) ແຕ່ນັ້ນມາຕາມຈັດຄຳລະກຳຢ່າງກົດກຸ່ມເປັນເລື່ອງສ່ວຍຂອງສະພາບເລື່ອນມາຈົນເຖິງ ໂດຍພວກ
 ລຳເລື່ອງອື່ນໆ ເຮັດໄດ້ເລັກນ້ອຍໄດ້ດີກວ່າໄດ້ນັ້ນ ພວກລາວເປັນເລື່ອງອື່ນໃນປີ ສສ 1853 (ພສ2436)
 ຊາຍພວກລາວ-ໄພກໍໄດ້ແບ່ງປັນໂພມ ໂດຍພວກລຳເລື່ອງອື່ນໆກໍລົງກັບພວກລຳເລື່ອງອື່ນໆກີດ ຕໍ່ມາ-
 ພວກເຮົາກໍໄດ້ຮັບອາການນັ້ນເປັນພວກພວກລາວ-ໂທ.

ໃນສະໄໝທີ່ພະຊາຊົນລາວ ກໍຢູ່ກັບພວກລຳເລື່ອງອື່ນໆ ເຮັດ ຈຶ່ງຄື 2 ສສ 1946 ພວກພວກເຮົາ
 ໄດ້ຢຳນາມການກໍ່ສູ້ຂອງພະຊາຊົນລາວຢ່າງຍິ່ງກໍຍັງຄົງມີຢູ່, ຕໍ່ມາພະພວກນັ້ນກໍຢູ່ຂອງພະຊາຊົນລາວຈຳ
 ພວກໜຶ່ງຈື່ນ : ເຈົ້າເພັດສະສາດ, ຈຳກັດສະສະຊິງ ແລະພວກອື່ນໆທີ່ນັ້ນເລື່ອງອື່ນໆກໍໄດ້ລຳມາຕີໄພຢູ່ປະ-
 ເພດໂທ ເລື່ອງຈຳນວນການຕໍ່ສູ້ກໍໄປ ... ໂດຍໄດ້ຮັບການຊ່ວຍເຫລືອສອງ ທ່ານ ປີດີ ແລະເອົາ ຈຶ່ງນັກ
 ທາດຢູ່ໃນພະລາືນ, ເມື່ອທ່ານ ປີດີ ແລະເອົາ ຫມິດອຳນາດ, ມັນກໍຖືກລາວກໍໄດ້ຮັບອັດໄລ່ອອກຈາກ
 ເພີໂທ, ສ່ວນເຈົ້າເພັດສະສະຊິງກໍຢູ່ອອກສາມາດໄດ້ຢູ່ໂທໄປ ແລະໄດ້ຮັບອັດໄລ່ອອກຈາກການເລື່ອງໂດຍກົງ
 ກໍໄດ້ຮັບການກັບຄືນສອນພະໂພ ພີ ເຈົ້າຢູ່ໄຊຍຸດ ເປັນນັກຂ່າວຂອງ ສ.ປ ຢູ່ ຢູ່ໄຊຍຸດ, ການທີ່
 ຜູ້ກຳອຳນາດໂທໄດ້ລະບາດໄດ້ຖືກລາວອາໄສຢູ່ໃນດິນແດນໂທໃນພະລາືນນັ້ນ ເຖິງວ່າເປັນໄພພະລາວ
 ທີ່ນັ້ນ ແຕ່ພະຊາຊົນລາວກໍບໍ່ອາດຈະສ້າງພົນພະພະໄດ້ ແຕ່ໜ້າເສຍກາຍ : ໃນສະໄໝພະຊາຊົນລາວບັນ
 ດາດເຮົາ ຄຳເປັນການຕໍ່ສູ້ຊາດ ເພື່ອຮັບອັດໄລ່ອອກຈາກການເປັນທີ່ຮຸນເຮືອນຂອງພວກຈັກກະພັດ
 ບໍ່ແມ່ນເລື່ອງອື່ນໆ ເຮົາພວກໂພມ ສຳຖືກອຳນາດໂທໃນພະລາືນນັ້ນ ໄດ້ຢຳນາມກັບພະສະເລັດອາດ
 ລຳມາຜູ້ຊາຍອື່ນໆນັ້ນ ຄຳເປັນການຢາຍຢາມພະຊາຊົນລາວຜູ້ຊາດ, ສິ່ງໄດ້ລະບາດໂທອາດເລີກມາ
 ຕັ້ງຖານໂທໄດ້ນັ້ນ ແລ້ວເອົາຍັບໄປກັບພະເພັດ ເອົາຍັບພະຊາຊົນລາວຢ່າງອ້າວຂອງ ... ລຳນັ້ນກໍກາຍ
 ເປັນຕະວີດໄປສາມລ່ວງ, ສ່ວນພະເຈົ້າອື່ນໆກໍບໍ່ເຮັດໄດ້ເຖິງຈົນສຳເລັດໄດ້ວ່າ ການນັ້ນພະລາວຢູ່ປະເທດ
 ທີ່ເປັນຄ້າຍໆກໍເປັນສ່າຍເລີດກະສຸດກິນ ໃນກໍລະນີພະພະເພັດອາດເປັນເປັນພະໄດ້ ຄວາມຊຶ່ງ ເລີກມາ
 ໄດ້ ແລະພະພະເພັດເປັນພະພະໄດ້ໃນສະພາຈິດ ແລະຈະກ່ອນກັບພະໄດ້ ຈຶ່ງຈະມີຜົນຊາດ :

3.2. ພາກອັກຄະການສຳນັກສຳຖາສາດພະເລີດປະຊາຊົນໂທປະຊາຊົນລາວ ແມ່ນີ້ 1975-1990.

ການລົງອັນລາດ-ໄພພະລາວໄດ້ສະຖາປະນາເປັນສຳຖາສາດພະເລີດປະຊາຊົນໂທປະຊາຊົນລາວ
 ເລີດ, ສຳລັບພະຊາຊົນໂທຈຳນວນໜຶ່ງກໍບໍ່ອ້າໃຈ ເກີດຄວາມສືບສັນ ຍ້ອນຄົນລາວຈຳນວນໜຶ່ງທີ່ອັນລາດ
 ບໍ່ມີກຳລັງໂທໄດ້ໂອ້ນອາຍົດເພື່ອນໄດ້ສຳພາດສິດສະພາໂທຂອງລາວ, ກໍໄດ້ເກີດຄວາມເຈັກໄຈໃດ, ເກີດ
 ຄວາມບ້ານກັບໄດ້ໂອ້ນອາຍົດຕັ້ງໆໆ. ສາງດ້ານລັດຖະບານກໍໄດ້ກຳນົດໄວ້ ໂອ້ນ ແລະວິທີນີ້ກໍບໍ່ດີ
 ລາວແບບນີ້ເປັນພິດ, ບໍ່ແມ່ນການສືບສັນ ວິທີນັ້ນແລະວິທີນີ້ກໍຂອງໂອ້ນລັດຖະບານເລື່ອງນີ້ແມ່ນກຳລັງກັບ ມັນສະ
 ເລງຄວາມ :

- ປີ ຄ.ສ 1975 ໄດ້ສົ່ງບິດຊາຍສາວໄທ-ລາວຍ່າງຈັດ, ສົ່ງເອົາເອື້ອມະຊາກິນໄທຢູ່ຕາມ
ລຳນ້ຳອ່ອງຂຶ້ນຍັງຫມົດ, ໃຈຊ່ເອ ມ.ປ.ຂ ເກາະບິດຕາມລຳນ້ຳອ່ອງ ເອັດໂທການພົວພັນລາວ-ໄທເຊິ່ງ
ຕັ້ງຂຶ້ນຍາງຄັ້ງກໍໄດ້ປະສານກັນດ້ວຍຕາລຸດ.

- ປີ ຄ.ສ 1978-79 ສະໄຫມລັດຖະບານຂອງພວກລາວຍ່າງຂຶ້ນ ກຽງສັກ ສະໄຫມນີ້ ເຖິງວ່າ
ມີຄົນໄທຍັງຄົງຢູ່ຕາມລາວຍ່າງຕາມພິດຕາມລຳນ້ຳອ່ອງກັບທ່ານຈະໄປຢາມລາວໄດ້ເທົ່າໃດ
ດັບ, ລັດຖະບານກໍໄດ້ໄປຢາມລາວຍ່າງເພື່ອທາງການ ໃນວັນທີ 4-5/1/79 ໄດ້ມີສະໄໝການລ້ອມລາວ-
ໄທ ສະໄໝນີ້ ໃນວັນທີ 1-4/4/79 ທ່ານ ໂກສອນ ພົມວິຫານ ກໍໄດ້ໄປຢາມໄທ, ການພົວພັນລາວ-ໄທ
ໄລຍະນີ້ເປັນສະໄໝຂອງການພົວພັນລາວ-ໄທຕະຫລອດທາງເສົາຫຼວງນີ້.

- ປີ ຄ.ສ 1980-89 ເວົ້າກ່າວດ້ານການເມືອງ-ການທຸລະສິດກໍມີການພົວພັນລາວ-ໄທເປັນ
ປະຈຳ, ສຳຄັ້ງກັນຄ້າກັບການທຸລະສິດລາວ-ໄທກໍມີເປັນພະຕິສາຍເຊິ່ງຕັ້ງ, ຕະຫລອດປີ 1980 ມີການ
ບະຫລັນຕາມຊາຍສາວ 31 ຄັ້ງ, ປີ ຄ.ສ 1981 ມີການບະຫລັນ 34 ຄັ້ງ. ວັນທີ 24/12/81 ກະ
ຊວງພານິດໄດ້ອອກປະກາດສະບັບທີ 15 ເພື່ອຄວບຄຸມສິນຄ້າຈຳນວນ 273 ລາຍການເຊິ່ງໄປຈາຍໃຫ້ລາວ
ໂດຍອ້າງວ່າເພື່ອສິນຄ້າຍຸດສະບັດໃຈ, ດ້ວຍປະກາດສະບັບນີ້ ສິນຄ້າຈຳນວນ ພະລັກຄັ້ງຄ່ອຍເຫລືອຈາກ
ກ່າງປະເທດລຳນ້ຳໄທໄປລາວກໍຖືກໄວ້ໜ້າເອື້ອຄອງ ເພື່ອເປັນຈຳນວນໜອງໜ້າ ມາເຖິງປະຈຸບັນນີ້-
ເຄື່ອງຂອງດັ່ງກ່າວ ຈຳນວນໜຶ່ງຍັງຄົງກຳກັງຢູ່.

- ປີ 1984 ຕິດກັບລະບົບພາດກັນຢູ່ຕາມກຸ່ມບ້ານ ແລະປີ 1988-89 ກໍມີການພົວພັນດັ່ງກ່າວ
ເນື່ອງໄປຕາມລາວໄທເປັນຊັ້ນ ໄທເຊິ່ງວ່າກໍລະນີບ້ານນີ້/ນີ້ ອາດເຊື່ອກະຕະການ, ບໍ່ສາມາດໄດ້ຕາຍທີ່ເປັນ
ມີຕ້ອງຢູ່ກັບອຳນາດໃນໄທເປັນນີ້ ໄດ້ໃສ່ໃສ່ເປັນ ແລະຍາງຕົນອອກມາຕະຫລອດ, ສຳລາດອຳນາດເປັນ
ສ້າງຄວາມເວົ້າໃຈເປັນຕະຫລ່າງປະຊາກິນຂອງອຳນາດໄດ້ເຫລົ່າເປັນສັດຕູກັບໜ້າເປັນມິດ, ສ້າງຄວາມ
ສະແດງຂອງໄຈກັບຄວາມກວ້າງຂວາງສິນໃຈເຈົ້າໃຈກັນ, ສະກັດກັ້ນສຳຄັ້ງໄທສຳລາດ ມີລັກສະນະ
ສ້າງສັນເຈົ້າ ທ່ານ ພົມວິ ພານຸວົງ ສະຕິດວອກອັກສະອາລາຕະຫລອດໄທເປັນ ສິນຄ້າ ໄດ້ສົ່ງເກດວົງນີ້
ໂທໂທສິນເປັນເປັນ 21.12.1987 ວ່າ : ຄົນລາວມີຄວາມສຳຄັ້ງກັບການເປັນມິດກັບໄທເປັນສາຍ
ໄທເປັນກັບ ສັດເຊິ່ງຄົນໄທຍາງກຸ່ມນີ້ຍັງຍາກໄດ້ຄວາມສຳຄັ້ງກັບເປັນເປັນ ແລະຄວບຄຸມຄວາມຕະ
ຫລອດລາວໄທຈະເປັນການຕັ້ງກັບ, ເມື່ອລາວສຳຄັ້ງກັບສິນຄ້າມີຄວາມສຳຄັ້ງໃນການພົວພັນເວົ້າ
ອາດຢູ່ ຊຶ່ງກັບລາວຍ່າງເປັນເພື່ອເຊື່ອດັ່ງຄົນໄທເປັນເຫລືອກຳໄປເປັນເປັນສັດຕູ ເພື່ອການພົວພັນ
ອຸຸຸກຄວາມ, ສະກັດກັ້ນໃຫ້ສຳລາດໄທໄທຍາງຄົນ : ບຸກຄົນສຳຄັ້ງກັບການສ້າງກຳລັງ ສຳຄັ້ງຄວາມສຳ
ພັນໄທ-ລາວນີ້ ໂດຍການຄິດລາວຈະຕ້ອງຍັງເວົ້າມາຢັ້ງໄທ ສັດເຊິ່ງເອ ມ.ປ.ຂ ທີ່ລຳນ້ຳອ່ອງນ້ຳອ່ອງ
ອັບກັບຄົນລາວກໍເປັນກັບຄູ່ຈະມີ ມັນກັບຄວາມເຊື່ອໄດ້ກໍຍຸ້, ໂດຍສະເພາະເພື່ອກັບເອົາໄດ້ກັບ...ລາວ-

ລາວມີບັນດາສາມາດທັງໝົດທີ່ຕົນເອງມີ, ບໍ່ອີງຕາມໂຕກໍ່ໄປອີງຕາມຄວາມ ແຕ່
 ສິ່ງທີ່ມີຄວາມກະຕືລືລົ້ນເຫຼີ້ນ ແລ້ວໂຕກໍ່ອີກໂຕອີກໜຶ່ງ ເສດເປັນເລື່ອງອີກໜຶ່ງ ເສດພໍ້ໄດ້ເສດຄວາມຄວາມກໍ່ເຂົ້າມາ,
 ຄືມີບັນດາສາມາດທັງໝົດເປັນຄຳສະຫວັດ ພະໂຍບາຍຂອງໂຕມີຕ້ອງແຂ່ງກັບລາວ, ພະໂຍບາຍກ່ຽວ
 ກັບກັນເປັນສິ່ງທີ່ບໍ່ເຫັນດີກໍ່ ໂຕກໍ່ຕ້ອງເຂົ້າໄວ້, ເມື່ອມີຄຳສະຫວັດກໍ່ໄປສົມຄວນບໍ່ຕ້ອງໂຕກ່ອນເຂົ້າ
 ເລື່ອງໂຍດເລື່ອງນີ້ ຍັງກ່າວວ່າຄຳສະຫວັດ 200 ປີແລ້ວ ຄວາມສະຫງ່າໄປເຝົ້າລຽງຈົນສຶກເສດສິ່ງ, ບໍ່
 ຕ້ອງບວກກັບສິ່ງອື່ນ ອ້າງໄປເຝົ້າເປັນເລື່ອງເສດກັບຄືນ, ອ້າງບໍ່ເຊື່ອວ່າສຳຄັນໄປຕົວເອງໄດ້...
 ຍາກເປັນກໍ່ເລື່ອງກັບກັນກໍ່ຕ້ອງເປັນເລື່ອງ ໂຕກໍ່ຕ້ອງກ່າວກັນ ຍາກໄປໂຍດອ່ອນບໍ່ເຫັນ... ອີ້ມ
 ກໍ່ອີ້ມໂຕກໍ່ ໂຕກໍ່ອີ້ມໂຕກໍ່ ຍາກອີ້ມແບບອຸບັດລາວຍັງມີ (ສະຫຍາມອີດ 23/2/1998 ຫຼັກ 2).

- ມັງຄອນສັກເດີມ ສະຫຍາມອີດ 17/2/88 ອ້າງສາເລື່ອງກ່ຽວກັບລາວກໍ່ອາດຜິດຊາຍດ້ານ ໄດ້
 ຕັ້ງສິ່ງຂອງ 2, 3 ຄຳບວກ ກະເສດສິດ ມີຄຳສະຫວັດກ່ຽວກັບລາວກໍ່ອາດຜິດຊາຍດ້ານກະຕືລືລົ້ນ ແລະ
 ເລື່ອງຈະເປັນສິ່ງທີ່ສຸດ... ມາຈະຕ້ອງກ່າວຕົວເອງກ່ຽວກັບສິດສິດນີ້ ລາວກໍ່ຍັງເປັນກັບເລື່ອງທີ່
 ໝ້າສົມເຫດ, ໝ້າສົງຄາມ ລາວບໍ່ອາດຈະສົງຄາມດັ່ງກ່າວແລ້ວ ເຫັນໂດຍ ຄຳກະຕືລືລົ້ນກ່າວເລີຍກ່າວ
 ຍັງຕ້ອງເລື່ອງລາວເຫດໂຕກໍ່ອີກ ຫຼັກ 3 ລາວຄົນໜຶ່ງສົງຄາມເຫດ ໄດ້ເຫດມາ ແລະດ້ວຍຄຸນນະພາບ
 ຈະເປັນສິ່ງທີ່ສຸດກັບໂຕໄດ້ຕົກກັບ ເລື່ອງເລີຍ ກັບອີ້ມ ຍັງໄດ້ໂຕກໍ່ແລ້ວ ແລະດ້ວຍຄຸນນະພາບ ລາວ
 ເລື່ອງເຫດໜ້າກະຕືລືລົ້ນບໍ່ໄດ້ຈຶ່ງຕ້ອງຕອບກັບໂຕກໍ່ເລື່ອງເລີຍ, ອາດອອກຈາກໂຕກໍ່ກັບກັນ
 ທາດກັນ (2/2/88) ມາກໍ່ກ່າວວ່າເລີຍກໍ່ຍາກອີກ, ກໍ່ໄປຈະຍັງກັບອີ້ມເລີຍໂຕກໍ່ເລີຍກໍ່ອາດອີກ
 ອອງໂຕກໍ່ກໍ່ເລີຍໂຕກໍ່ອີກໄດ້.

ເມື່ອຄວາມສະຫງ່າມີຄວາມກະຕືລືລົ້ນເຫຼີ້ນໄປຍາມລາວກໍ່ໄດ້ຈຳນວນກັບກັນອອກຈາກເລື່ອງທີ່
 ວິທະຍາສາດສາມອາດ 14/3/88 ວ່າຈະໄປຍັງຄຸນນະພາບກັບກັນ ແລະຍັງລາວຈະມີຕັ້ງຄຸນນະພາບທີ່ເລີຍໂຕ
 ນຸດຄຸນນະພາບ, ແລະກໍ່ຈະໄປຍາມກັບກັນອີກ ເລີຍກໍ່ ກໍ່ເລີຍຈະມີຄຸນນະພາບ ແລະຍັງສິ່ງອື່ນ.

ທຸກສິ່ງທີ່ເລີຍກໍ່ມີຄວາມກະຕືລືລົ້ນເຫຼີ້ນໄປຍາມລາວກໍ່ໄດ້ຈຳນວນກັບກັນອອກຈາກເລື່ອງທີ່
 ສະຫຍາມອີດ 1083 (2525) ກໍ່ມີບຸກຄົນສຳຄັນກ່າວເລີຍໂຕກໍ່ ຄຳບວກ
 ລາວຍັງໄດ້ກັບເລີຍ ເລື່ອງທີ່ອີກໜຶ່ງເສດເປັນເລື່ອງ ຄວາມສຳຄັນໂຕ-ລາວ ຍ່ອມຍາກອີກເລີຍກັບ
 ໂຕກໍ່ເລີຍໂຕກໍ່ອີກໄດ້ ແລະເລີຍກໍ່ເລີຍກັບເລີຍກັບ (ມາກຊຸມ 5 ຄຳ 16/7/83) ທີ່
 ໄດ້ກ່າວເລີຍ ແລະຍັງຍາກເລີຍກັບກັນອອກຈາກເລີຍກັບກັນ-ໂຕ ຍັງມີເລີຍໂຕກໍ່ເລີຍກັບກັນອອກຈາກເລີຍກັບກັນ-ໂຕ
 ແລະກັບກັນອອກ-ໂຕກໍ່ໄປ, ສິ່ງທີ່ເລີຍກັບກັນອອກຈາກເລີຍກັບກັນອອກເລີຍກັບກັນ-ໂຕກໍ່ເລີຍກັບກັນອອກ, ສິ່ງ
 ໄດ້ກັບກັນ ແລະເລີຍກັບກັນອອກ ແລະສິ່ງເລີຍກັບກັນອອກເລີຍກັບກັນ-ໂຕ ແລະຄວາມສຳຄັນກັບກັນອອກ
 ຈາກເລີຍກັບກັນອອກ-ໂຕ ຍາກເລີຍກັບກັນ.

* ... ສອງປະເທດລາວ ແລະໄທ ໄດ້ກຽມໄວ້ຈຸດຕິກັບ ອີກກັບຫລາຍປະເທດໃນໂລກ, ຕໍ່ສຳລັບສາທາລະນະລັດ ປະຊາທິປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ກັບ ອາຊະອານາຈັກໄທແລ້ວ ມີເຈົ້າຊົນເສດຖີບ່ອນ ວ່າ ປະຊາຊົນສອງປະເທດໄດ້ຮູ້ກັນດີກັນວ່າ ໂອກາດສາມາດຍົກກຳເນີດຫຼັກການເຈື້ອຊາດພາກ ຈ້າງຄືກັນ, ນັບຕັ້ງແຕ່ສາມສະຫຼາ, ມີຄວາມຍືນຍົງປະຊາທິປະໄຕກັບຄືກັນ, ຈົນບາງຄັ້ງກໍ່ບໍ່ສາມາດ ຈຳນວນໄດ້ວ່າ ວິນໂດມັກສອງໄທ, ວິນໂດມັກສອງລາວ ກະຕຸ້ນຄວາມບໍ່ວິວັດຕ່າງກັນເກີດຂຶ້ນ ແລະ ຕັ້ງໃຈສະໜອງຕົວຕອງແຕ່ລະປະເທດນັ້ນ, ເຖິງວ່າມີກາງຄືກັນກໍ່ລາວໄດ້ເຊື່ອກະຕຸ້ນຕະເວີນເຈື້ອຈັດ ໂຈເຈື້ອກັນ ແລະກັນ, ຕໍ່ກັບປະຊາຊົນລາວ ແລະປະຊາຊົນໄທອີກສາມຄວາມອີກໂອ້ໂມກີ, ໂມນາຕາຊຸ່, ສ້າງ ເບື້ອງກັນຄວາມກັນ, ໃຫ້ບາດເຈື້ອເຊື່ອຈົບເຫລືອກັນໃນການຮ່ວມຮູ້ເກີດຂຶ້ນຂອງຕົວໄວ້ຈັດສະໜິດສະໜັບ ກັນ, ເປັນທີ່ຈະຈັງວ່າ ຫາກຖືໄວ້ຈຸດຕິກັບເປັນບ່ອນອີງກໍ່ຈະສາມາດກັບໂຄງບັນຫາ ໃນການຮ່ວມຮູ້ ແລະ ສອງປະເທດໄດ້ຮັບຄວາມເອີ້ນອີກເອີ້ນໃຈ ແລະຄວາມໄວ້ຈັດເຊື່ອໃຈກັນ.

ພວກຂ້າພະເຈົ້າ ມີຄວາມສາມາດເຈື້ອຕິບວ່າ ພາຍໃຕ້ຄວາມຮູ້ ໄດ້ສືບສະໜອງຄືກັນເຖິງພະເຈົ້າ ມະຫາຈິຕິດ ແລະຄວາມຄວາມກວ້າງໃຈກອງ ແລະອີງຕາມກໍ່ຄວາມຊຸກຍູ້ກອງບ່ວງຊົນລາວໄທ, ອາຊະອານາຈັກ ໄທໄດ້ຮັບການພັດທະນາເພີ່ມເຕີມວ່າກັນຍາ, ມີຄວາມກວ້າງໃຈເພີ່ມເຕີມເກີດຂຶ້ນໃນການຮ່ວມ ແລະ ໃນໂລກ.

ສຳລັບປະຊາຊົນລາວ ກໍ່ໄດ້ຮັບມືຊ່ຳເຮັດເປັນກັບໃນການເກີດຂຶ້ນບວກກັນຊຶ່ງກະກຽມ ເພື່ອເຮັດ ໃຫ້ປະເທດພາກພື້ນລາວຈະເລີນຊຳເຮືອງຄືກັນກັບບາງປະເທດ, ປະຊາຊົນລາວມີຄວາມສູງກາດຢາກເຫລືອ ແລະຍາກຄວາມຮູ້ເກີດຂຶ້ນເປັນເພື່ອເພີ່ມເຕີມກັບປະເທດກ່າວໆ ຕໍ່ເພື່ອ ກັບປະເທດໄທກອງ, ສະນັ້ນພວກຂ້າພະເຈົ້າ ຈຶ່ງຈະສືບຕໍ່ເຮັດມືດຍາມພົວພັນພາຍໃຕ້ເອີ້ນຂອງເຈົ້າກັບ ອາຊະອານາຈັກໄທໃນອັນການ ໑ ຄລັກ ການເຮັດກັບຊຸ່ນກັນໂດຍສັນຕິຕ່າງສະໜັບສະໜູນພາຍ, ຄັນສະໜັບສະໜູນໄດ້ໄທ ແລະລາວໄດ້ຄຶງຢູ່ ຮ່ວມກັນ, ຈຶ່ງຈະເຮັດໃຫ້ຄວາມສະຫງ່າລາວກັບໄທມີຜົນໃນການຮ່ວມຮູ້ເພື່ອກັບຄືນ, ກໍ່ເຮັດເພື່ອກັບຄືນ ຕັ້ງໄປ ອີງເປັນການປະກອບສ່ວນເຊື່ອໃຈໃນການເຮັດສ້າງສັນຕິພາບ, ມີຄວາມສາມ ແລະສະໜັບສະໜູນພາຍໃນພາຍ ພື້ນຂອງໂລກ ... "

ແລະອາຊະອານາຈັກໄທກໍ່ມີ ສັນຕິພາບ ແລະອັນສະໜັບສະໜູນ ເພື່ອມືດ ສະໜັບສະໜູນຂອງໄທ

- ບາງຄອບຄົວໄດ້ເວົ້າ :

* ... ອີງລາວກັບໄທມີສາຍຕໍ່ສູ້ກັນອັນຍາວນານເຊິ່ງສາມາດຮູ້ສຶກພະກາຍ ສາມາດຮູ້ສຶກລະຫວ່າງອັດ ກໍ່ຈະລະຫວ່າງປະຊາຊົນກໍ່ດີ ເປັນຄວາມຊຸກຍູ້ເພື່ອມືດພາຍ ຈົນບໍ່ອາດແຍກກັນໄດ້ ກັບມີຄວາມຍືນຍົງ ຂອງເຈົ້າຊົນໄວ້ຈຸດຕິກັບ ປະຊາຊົນອີງສອງພາຍກັບພຶດທະສາດສະໜາກັບກັນ ມີຄວາມຮູ້ສຶກສະຫງ່າ ຈົນວິວັດພະເຈົ້າ ປະເພນີຫລາຍຄືກັນ ຈົນໄດ້ຮູ້ວ່າເປັນຍາດສະນິດ ຄວາມສຳພັນເພື່ອເພື່ອ ແລະຍາດພາຍ-

ນີ້ເປັນພື້ນຖານທີ່ເຫັນໝາ ສື່ຂອງສິບ ແລະເກືອບໃຫ້ກັນພະສາມສາຍສຳພັນທາງການສູດ ແລະການຄຳ
ເນີນໃນການຂ່ວນລະຫວ່າງສາສະໜາຈັກໄທ ກັບ ສາສາລະເຜີຍ ປະຊາຊົນປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ໃນ
ຖານດຸໂຍນບັນລຸສິບສິບນຳເບິ່ງຕໍ່ໄປ.

ປະຊາຊົນຄົນໄທເຜົ່າຕິດຕາມວົງການພັດທະນາດ້ານກຳລັງຂອງ ສາສາລະເຜີຍ ປະຊາຊົນປະໄຕ
ປະຊາຊົນລາວ ໄດ້ອາໄສມາສິບໄລ ແລະກ່າວມີຄວາມສູງສຸດອັນດີໄດ້ເຮັດແບບຈັກກຳໃຫ້ສະດັບທີ່ລ່ວງມາ
ນີ້ ປະເທດນີ້ ສາມາດຮັກສາອາດສະພາບ ແລະສະຖານະລາຍ ຄວາມເປັນຊຸກສ່ວນໄດ້ໄດ້ເປັນຢ່າງດີທັງ
ສາມາດຍືດຊຸກພັດທະນາໄດ້ແລະເລີຍກັບກັນຢ່າງອີກ.

ຄວາມຈະເລີນໝັ້ນຄົງທັງນີ້ ໃນສູງຈະອຳນວຍປະໂຫຍດ ແລະຄວາມອາດສຸກຂະໜາດພະເສດ
ດອງທ່ານເຜົ່າເຢັນ ຫາກພໍ້ໝວຍເປັນບົດໄລຍ່ອນສຳເລັດເລີຍສ້າງຄວາມສະຫງົບສຸກສິບສິບສິບໄປສູ່ປະເທດທັງ
ປວງໃນພື້ນຖານດັ່ງນີ້. ຈຳແນດຢ່າງນີ້ມີ ແລະເກືອບໄຈທີ່ຈະກ່າວວ່າ ມາມໄດ້ປະໂຫຍດອັນສູງສຸດສຳລັບ -
ແຂວງຂອງທ່ານປະຊາຊົນປະເທດ ປະຊາຊົນທີ່ມີສາມພັນປະຊາຊົນຂອງລັດຖະບານລາວ ສາສາລະເຜີຍ
ປະຊາຊົນປະໄຕ ປະຊາຊົນລາວ ຈະຍິ່ງກ້າວໜ້າໄປດ້ວຍຄວາມຈະເລີນສູງເລີຍ ແລະຄວາມສຸກສິບພູ້ນ
ສຸກພະກາຍ... ". ໃນພະລາສະກຳລັດສະກຳພຸດຍືນຈາກໄທໃນສູງຈັນ ມີບາງຄຳໝາຍວົງໄກ້ກັດວ່າ : -

" ... ສິບໄທສິບສາມພັນກຳລັງກຳລັງ ມີໜ້າທີ່ຈະມີໜ້າທີ່ສຸກສິບສິບ ຈະກ້ອງປະຕິບັດງານ ແລະ
ປະຕິບັດຕົນໃຫ້ເປັນທັນຍັນຮັກໂຮມດູກຊຶມປະຊາຊົນທັງສອງນ້ຳໜອງການຂອງລາວ ເພື່ອສ້າງຈະໂທ້ວສູງ
ປະເທດມີຄວາມຈະເລີນ, ມີຄວາມໝັ້ນຄົງ ແລະມີຄວາມສະຫງົບສຸກໃນການທຳເຈົ້າມີ ເພື່ອໃຫ້ເກີດຄວາມ
ສຸກສິບສຸກ ແລະຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງສິບສອງປະເທດນີ້ ກໍມີຕິກາສະກຳກັບ ແລ້ວຈຳກັດວ່າປະເທດ
ຄົນຄວາມສະຫງົບກໍໄດ້ສາມາດເລີຍດ້ວຍງານຂອງຕົນ... ສິ່ງທີ່ສຳຄັນສຳລັບຄົນໄທສູງສຸດນີ້ມີຈາກປະໂຫຍດການ
ມາຍູ້ໃນປະເທດນີ້ກໍຕ້ອງທຳງານ ແລະລາງຕົວໄດ້ເປັນທີ່ສຳຄັນຂອງປະຊາຊົນທາງການປະເທດລາວນີ້ ຖ້າ -
ເຮັດຢ່າງນີ້ໄດ້ ນັບວ່າໄດ້ເຮັດໜ້າທີ່ສິບພູ້ນ ຕ້ອງຍິ່ງລະວັກສູ່ປະເທດນີ້ວ່າ ໃຜມາເຮັດຈະເຮັດໃຫ້ເປັນພິມ
ພູ້ນນີ້ ກ່າບທັງໝາຍກໍຈະບໍ່ໄດ້ຢູ່ຕື່ນຕົວໝົດເລີຍ ໃນສະໄໝກ່ອນນີ້ ໄດ້ສິບໄທເຜົ່າມາຍູ້ປະເທດນີ້ຢ່າງ
ທີ່ກຳລັງສະລາຍໄດ້ເລີຍ ເພາະໄດ້ຄວາມຮູ້ບໍ່ຮ້ອຍ, ຮູ້ໄດ້ຄວາມສຸກ ມີຄວາມອາດສຸກ ສະຫງົບສຸກສາຍກໍ
ມາເປັນເສີນຈາກພະລາຍ... ເພາະສະນັ້ນ ທຸກຄົນຈະມີໜ້າທີ່ໄດ້ກ່າວ ມີໜ້າທີ່ສຳຄັນທີ່ຈະສ້າງເສີມມີຄຳ
ຄວາມ ແລະກາຍເປັນຕົວໄດ້ເປັນທີ່ສຳຄັນຂອງປະຊາຊົນ... ໃນໄລຍະການປະຕິບັດນີ້ ມີຄຳສະຫຼັບມາ
ໃນທາງຕົວ ເຮົາຈະກ້ອງຮັກສາຄວາມພັດທະນານີ້ໄວ້ ... ". (ຈາກໜັງສືພິມສິດສະບັບ
ວັນທີ 11/1/94 ໃນທົ່ວເຮືອງ " ລະສາສະກຳລັດ " ໂພດລາງ " ໄທ-ລາວ " ມີກັນເປັນຕົວຢ່າງ
ອາດໄດ້). ລິ້ງໃນໂອກາດ ສິບເກືອບສະເລ່ຍ ແລະເລີຍສູງມາ ສຸບປະ ຢ່າງເປັນທາງການ ໃນວັນ
ທີ 15 ມີນາ ມີຄຳໝາຍວົງໄກ້ກັດວ່າ " ... ຄວາມສຸກສິບສິບໄດ້ເຮັດສຸກ ສາສະໜາ, ມາມາ -